

1989
BULGARIstan'DAN FORCED MIGRATION
ZORUNLU GÖÇ FROM BULGARIA

BELGESEL KİTAP DOCUMENTARY BOOK

Yayına Hazırlayan

Prepared by

Doç. Dr. Ayhan Orhan

BAL-TÜRK
KOCAELİ BALKAN TÜRKLERİ KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ
KOCAELİ BALKAN TURKS CULTURE AND SOLIDARITY ASSOCIATION

ISBN: 978-975-17-4292-6

Eylül/September 2019, Ankara

Tasarım-Baskı/*Design-Printing*
Başak Matbaacılık ve Tanıtım Hiz. Ltd. Şti.
www.basakmatbaa.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	16
GİRİŞ.....	19
Dünya Göç Tarihi	21
Anadolu'ya Göçler	26
1989 Zorunlu Göcüne Kadar Olan Süreçte Bulgaristan'da Yaşananlar	29
Osmanlı-Rus Harbi Sonrası Bulgaristan Göçü	32
Balkan Savaşları Sonrası Bulgaristan Göçü	34
Cumhuriyet Dönemi Bulgaristan Göçleri.....	37
1989 Zorunlu Göçü.....	43
Küçük Şehidimiz "Türkan Bebek"	56
19 Mayıs 1989 Cebel İsyani.....	60
Kaynakça.....	75
GÖC ANILARI.....	76
FOTOĞRAFLarda 1989 GÖCÜ.....	121

CONTENTS

Preface.....	17
INTRODUCTION.....	19
History of World Migration.....	21
Migration to Anatolia.....	26
What Happened in Bulgaria in the Process of 1989 Forced Migration.....	29
Migration From Bulgaria After the Ottoman-Russian War.....	32
Migration from Bulgaria After the Balkan Wars....	34
Migration From Bulgaria During the Republican Period	37
1989 Forced Migration.....	43
Our Little Martyr "Baby Türkan"	56
Cebel Rebellion, 19 May 1989	60
References.....	75
MEMORIES OF MIGRATION	76
1989 MIGRATION IN PHOTOS	121

GÖC ANILARI MEMORIES OF MIGRATION

Basri Şimbil 78	Mehmet Yıldırım 98
Erdinç Bilaloğlu 80	Muharrem Gezer 102
Fikri Korkmaz 84	Mustafa Çakmakçı 104
Halil Mutlu 86	Nazım Yıldız 108
Hekimhan Hekimoğlu 88	Nefiye Günaydın 110
Hilmi Çalışkan 90	Nihat İleri 112
İbrahim Kabadayioğlu 92	Ruşen Özcan 114
Kenan Muratoğlu 94	Sülbiye Değirmencioğlu 116
Kerim Galip 96	Yakup Aksoy 118

1950'lerin ikinci yarısından itibaren Komünist Rejim tarafından Bulgaristan Türklerine yönelik başlatılan kimliksizleştirme süreci, 1984'te uygulamaya koyulan sert baskı ve asimilasyon politikalarıyla devam etmiş ve maalesef 1989'da yüz binlerce soydaşımız Bulgaristan'dan zorla göç ettirilmişlerdir. Bu süreçte belli başlı işleri yapmaları engellenen, isimleri değiştirilen, okul ve camilere gidemeyen, anadilini konuşamayan ve mezar taşlarında dahi Türkçe kullanamayan Bulgaristan Türkleri, bütün bu zorluklara rağmen kültür ve kimliklerini korumayı bilselerdir. Atalarından miras aldıkları, köklü, şerefli bir geçmişe dayanan öz kimliklerini her zaman ve her koşulda savunup, hangi bedelle olursa olsun muhafaza edeceklerini tüm dünyaya göstermişlerdir.

Tarihin hemen her dönüm noktasında, ülkesi ve milleti ile soydaşlarının yardımına koşmayı kendisine şiar edinen Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Bulgaristan Türklerinin bu zor zamanlarında onları yalnız bırakmadı ve kapılarını kardeşlerine sonuna kadar açmıştır. Unutulmamalıdır ki Türkiye, yalnızca 82 milyonluk bir nüfustan ibaret değildir. Dünyanın dört bir yanında soydaş ve akrabaları bulunan zengin bir medeniyetin emanetçisidir. Bubilinçle Türkiye, bundan sonra da nerede ve nasıl olursa olsun, eza ve cefa gören, zulme uğrayan bütün soydaş ve akraba topluluklarının yanında olmaya devam edecektir.

Soydaşlarımızın zorla göç ettirilmesinin üzerinden otuz yıl geçmiştir. Söz konusu acı hadiselerin hafızalardan silinmemesi ve kayıtlarda daha geniş yer tutması, üzerinde önemle durduğumuz bir husustur. Nitekim Bulgaristan Türklerinin o dönem yaşadıkları sıkıntıları, fotoğraflar ve hatırlar üzerinden ayrıntılı olarak anlatan bu kitap, tam da bunu amaçlamaktadır.

Bu değerli eserin hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Bulgaristan Türkü soydaşlarımı saygıyla selamlıyorum...

Mehmet Nuri ERSOY

Türkiye Cumhuriyeti
Kültür ve Turizm Bakanı

Starting in the second half of the 1950s, the Communist Regime adopted policies of de-identification toward Bulgaria's Turkish minority. These policies continued with the intense oppression and assimilation policies that were put into force in 1984. Unfortunately, in 1989, the years of oppressive policies and assimilative endeavours culminated in the forced migration of our cognates in Bulgaria. During the de-identification process, Bulgaria Turks were banned from working at particular jobs, forced to change their names and were not allowed to attend schools or mosques. Moreover, they were not even allowed to speak their language or use Turkish on their gravestones. Despite the difficulties faced by Bulgaria Turks, they were able to protect their culture and identity. Bulgaria Turks showed the entire world that they would protect and defend their self-identity at any cost because it was rooted in a proud history they had inherited from their ancestors and they did not intend to forget it.

In almost every turning point in history, the Republic of Turkey as a nation and state stood ready to run to the aid of its cognates. During this process, the Republic of Turkey did not leave the Bulgaria Turks to themselves and opened its doors fully for their brothers and sisters. It should not be forgotten that Turkey is not composed of only 82 million people, but she is guardian of a rich civilization with cognates and relatives spread across the globe. With this consciousness and awareness, Turkey will stand firmly with her cognates and relatives who are experiencing oppression and torment no matter where they are in the world.

Thirty years have passed by since our kin relatives were forced to migrate. We give particular importance to the goal of making sure that these painful experiences are not erased from people's minds and are provided broader space in archives. In fact, this book, which describes in detail the problems of the Bulgaria Turks at that time, through photographs and memories, is aiming to do exactly that.

I would like to thank everyone who has contributed to the preparation of this valuable work, and I respectfully greet our Turkish cognates from Bulgaria.

Mehmet Nuri ERSOY
Republic of Turkey
Minister of Culture and Tourism

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) olarak Balkanlar'dan Kafkasya'ya, Kuzey Afrika'dan Ortadoğu ve İç Asya'ya kadar uzanan geniş bir coğrafyada gerçekleştirdiğimiz soydaş ve akraba topluluklarımıza yönelik çalışmalarımızı büyük bir gayretle sürdürmekteyiz. Söz konusu çalışmaları, tarih ve medeniyetimizin bizlere yüklediği ulvi bir sorumluluk olarak görmekte ve bu bilinçle icra etmekteyiz. Tarih sahnesindeki onurlu mazimizden bugüne ulaşan her türlü olguya muhafaza edip yarınlara aktarmak, geçmişte yaşadığımız süreçleri daima aklımızda tutmak ve gelecek kuşakları bilinçlendirmek, yani tarihe not düşmek en temel vazifelerimizi teşkil etmektedir.

1984 yılında Bulgaristan Türklerine yönelik uygulamaya koyulan baskı ve asimilasyon politikaları, şiddetini git gide artırarak 1989 yılında zorunlu göçle sonuçlanmıştır. Kendi topraklarından zorla uzaklaştırılan yüzbinlerce Bulgaristan Türkü, türlü acılara göğüs gererek birçok sıkıntıyla mücadele etmek zorunda kalmış fakat yine de öz kimliklerinden taviz vermemişlerdir. Bugün, çekilen bu acıların, türlü zulümlere karşı sergilenen bu direnişin 30. yılındayız.

Hafızalarımızdan silinmeyen gerçekleri, hatıraları ve fotoğrafları içeren bu çalışma ile de 1989'daki göçün 30. yılında tarihe bir not daha düşmüş oluyor, haksızlığa karşı dik duran soydaşlarımızın aziz hatırlarını bu kitap vesilesiyle bir kez daha saygıyla yâd etmiş oluyoruz.

Bu itibarla, Başkanlığımız tarafından hazırlanan çalışmalara sundukları önemli katkılar münasebetiyle, başta Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Tahir BÜYÜKAKIN olmak üzere, Kocaeli Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Başkanı, yöneticileri ve üyeleri ile bizlere destek olan tüm kurum ve kuruluşlarımıza teşekkürlerimizi iletiyoruz.

Böylesine elim bir hadisenin bir daha yaşanmaması temennisi ile...

Abdullah EREN
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı

As the Presidency for Turks Abroad and Related Communities (YTB), we pursue our work for our related and kin communities across a widespread geography stretching from the Balkans to the Caucasus, and from North Africa to the Middle East and Central Asia. We consider our objectives, goals and efforts to be guided by the important responsibility that our history and civilization has endowed us with. Our essential duty is to protect every aspect of our culture that has travelled with us over time and pass them on to the next generation, raise awareness about our history and ultimately act with these in mind.

The policies of oppression and assimilation implemented against Bulgaria Turks in 1984 increased in intensity to culminate in the forced migration of 1989. Hundreds of thousands of Bulgaria Turks were forcefully removed from their homes and lands. They endured numerous tragedies and hardships but they did not give up on their identities. Today, we are in the 30th year of this pain and suffering as well as the resistance against persecution.

On the 30th anniversary of the 1989 Forced Migration of Bulgaria Turks, this piece of work that contains true stories, memories and photographs is a historical note for the next generations. With this book, we once again remember the precious memories of our kin relatives with respect and honor for their stance against injustice.

We hereby would like to present our thanks to firstly to Kocaeli Metropolitan Municipality Mayor Assoc. Prof. Tahir BÜYÜKAKIN followed by the chairman, executives, and members of Kocaeli Balkan Turks Culture and Solidarity Association together with all persons and institutions supporting us for their significant contribution to this work prepared by our Presidency.

We hope that such a tragedy to occur never again...

Abdullah EREN
President, Presidency for Turks Abroad and Related Communities

1989 yılında yaşanan olayların canlı tanıkları olarak yaşanan süreçleri elimizden geldiğince bu kitap içerisinde toplamaktan dolayı çok mutluyuz. Kuruluş amacımıza uygun olarak, yaşanan elim olayların 30. yıl anma etkinliklerini şehrimizde ve Derneği ortaklığında yapmak ayrı bir gurur vesilesidir. 1989 yılında ülkemize göç eden büyüklerimizin dışları ve tırnakları ile kurduğu, yaşadığı ve bizlere teslim ettiği emaneti bizler de gelecek nesillere gururla anlatacağı etkinliklerle teslim edeceğiz.

Soydaşlarımızdan en önemli beklentimiz; yaşadıklarını unutmaması ve gelecek nesillere iletmesidir. Yapılan anma etkinliklerine katkılarından dolayı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanı Sayın Abdullah Eren'e ve kurum çalışanlarına, Kocaeli Valisi Sayın Hüseyin Aksoy'a, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Başkanı Doç. Dr. Tahir Büyükakın'a ve katkı veren tüm kurum ve kuruluşlarımıza, yönetim kurulumuza, şube yönetim kurullarımıza ve üyelerimize teşekkür ederim.

Unutulmaması ve unutturulmaması dileğiyle...

Ruşen ÖZCAN
Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği Genel Başkanı

As the living witnesses to the events experienced in 1989, we are extremely glad to have collected the experiences of this tragedy as much as we can. In accordance with our establishment purpose, it is a distinguished honor to conduct the 30th year commemoration activities of the painful events of 1989 in our city and in partnership with our Association. With honor and through our activities, we will pass onto the next generation the entrusted memories our elders build up with their hard work and dedication.

Our greatest expectation from our cognates is for them to keep the memories of what they went through alive by remembering them and passing them onto the next generation. I would like to thank Mr. Abdullah Eren, President of the Presidency for Turks Abroad and Related Communities and the institution employees; Mr. Hüseyin Aksoy, Kocaeli Governor; Assoc. Prof. Dr. Tahir Büyükkakın, Mayor of Kocaeli Metropolitan Municipality; all our institutions and organizations, our board of directors, boards of branches and members for their contributions.

With the anticipation that it will not be forgotten or allowed to be forgotten...

Ruşen ÖZCAN
President, Kocaeli Balkan Turks Culture and Solidarity Association

Önsöz

1989 yılında Bulgaristan'dan Türkiye'ye yapılan ve Bulgarlara göre "Büyük Gezi", bizlere göre "Zorunlu Göç", baskınların, zulmün, kaybolan hayatların, üzüntülerin, yer değiştirmenin yaşandığı 20. yüzyılın en büyük insanı dramlarından birisidir. Bulgaristan devletinin Osmanlı-Rus harbi sonrası elde ettiği topraklarda Panslavizm hareketinin sonuçlarını içeren göç süreçleri, insanlık için dersler içermektedir. Yaşadığı yerlerden türlü baskılarla yer değiştirmeye mecbur bırakılan Türk kökenli soydaşlarımızın yaşadıkları kabul edilebilir değildir. 1989 yılında Bulgarlaşma politikalarının bir göstergesi olarak, zorunlu isim değiştirmeyle başlayan asimilasyon süreci son da olmamıştır.

Kendi dillerini, dinlerini, adetlerini yaşamاسına izin verilmeyen Türk soydaşlarımız, careyi ana vatanlarına göçte bulmuşlardır. Ancak uluslararası sözleşmelerden doğan zorluklar peşlerini bırakmamıştır. Bugün hala bu zorluklarla baş etmeye çalışan Türk soydaşlarımız, zorunlu göçün 30. yılı anısına hazırlanan bu eserde bir nebze olsun seslerini duyurma imkânı bulmuşlardır. Kocaeli Balkan Türkleri Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından hazırlanan anma programı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluğu Başkanlığı tarafından desteklenmiştir.

Preface

“Grand Tour” according to the Bulgarians or the 1989 “Forced Migration” from Bulgaria to Turkey according to us, is one of the greatest human tragedies of the 20th century. During the forced migration, experiences of oppression, persecution and loss of lives along with deep sorrows and displacement were all too common. As the consequence of the Pan-Slavic movement on the lands acquired by the Bulgarian state after the Ottoman-Russian War, the tragic events took place, which the human civilization should draw lessons from. The experiences of pressure to leave their homes and lands experienced by our Turkish descendant cognates are unacceptable. In 1989, under the framework of Bulgarianization policies, assimilation process began with mandatory name change and continued in intensity and adversity.

Our Turkish cognates were barred from speaking their own language, practicing their religion and celebrating their customs. Our Turkish relatives as a final resort found the solution in migrating to their motherland. However, the difficulties arising from international agreements did not stop following them. Today, as our cognates are still battling these hardships, this work that has been prepared for the 30th year commemoration of the forced migration, provides a platform for them to express their voice. The commemoration program is organised by Kocaeli Balkan Turks Culture and Solidarity Association and supported by the Presidency for Turks Abroad and Related Communities.

Behiç Günalan

GİRİŞ

INTRODUCTION

20·21 ►

DÜNYA GÖÇ TARİHİ

Yeryüzü, yüzyıllar boyunca her dönem insan nüfusunun değişik nedenlerle göçlerine tanıklık etmiştir. Nüfus göçleri, savaş, sürgün, afet, yaşam koşullarının iyileştirilmesi vb. sonuçlarla ortaya çıkmıştır. Göçler her ne şekilde olursa olsun gelenekleri ve kültürel değişiklikleri beraberinde taşımıştır. Bu durum toplumsal yansımalarla beraber toplumsal dönüşümleri tetiklemiştir. Dünya tarihi boyunca istihdam sağlamak amacıyla zorunlu (sömürgecilik ve kölelik) olarak çok defa göçe tabi tutulan toplumlar, getirdikleri ülkelere uyum sağlamağtan ziyade geldikleri bölgelerdeki yaşam biçimlerini korumaya özen göstermişlerdir. İsteğe bağlı ya da zorunluluk sonucu yer değiştiren nüfusun, göç alan ülkelere uyum sağladığı gözlemlenmekle beraber, olumsuz bazı yansımaları da olmuştur.

Zorunlu göç olarak nitelendirilen ve afet sonucu ortaya çıkan nüfus hareketleri genelde coğrafi sonuçlar içermektedir. Yerleşim yerlerinin doğru seçilmemesi bu tip göçlerin ana sebebidir. Savaşlar sonucu ortaya çıkan nüfus hareketleri ise göçün en kötü koşullarını içermektedir. Her koşulda insanlar maddi ve manevi olarak her şeylerini kaybetme riski ve sonucuya karşı karşıya kalmaktadırlar. Tarihî süreçte zorunlu göçlerin birçoğu bu sebeplerle anılmaktadır. Sonuçları iyi olarak nitelendirilebilecek tek göç şekli yaşam koşullarını iyileştirmek için yapılan göçlerdir. Göç edenler, hedeflenen amaçlarına ulaşabilirlerse süreç olumlu tamamlanacaktır. Ulaşamaz ise bulunduğu koşulları dikkate alarak yeni bir amaç doğrultusunda hareket edecektir.

HISTORY OF WORLD MIGRATION

Throughout the centuries, humans have migrated in all eras for one reason or another. Migrations of populations were due to a number of factors such as war, exile, natural hazards and because of the search for better living conditions. When people migrated, they carried their traditions, customs and values along with cultural changes with them by any means necessary. This situation has resulted in social transformations and has had social implications on societies. All through the world history people were forced to migrate (due to colonialism and slavery) to provide a workforce. However, they chose to live in a similar manner to their way of life in the lands they came from instead of adapting to the way of life in the country they were brought to. Although it is overserved that populations that either voluntarily or by force change their locations do adapt to the immigrant-receiving countries, there has also been some negative consequences.

Population movements that arise due to disasters usually have geographic implications. The failure to select suitable places to settle is one of the major reasons for migration. The migration that results from wars creates the worst kind of conditions for migration. In any case, people face the risk and consequence of losing everything, materially and morally. Many of the forced migration in the historical process are mentioned for these negative reasons. The only form of migration whose results can be described as good is migration to improve living conditions. The process will be completed positively if the migrants can achieve their intended goals. If not, it will serve for the migrants to rethink their new situation and act accordingly towards a new purpose.

22·23 ►

Göç, insanların hayatı başlattığı ve sonradan değişen mekânlara sıkışmış bir olgudur. Göçe maruz kalan insanların moral motivasyonu ve iç dünyasında yaşadıkları, bir takım psikolojik ve sosyolojik sorunları beraberinde getirmektedir. Göç, doğal ve çevresel uyum, inanç, hayal kurma, davranışsal tutumlar ve alışkanlıklarını doğrudan etkilemektedir. Göçün yarattığı mekânsal değişim, bireyin stresini ve gerilimini artırmaktadır. Toplumsal dönüşümlerin baş aktörlerinden biri olan göç, uluslararası ilişkilerin önemli başlıklarından birisi olmuştur.

Migration is an occurrence in where people start a life and then become stuck in multiple spaces. People who have experienced migration experience some form of psychological and sociological issues because of their lack of moral motivation and deeply rooted experiences in their inner world. Migration directly affects natural and environmental harmony, belief, imagination, behavioral attitudes and habits. The spatial change caused by migration increases the stress and tension of the individual. As one of the leading actors of social transformations, migration has taken place among the most important topics of international relations.

Günümüzde göç olgusu, gelişen teknolojinin getirdiği iletişim ağları sayesinde yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu durum medeniyetler çatışmasına toplumsal geçirgenliğin artmasına ve kültürel değerlerin yozlaşmasına sebep olmuştur. Göç olgusu sosyal ve kültürel etkilerinin yanı sıra ekonomik bağlamda da bireysel ve toplumsal menfaat çatışmalarına sebep olmaktadır. Kültürel, geleksel, ekonomik, politik, sosyolojik, antropolojik, coğrafi ve psikolojik travmaları beraberinde getiren göç olgusu, uluslar üstü devrimsel bir içerik taşımaktadır.

Anadolu toprakları yüzyıllar boyunca birçok göç hareketine tanıklık etmiştir. Anadolu, Orta Asya'dan başlayan kimilerine göre zorunlu, kimilerine göre yeni yerleşim yerleri arama, kimilerine göre de yeni ve daha iyi yaşam koşulları elde etmek amacıyla hareket eden göçebe nüfusa ev sahipliği etmiştir. Cumhuriyetin ilanıyla, ulus devlet statüsünde geçmeye çalışan Türkiye, modernite anlayışı ile hareket etse de jeopolitik konumu itibariyle geçmiş dönemin derin bağlantılarından kopamamıştır.

Today, the phenomenon of migration has become widespread due to the development in technology, which has brought new communication networks. This situation led to the clash of civilizations, increased social permeability and breakdown of cultural values. In addition to its social and cultural effects, the phenomenon of migration also leads to conflicts amongst individuals and social interests in regards to economic desires and goals. The phenomenon of migration, which brings cultural, traditional, economic, political, sociological, anthropological, geographical and psychological traumas with it, carries a supranational revolutionary content.

For centuries, the Anatolian lands have been at the crossroads of migration movements. Anatolia started to be the home of nomadic groups migrating Central Asia for many different reasons; for some people it was due to migration for survival, for some it was due to a search for new areas of settlement and finally for others it was due to an exploration for better living standards and life. With the proclamation of the Republic, Turkey acted with a modernity approach to try to achieve the nation-state status. However, due to Turkey's geopolitical situation, it was not able to disassociate itself with the deep connections of the past.

Göç yollarının önemli duraklarından birisi olan Türkiye, uzun bir süre göç olgusunu içselleştirmek zorunda kalmıştır. Yaklaşık altı yüzyıl boyunca dün-yaya hâkim olan bir devletten, ulus devlet statüsüne geçmeye çalışan Türkiye, küreselleşme olgu-sıyla birlikte farklı bir duruma konumlanmıştır. Bir yandan dikkatini Batı'ya yöneltip Avrupa Birliği'ne entegre olmaya çalışırken, bir yandan derin bağları olan Doğu kültürünün etkileriyle karşı karşıyadır. Bu bağlamda Türkiye, Doğu ile Batı'nın her anlamda entegrasyonunu sağlayacak kadim bir görev üstlenmiştir.

One of the most important routes of migration - Turkey - for a long time had no choice but to internalize the reality of migration. Turkey, trying to transform into a nation state from a state that had dominated the world for six hundred years, with globalisation came to be given a status unlike the previous years. On the one hand, it focusses its attention on the West by trying to integrate into the European Union and on the other hand, it is faced with influences from Eastern cultures which it has deeply entrenched ties to. Within this context, Turkey has taken the valuable responsibility of providing the integration of the West and the East in every aspect.

ANADOLU'YA GÖÇLER

Coğrafi ve geopolitik açıdan önemli bir konuma sahip olan Türkiye, uluslararası göç hareketlerinin sıkılıkla gündemine düşen siyasi, ekonomik ve toplumsal dönüşümlere sebep olan etkenlerle çok defa karşı karşıya kalmıştır. Göç dolayısıyla önemli kırılmalar yaşayan Türkiye, kurumsal açıdan her dönemde sıkıntılara baş etmek zorunda kalmıştır. Kurumsal açıdan içselleştirilemeyen göçler, uluslararası anlaşmaların dayattığı unsurlarla daha zorlu süreçleri beraberinde getirmiştir. Yeni küresel düzenin dayattığı göç politikaları, insanı yaşam koşullarını iyileştirmekten ziyade göç edenlerin sömürülmesine açık politikalar içermektedir.

MIGRATION TO ANATOLIA

Turkey with its important geographic and geopolitical position has often been at the center of discussions on international migration movements in terms of political, social and economic factors. Turkey experienced salient transformations because of migration and from an institutional perspective; it has faced difficulties in every period. Migration inflows that are not institutionally internalized, combined with imposed in international agreements, has witnessed significant challenges. The immigration policies imposed by the new global order include policies that are open to the exploitation of immigrants rather than improving their human living conditions.

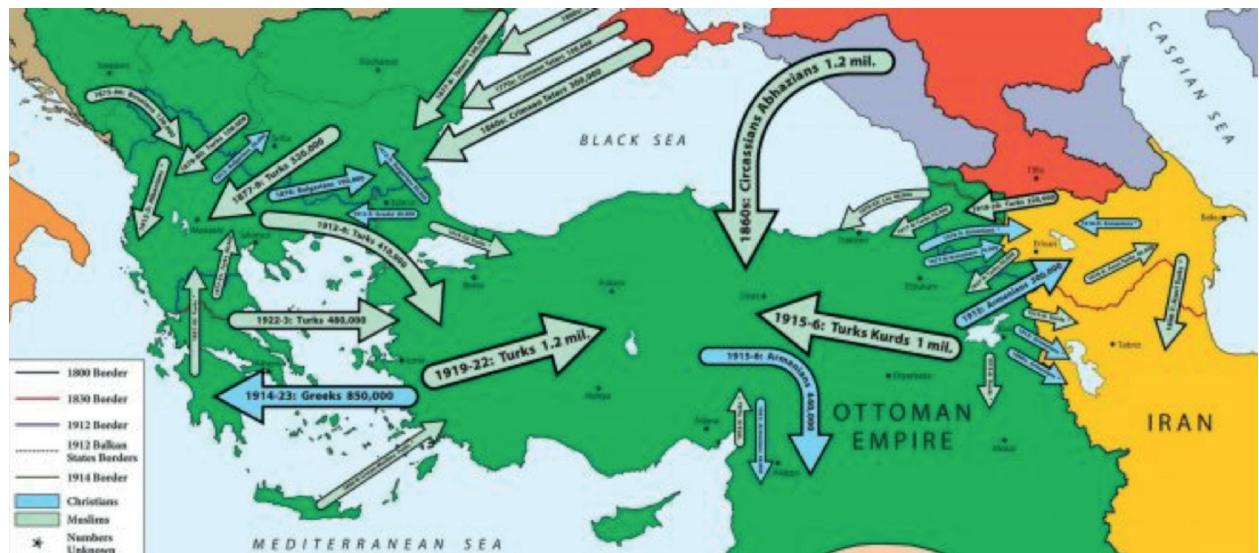

Göçün Sığınağıdır Anadolu Toprakları

Anatolia is the Shelter of Immigrants

Göç politikalarının işlevselliliğinin tartışıldığı yeni düzende, kimlik arayışlarını ve bağlı olarak milliyetçilik akımlarının artışını tetikleyen unsurlarla mücadele eden, kimlik siyaseti ve ötekileştirme gibi travmatik sosyolojik etkileri barındıran politikalara yönelik hızlandırmıştır. Hiçbir dönemde homojen unsurlar içermeyen göç olgusu, farklı politika uygulamalarını içselleştirememiştir. Bu durumda ulus devletlerin birçoğu, göçle gelen çok kültürlülüğe dayalı toplumsal mücadeleyi farklı algılayarak asimilasyon (etnik kıyım) ve entegrasyon (serbest dolaşımı engelleme) gibi zorlayıcı politika uygulamalarını tercih etmeye başlamışlardır.

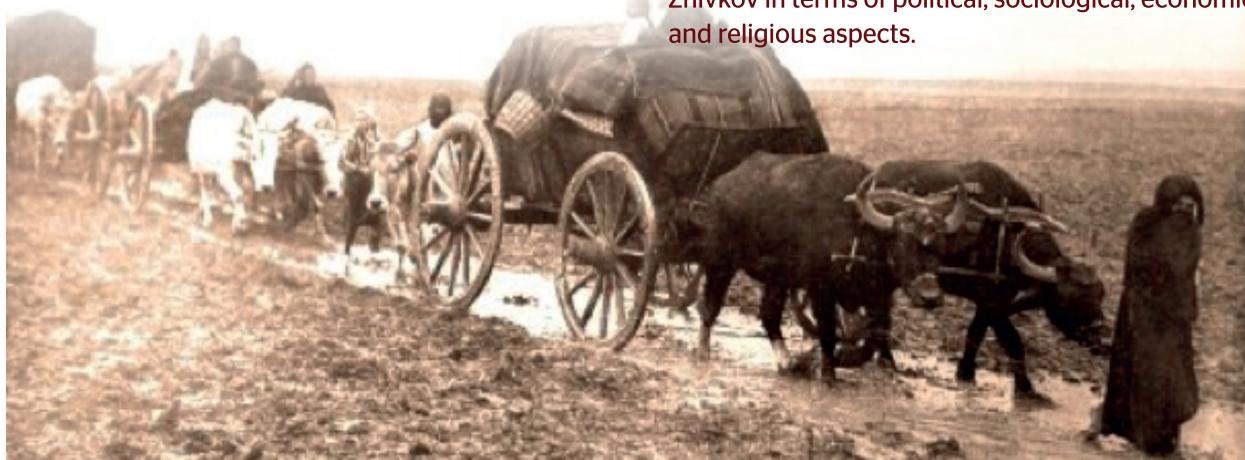
Within the new order where functionality of migration policies is discussed, identity search and nationalist waves have accelerated policies that alienate people, intensify identity politics and lead to traumatic sociological consequences. Migration, which has never been homogenous, could not internalize different political practices. In this respect, many of the nation-states around the world misunderstood the multiculturalism that came with migration and resorted to forceful policies such as assimilation or integration.

Tarihsel Süreçte Anadolu'ya Göçler
The Historical Process of Migrations to Anatolia

Tarihsel süreçte değişik sebeplerle birçok defa göç alan Türkiye, özellikle Balkanlardan gelen soydaşlarına karşı daha anlayışlı ve kucaklayıcı bir yaklaşım sergilemiştir. Balkanlardan göç eden soydaş gruplar, değişim (Lozan), assimilasyon ve baskı sonucu göçe mecbur edilmişlerdir. Soğuk Savaş sonrası birer birer baskı rejiminden kurtulmaya çalışan demir perde ülkeleri, bu süreç henüz başlamadan önce özellikle kendi topraklarını işgal eden unsurları (söz konusu ülkelerin siyasetçilerinin tabiidir) ve azınlık olarak nitelendirdikleri nüfusu assimilasyon politiklarıyla bastırmaya ve göçe zorlamıştır.

Özellikle Yugoslavya ve Bulgaristan'dan göçe zorlanan soydaşlarımız tabir yerindeyse zulme uğramışlardır. Soydaşlarımız, 20. yüzyıl boyunca her iki ülkenin defalarca göçe zorlanmışlardır. Tito ve Jivkov dönemleri soydaşlarımız için kötü anılan dönemlerdir. Bu çalışma, Jivkov dönemi Bulgaristan'da ad kırimına, assimilasyona ve zorunlu göçe tabi olan soydaşlarımızın yaşadıkları 1989 zorunlu göçü, siyasi, sosyolojik, ekonomik ve dini açılarından ele almaktadır.

For many different reasons, Turkey has taken in various groups of migrants throughout her history. She has especially been more understanding and welcoming to her kin relatives coming from the Balkans. The groups of cognates migrating from the Balkans were forced to migrate by means of exchange policies (Lausanne), assimilation and pressure. The Iron Curtain countries that were trying to get rid of their oppressive regimes after the end of the Cold War even before this process had started to enforce assimilation policies on those that invaded their country and minority groups - forcing these groups to migrate.

Out of these groups, particularly our cognates from Yugoslavia and Bulgaria were forced to migrate due to persecution and oppression. Our compatriots have been forced to migrate from both countries many times during the 20th century. The Tito and Zhivkov periods are bad times for our fellow kin relatives. This work deals with the 1989 forced migration of our fellow cognates who were subject to name decimation, assimilation and forced migration in the Bulgarian period under Zhivkov in terms of political, sociological, economic and religious aspects.

1989 ZORUNLU GÖCÜNE KADAR OLAN SÜREÇTE BULGARIstan'DA YAŞANANLAR

Yakın tarihte Bulgaristan'dan Türkiye'ye yapılan göçlerin perde arkasında derin acılar ve yanlışlar vardır. Ancak bu süreçleri bir nedene bağlamadan sonuç üretmeye çalışmak yanlış bir yaklaşım olacaktır. Göçe sebep olan savaşların, sürgünlerin bir altyapısı olduğu konusunda bu süreçleri izleyenler hemfikirdirler. Bu bağlamda, Bulgaristan'dan ülkemize yapılan göçlerin en bariz özelliği, süreklilik arz etmesidir. Sürekliliğin üç temel sebebi vardır. Birincisi; Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımız, Bulgaristan gibi Türkiye'yi de anavatan olarak görmektedir. İkincisi; soydaşlarımızın akrabalık bağlarıdır. Üçüncüsü ise iki ülkenin sınırlaş komşu ülke olmasıdır. Üç sebep dolayısıyla Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımızın ülkemize göçü her dönem devam etmektedir.

WHAT HAPPENED IN BULGARIA IN THE PROCESS OF 1989 FORCED MIGRATION

In recent history, deep sorrows and mistakes are behind the scenes of migration from Bulgaria to Turkey. However, it would be a wrong approach to try to produce results without linking these processes to a cause. Those that follow these processes are in an agreement that wars and deportations form the basis of these migrations. In this respect, the most obvious characteristic of the migrations from Bulgaria to our country is the fact that it was continuous. There are three major reasons for this continuity of migration. First, our cognates living in Bulgaria view Bulgaria as well as Turkey as their homeland. The second reason is kinship ties. Lastly, the fact that the two countries are bordering each other is another reason. Due to the mentioned three reasons, the migrations of our cognates from Bulgaria have continued throughout time.

Osmalı-Rus Harbi
Ottoman-Russian War

Söz konusu göçlerle ilgili asıl üzerinde durulması gereken konular, zorunlu göçe tabi olma, asimilasyon, kötü yönetim ve baskıdır. Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımızın sürekli rahatsız edilmesinin altında yatan temel sebep; Türklerin eski tarihlerden beri o bölgede çoğunluğu elinde tutmasıdır. Şimşir, Bulgaristan'da yaşayan Türklerin göçleri hakkında (Şimşir, 1986) eski tarihlerden bahsetmektedir. Türkler ilk defa 13. yüzyıl sonlarında Bulgaristan topraklarına yerlesmeye başlamışlar ve yeni yaşam alanları kurmuşlardır. Özellikle, Osmanlı-Rus Savaşı ve 1. Balkan Harbi'nden sonra yoğun olarak Anadolu topraklarına göç etmeye başlamışlardır.

The central topics that should be emphasized regarding the aforementioned migrations are related with being subjected to forced migration, assimilation, poor management and oppression. The main reason for the constant harassment of our cognates living in Bulgaria is because since the past Turks had held the majority in the region. Şimşir speaks of ancient history about the migration of Turks living in Bulgaria (Şimşir, 1986). At the end of the 13th century, Turks began to settle in Bulgaria and established new living spaces. Especially after the Ottoman-Russian War and the First Balkan War, they started to migrate more in greater numbers to Anatolia.

Osmalı-Rus Harbi
Ottoman-Russian War

OSMANLI-RUS HARBI SONRASI BULGARİSTAN GÖÇÜ

Göç, Osmanlı devletinin Avrupa topraklarından çekiliş oradaki prenslik ve krallıkların yeni devlet olmalarıyla hızlanmıştır. Bu süreçte göç edenler “muhacir” olarak nitelendirilmiş ve tarihi kayıtlara Rumeli Muhacirleri olarak işlenmiştir (Şimşir, 1986). İlk büyük göç dalgası Osmanlı-Rus Harbi’nde gerçekleşmiştir. Osmanlı devletinin savaştan yenik ayrılması anavatana büyük göçlerin başlamasına sebep olmuştur. Savaş sonrası Berlin Antlaşması’nı imzalayan Osmanlı devleti, Tuna vilayetinde Bulgaristan devletinin kurulmasının öünü açmıştır. Tuna vilayetinde o dönemde yaşayan Türklerin ve Bulgarların nüfusu hemen hemen eşit durumdadır (Türkler 1.120.000, Bulgarlar 1.130.000, Şimşir, 1986).

MIGRATION FROM BULGARIA AFTER THE OTTOMAN-RUSSIAN WAR

Migration accelerated after the Ottoman Empire withdrew from European territory and the principalities and kingdoms they started to transform into new states. During this process, those who migrated were described as “muhajir” and were recorded in historical records as Rumelian Muhajirs (Şimşir, 1986). The first great wave of migration took place during the Ottoman-Russian War. The fact that the Ottoman Empire had been defeated in the war caused the start of mass migrations to the motherland. The Ottoman state, which signed the Berlin Treaty after the war, paved the way for the establishment of the Bulgarian state in the Danube province. In the Danube province, the population of Turks and Bulgarians living in that period was almost equal (Turks 1.120.000, Bulgarians 1.130.000, Şimşir, 1986).

Osmalı-Rus Harbi Sonrası Göç
Migration after the Ottoman-Russian War

Ayrıca işlenebilir tarım topraklarının yaklaşık %70'i de Türklerin elindedir. Bu durum özellikle Panslavizm dalgasının yayılmaya başladığı dönemde Slav devleti kurmak isteyen Rusları tedirgin etmiştir. Tedirginliğin asıl nedeni tek milletten oluşan bir devlet kurulamamasıdır. Belirlenen hedef doğrultusunda Ruslar, Bulgar çeteleri vasıtasyyla yörede yaşayan Türkleri göçe zorlamışlardır.

Moreover, the Turks had been in control of more than 70% of the agricultural lands that were cultivable. This situation particularly agitated the Russians who wanted to form a Slavic state. The real reason for this worry was that they could not establish a state that would be formed by a single nation. In line with this goal, the Russians forced the Turks living in the region to migrate by using Bulgarian gangs.

Osmancı-Rus Harbi ve Göç. *LIFE* dergisi
Ottoman-Russian War and Migration. *LIFE* magazine

BALKAN SAVAŞLARI SONRASI BULGARİSTAN GÖÇÜ

20. Yüzyıl başlarında Balkanların yeni sınırlarını belirleyen “Balkan Savaşları” sonrasında demografik sınırlar da değişikliğe uğramıştır. Bu durum, Osmanlı devletini ve sonrasında kurulan Türkiye Cumhuriyeti’ni yakından ilgilendirmektedir. Çoğunluğu Türk kökenli soydaşlarımızdan oluşan Balkan coğrafyasındaki bu değişim, etnisite kökenli asimilasyona dayalı devlet politikalarının uygulanmasını arttırmıştır. Türklerin topraklarına el koymak, geçimlerini zorlaştırmak, ibadetlerini engellemek ve Hristiyan nüfusla aynı yerlerde ikamete zorlamak gibi politikalarla Türkleri göçe zorlamışlardır. Balkan Savaşları sonrası dönemde Bulgar çetelerin ağır baskularına maruz kalan Türkler için göç yegane kurtuluş yolu olmuştur.

MIGRATION FROM BULGARIA AFTER THE BALKAN WARS

In the beginning of the 20th century, it was the “Balkan Wars” that shaped the territorial boundaries of the Balkans and consequently, demographic borders also witnessed transformations. This situation impacted the Ottoman State and the Republic of Turkey which was formed afterwards, closely. This change in the Balkan geography, which is mostly composed of Turkish descendants, increased the implementation of state policies based on ethnic assimilation. Turkish populations were forced to migrate due to policies such as seizing their lands, making their livelihood difficult, preventing their right to worship and forcing them to live in Christian populated areas. The Turks who were exposed to the serious oppression of Bulgarian gangs after the Balkan Wars the only way out for them was migrations.

Balkan Savaşları

Balkan Wars

Baskılardan bunalan soydaşlarımız büyük kafileler halinde Osmanlı topraklarına doğru zorunlu bir göçe tabi tutulmuşlardır. 1913 yılında imzalanan İstanbul Antlaşması'yla, Osmanlı topraklarında kalan Bulgar nüfusla Müslüman Türk nüfus arasında mübadele yapılmıştır. Balkan Savaşları sonrasında, söz konusu coğrafyada demografik değişikliklerin birçoğu Türk, Rum ve Bulgar nüfus arasında gerçekleşmiştir. Göçlerin birçoğu tahliye, gönüllü ve zorunlu olmak üzere ayrımı tabi tutulabilir.

Our cognates who had been overwhelmed by the pressures and oppressions exerted onto them were subjected to forced migration toward the Ottoman lands. With the Treaty of Istanbul signed in 1913, exchange was made between the Bulgarian population left in the Ottoman territories and the Muslim Turkish population in Bulgaria. After the Balkan wars, most of the demographic changes in this geography took place between the Turkish, Greek and Bulgarian populations. Many of the migrations can be classified into either eviction, voluntary or compulsory migrations.

Balkan Savaşları Sonrası Göç
Migration after the Balkan Wars

1. Balkan Savaşı sırasında Bulgarlar tarafından yapılan en büyük katliam Çatalca bölgesinde Demirhisar köyündeki kahvehane katliamıdır. 64 Türk diri diri kahvehanede yakılarak can vermiştir (İnaç ve Yazıcı, 2018). Osmanlı-Rus Harbi'nden sonra en büyük göç 200.000 insanla bu dönemde gerçekleşmiştir (Çolak, 2013). Bu dönemde, Bulgaristan'dan göç eden Türk Müslüman nüfus, 750.000'den 643.000'e düşmüştür. 1920'li yıllarda birlikte yeniden 825.774 rakamına ulaşmıştır (Yıldırım, 2012).

The largest massacre perpetrated by the Bulgarians during the 1st Balkan War was the coffeehouse massacre in Demirhisar village in Çatalca district. 64 Turkish people were burned alive in the coffeehouse (İnaç ve Yazıcı, 2018). It was after the Ottoman-Russian War that the greatest migration took place with 200.000 people in this period (Çolak, 2013). During this era, the number of Turkish-Muslim population migrating from Bulgaria decreased from 750.000 to 643.000. By the 1920s, this number started to increase again and reached 825.774 (Yıldırım, 2012).

Balkan Savaşları Sonrası Göç
Migration after the Balkan Wars

CUMHURİYET DÖNEMİ BULGARİSTAN GÖÇLERİ

Birinci Dünya Savaşı sonrasında olduğu gibi İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde Balkan coğrafyasında ciddi demografik değişimler yaşanmıştır. 1940'lı yıllarda Bulgaristan sınırı yeni bir göçe kapalı kalmıştır. Ancak Bulgaristan'daki baskı ve zulümler artarak devam etmiştir. 1950 yılına gelindiğinde sınırlar tekrar zorlanmaya başlamıştır. "Tek Ulus" hedefine ulaşmak isteyen Bulgaristan'daki komünist rejimi, Türk nüfusu asimile politikasını devlet politikası olarak benimsemiştir. Özellikle uygulanan vergi politikası ile Türk nüfusunun elindeki tüm gelirlere el konulmuştur. Eski rejimin devamı olarak Türk çocukları Trudovak adı verilen asker taburlarında, küçük çocuklar ise Brigadir adı verilen işçi taburlarında ağır koşullarda çalıştırılmıştır. (Çolak, 2013).

1940'lı yılların sonunda eğitimli Türkler tutuklanmaya başlamıştır. Kaygı ve korku yaratan bu gelişmeler, komünizmin baskıcı tutumunun göstergesidir. İş başındaki hükümet, Türk okullarını 1946 yılında devletleştirmiştir, sonrası dönemde Türklerin topraklarına el koyularak kooperatiflere devredilmiştir (Çolak, 2013). Yeni göç kararı bu koşullar altında alınmıştır.

MIGRATION FROM BULGARIA DURING THE REPUBLICAN PERIOD

Similar to the demographic shifts after the First World War, the ending of the Second World War witnessed serious demographic changes. In the 1940s, the Bulgarian border was closed to a new migration. However, the oppression and persecution in Bulgaria continued to increase. In 1950, the borders started to be tested again. The Communist Regime in Bulgaria wanting to create a "single nation" adopted assimilation methods against the Turks as part of their official state policy. Especially with the implementation of tax laws, all of the earnings of the Turkish population were forcefully confiscated. As a continuation of the old regime, Turkish children were employed in military battalions called Trudovak, and young children in labor battalions called Brigadir under heavy conditions. (Çolak, 2013).

In the latter half of the 1940s, educated Turks started being arrested. These developments that causes fear and anxiety highlights the oppressive nature of communism. In 1946, the government of the time nationalized Turkish schools and furthermore Turkish lands were seized and handed over to cooperatives (Çolak, 2013). The new decision to migrate was taken within these contextual developments.

1950-51 Bulgaristan'dan Göç

1950-51 Migration from Bulgaria

Dönemin Komünist hükümeti lideri Çernekov, Ağustos 1950'de Türkiye'ye bir nota vermiş, Bulgaristan'dan baskılar sonucu göç etmek isteyen soydaşlarımız için sınır kapılarının açılmasını talep etmiştir. Yaklaşık 250.000 vatandaşımızın göç süreci bu şekilde başlamıştır. Bulgar yetkililer bu dönemde zorla topladıkları binlerce dilekçenin varlığını delil olarak kullanmışlardır. Bu dilekçeleri dayanak gösteren Bulgar hükümeti tarihinde ilk defa Türklerle pasaport temininde güçlük çıkartmamıştır. Dahası Türk yetkililerin vize vermekte sıkıntı çıkartıkları iddiasıyla anti propaganda yapmışlardır. Başlayan göç akımı çeşitli sorunlarla devam etmiştir. 1951 Kasım sonunda Bulgaristan sınırını kapatana kadar sahte vizeli ve vizesiz giriş yapanları tespit eden Türk tarafı iki kez sınırlarını kapatmıştır.

In August of 1950, the leader of the Communist government of the time Çernekov, sent a note to Turkey demanding that the borders be opened for our cognates who want to migrate out of Bulgaria due to oppression. This is how the migration process of nearly 250,000 of our citizens started. The Bulgarian authorities used the existence of thousands of petitions they collected during this period as evidence against Turks. For the first time in its history, the Bulgarian government, which supported these petitions, had no difficulty in providing passports to Turks. Moreover, they had made anti-propaganda allegations that the Turkish authorities had difficulties in issuing visas. The migration waves that had started continued but with various difficulties. Until the end of November 1951 when Bulgaria closed its borders, the Turkish side closed its borders twice due to entries with fake visas and those without visas.

Türk Devleti serbest göçmen vizesi ve mülteci statüsünde gelen Türk soydaşlarını kabul eden bir kararname çıkartmıştır. Bu şekilde gelenler Türk vatandaşlığını kabul edilmişlerdir. Sovyet devletinin bu dönemde ciddi bir etkisi vardır. İkinci Dünya Savaşı sonrası Türkiye dâhil birçok Avrupa ülkesine Truman Doktrini adı altında yapılan ekonomik yardımlar Bulgarları kullanarak Türkiye üzerinde baskı hedefleyen Sovyetleri harekete geçirmiştir. 1950 yılında serbest göçmen vizesiyle toplam 51951, 1951 yılında ise toplam 102.208 soydaşımız anavatana göç etmişlerdir (Çolak, 2013).

The Turkish state issues a decree that would accept our Turkish cognates that came under the status of free migration visa or refugee status. Those that came under these conditions were accepted to become Turkish citizens. The Soviet state had a serious influence during this period. After the Second World War, many European countries and Turkey received economic funding under the Truman Doctrine framework which triggered the Russians who were trying to use the Bulgarians to exert pressure on Turkey. In 1950, under the free immigration visa scheme a total of 51,951 and in 1951 102,208 of our cognates migrated to the motherland (Çolak, 2013).

Bulgaristan'dan Göç Hazırlığı
Preparation for Migration from Bulgaria

Balkanlar'dan Bir Göç Enstantanesi
A Snapshot of Migration from the Balkans

Bu dönemde Bulgar tehcir hareketinin asıl nedenleri, Türklerin mal varlıklarına el koymak, Roman nüfusundan kurtulmak, Türkiye'ye komünizmi sokmak ve ekonomik anlamda Türkiye'ye zarar vermekti. 1960'lı yılların sonunda Bulgaristan yine aynı bahaneleri öne sürererek Türkiye ile yeni bir anlaşma zemini aramıştır. Yakın akraba ve parçalanmış aileleri birleştirmek amacıyla 10 yıl içerisinde yaklaşık 130.000 Türk soydaşımız anavatanda ikamet edilmiştir.

The main reason behind the forced migration of Turks from Bulgaria during this period was to confiscate the property of Turks and get rid of the Roma population. Moreover, it aimed to bring communism to Turkey and damage Turkey's economy. At the end of the 1960s, citing similar excuses Bulgaria looked for a new agreement platform with Turkey. In order to unite close relatives and fragmented families, approximately 130,000 Turkish cognates have come to the homeland within 10 years.

Kürk mantolu Türk Kadınlar (Mallarına el konduğu için ellerinde kalan paralar ile kürk satın alıp Türkiye'de bunları satarak gelir elde etmek istemişlerdir) / LIFE dergisi fotoğrafçısı Jack Birns tarafından 1950 yılında Edirne Tren Garında çekilen 1950 Bulgaristan Göçü Fotoğrafi

Turkish women with fur coats (Since their property was confiscated, they bought fur coat with the remaining money in their hands and wanted to obtain revenue by selling them in Turkey) / Photo of 1950 Migration from Bulgaria taken by Jack Birns, Photographer of LIFE magazine, at Edirne Train Station in 1950

42•43 ►

Adımı Geri Verin
Give My Name Back

1989 ZORUNLU GÖÇÜ

80'li yılların başından itibaren Bulgaristan'da başlayan demografik balans söylemleri, Bulgar vatandaşlarının nüfus açısından azaldığı dönemi içermektedir. Yıllar boyunca artış gösteren Türk nüfusu, Bulgarlar açısından karamsar bir tablo olarak görülmekteydi. Bu durumdan çıkışmanın en kolay yolu geçmişte olduğu gibi Türk nüfus üzerinde uygulanacak olan asimilasyon ve göç politikalarıydı. Böylece Bulgaristan'da yaşan Türk kökenli vatandaşların niceliksel ve niteliksel olarak kayıpları artacaktı. Diğer taraftan Türklerin hamisi durumunda olan Türkiye Cumhuriyetinin talepleri bir anlamda durdurulmuş olacaktı.

1989 FORCED MIGRATION

In the initial years of the 1980s, demographic balance discourses in Bulgaria became more widespread as the Bulgarian population was decreasing in size. The increase of the Turkish population for many years was viewed as a negative trend from the Bulgarian side. The best way to escape this situation was to implement assimilation and oppressive policies on the Turkish population as it had been done in the past. In this way, the loss qualitative and quantitative attributes of the Turkish descendant citizens would be increased. Furthermore, it was thought that the demands of the Turkish Republic as the protector of Turks would be halted.

1989 Yılında Bulgaristan'da yaşanan zorunlu göçe uzanan sebepler şu şekilde sıralanabilir (Atasoy, 2010);

- Etnik baskından kurtulmak isteyen soydaşlarımıza zin güvenilir vatan olarak Türkiye'de geleceğini şekillendirmek istemesi,
- Bulgar ad kırmını ve isim değiştirmeyi kabul etmeyen soydaşlarımızın Bulgar hükümetinin zulmüne karşı durması,
- Söz konusu dönemde Türk soydaşlarımızın işleri ve tarımsal üretimi boykot etmesi ve bu durumun Bulgar yöneticileri rahatsız etmesi,
- Türk ve Müslüman soydaşlarımızın sıkça tekrarladığı özgürlük yürüyüşleri ve direnç hızlarının giderek artması sonucu etnik savaş olasılığının Bulgar hükümetini tedirgin etmesi,
- Yurt dışı pasaportların Türk vatandaşlarına dağıtılması ve istenmeyen nüfus algısının yaygınlaması,
- Söz konusu dönemde Batı ülkelerinde giderek artan azınlık haklarına ilişkin siyasal baskıların Bulgar hükümetini giderek rahatsız etmesi,
- Türkiye Cumhuriyeti'nin söz konusu haklar konusunda giderek artan baskısı sonrasında insan hakları örgütlerinin harekete geçmesi,
- Bulgaristan'da doğal Türk nüfusunun artması sonucu demografik üstünlük ve baskının hafifletilmesi, tehdit olarak görülen bu durumun bertaraf edilmeye çalışılması,
- Türk soydaşlarımıza yönelik atfedilen ülkeyi bölecekler endişesinin artması,

The reasons behind the forced migration of 1989 can be listed as below (Atasoy, 2010);

- The desire of our cognates to be free from oppression and continue their future life in what they considered to be a secure homeland - Turkey,
- The resistance of our cognates to the Bulgarian name decimation and persecution,
- In the period mentioned, the annoyance of the Bulgarian leaders with out Turkish cognates boycott of jobs and agricultural production,
- The rising Turkish and Muslim marches for freedom put fear into the Bulgarian government regarding a possible ethnic war,
- The handing out of foreign passports to Turkish citizens and projecting the idea that they are unwanted population,
- The ever-increasing political pressures on minority rights in Western countries in the relevant period gradually annoyed the Bulgarian government,
- Human rights organizations took action after the Republic of Turkey's increasing pressure on the relevant rights,
- As a result of the increase in the natural Turkish population in Bulgaria, the demographic superiority and pressure were mitigated, and an attempt to eliminate this situation which was considered as a threat,
- Increased concern for the division of the country attributed to our Turkish cognates,

- Doğu blokunun baskıcı rejimlerini yok etmek isteyen Batılı ülkelerin etnik gruplara yönelik özgürlükçü yaklaşımların etkilerinin ve Türk soydaşlarımızın artan hak arayışlarına desteğin giderek artması,
- Küresel sosyalist sistemin yıkılışına yönelik sorgulamaların ve dağılmanın başlaması,
- Bazı Bulgar aydınlarının Türk soydaşlarımızın haklarına desteklerinin artması,
- Bulgaristan'da yaşayan Türk soydaşlarımızın ailelerinin büyük bir kısmının Türkiye'de yaşıyor olması ve,
- Mayıs 1989'da Bulgaristan'ın Dobruca ve Deliorman bölgelerinde artan protestoların Bulgar hükümetini ve milliyetçi Bulgarları rahatsız etmesi sonucu, Bulgar güvenlik güçlerinin sivil Türklerle karşı açtığı ateş ile çok sayıda Türk soydaşımızın hayatını kaybetmesi göç kapılarının açılmasında etkisi olmuştur.

- Increase in the effects of liberal approaches towards ethnic groups in Western countries that wanted to destroy the oppressive regimes of the Eastern bloc, and increasing support for the increasing attempts to seek rights of our Turkish cognates,
- Initiation of inquiries and disintegration of the collapse of the global socialist system,
- Increased support of some Bulgarian intellectuals for the rights of our Turkish cognates,
- A large number of the families of our Turkish cognates living in Bulgaria were living in Turkey,
- The increasing protests in Bulgaria's Dubrovnik and Deliorman regions in May 1989 annoyed the Bulgarian government and nationalist Bulgarians. As a result, Bulgarian security forces opened fire on civilian Turks and many of those protesters were killed. This incident accelerated the opening of the border gates for our cognates

Aşırı Sağcı Bulgarların Gösterileri, Mayıs 1989

Bulgaria Far Right Nationalist Rally, May 1989

1989 yılı, olayların üst seviyeye çıktığı ve Bulgar Devlet Başkanı Jivkov'un Türkiye'ye yönelik sınırlarınızı açın çıkışıyla iki ülke arasındaki en sıkıntılı süreçlerden birinin başlangıcı olmuştur. Haziran ayında kitlesel göç dalgası dramatik görüntülerle başladı. Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarınızın doğdukları ve doydukları yeri terk etmeye zorlanmaları, o dönemde sıra dışı bir olay olarak gerçekleşti. Ancak, 1989 zorunlu göç tüm yönleriyle (sosyolojik, psikolojik, ekonomik) aslında Bulgar devletine küresel ölçekte olumsuz yansımıştır. Hatta sosyalist rejimin çökmesine sebep olduğuna ilişkin görüşler bizzat Bulgar aydınları tarafından dillendirilmiştir (Kanev, 1998).

In 1989, with Bulgarian President Zhivkov asking Turkey to open its borders the events climaxed and it was the start of one of the most troubling times for the two countries relations. In June, the wave of mass migration began with dramatic images. It was an extraordinary event that our compatriots in Bulgaria were forced to leave the place where they were born and saturated. However, all aspects of forced migration in 1989 (sociological, psychological, and economic) were in fact reflected on the Bulgarian state negatively on a global scale. In fact, the Bulgarian intellectuals (Kanev, 1998) voiced the views about the collapse of the socialist regime due to these migrations.

Yabancı Basından Soydaşlarımıza İlişkin Haber Alıntıları

News About Our Cognates from Foreign Press

Jivkov'un sınırları açın çıkışı sonrası Türkiye Cumhuriyeti, Haziran ayı itibarıyle göçe maruz kalan soydaşlarımızı vizesiz kabul etmeye başlamıştır. Karayolu ve demiryolu ile her gün binlerce soydaşımız Türkiye'ye giriş yapmıştır. Ağustos 1989 tarihinde yeniden vize uygulamasına geçene kadar yaklaşık 300.000 soydaşımız Türkiye topraklarına giriş yapmıştır (Şimşir, 1986). Kalyonski'ye göre Türkiye'ye gidemeyen daha 400.000 soydaşımız geride kalmıştır. Geride kalanlar uluslararası pasaport alabilmek için polis merkezlerinin önüne yiğilmişlardır. Kalyonoski'ye göre bir yıl içerisinde yaklaşık 150.000 soydaşımız uyum sağlayamadığı gerekçesiyle Bulgaristan'a geri dönmüştür (Atasoy, 2010).

Subsequent to Zhivkov's statement regarding the call for opening of borders, the Republic of Turkey started to accept our cognates without a visa as of June. Thousands of our cognates entered Turkey by road and railroad every day. Until transition to visa application again in August 1989, approximately 300.000 of our cognates entered the territories of Turkey (Şimşir, 1986). According to Kalyonski, 400.000 of our cognates who could not go to Turkey were left behind. Those who stayed behind crowded in front of police stations to obtain an international passport. According to Kalyonoski, within a year, approximately 150.000 of our cognates returned to Bulgaria since they could not adapt (Atasoy, 2010).

Sınırda Yiğılma 1989
Crowd at the Border 1989

Bulgaristan'da 1950'li yılların başından itibaren Komünist Parti rejiminin Türk soydaşlarımıza yönelik bazı imtiyazlar tanımaları soydaşlarımıza yanlarına çekmek istediklerinin göstergesidir. Özellikle Türkçe eğitime geri dönüş bunun önemli bir kanıtıdır. Sonraki süreçte Türklerle yönelik başlatılan asimilasyon politikaları yoğun bir hal almıştır. 1984 yılında hız kazanan süreç dönemin Sovyet politikalarının yansıması olmuştur. Sovyet etkisiyle tek ulus ve tek dile sahip olmak isteyen Bulgaristan, zorla isim ve din değiştirmenin aslında özgürlüğe dönüş olduğunu şirkince ifade etmiştir. Türklerin pasaportunda Müslüman Bulgar yazan komünist yönetim, Türk varlığını kesinlikle reddetmiştir.

1950'li yıllarda başlayan kültür devriminin bir devamı olan, 80'li yıllarda tekrar başlatılan dini vecibeleri ortadan kaldırmaya yönelik baskıcı tutum, Türkler arasında aşırı huzursuzluğa neden olmuştur. Önce Pomakların sonra Romanların adlarını değiştiren Bulgar makamları, 1984 yılı itibarıyle Türklerin isimlerini değiştirmeye başlamışlardır. Türklerin önüne koyulan isim cetvellerinden kendilerine isim seçmeleri istenmiş, seçmeyenler cezaevlerine gönderilmiş ve işkence görmüşlerdir. Bir yıl içerisinde Türklerin isimleri kayıtlarda tamamen değiştirilmiştir. İlginçtir; Bulgarlar, Türklerin kendi isimlerinin ilk harflerini kullanmaları seçeneğini tanımlıslardır.

1989 yılında Avrupa, 20. yüzyılda bilinen en büyük göç hareketine şahit olmuştur. Ana dili yasaklanan, isimleri değiştirilen, işkence gören ve dini vecibelerini yerine getirilmesi yasaklanan Türk toplumu bir benlik değişimi ile karşı karşıya kalmıştır. Asimilasyon sürecinde, Türklerin eğitim seviyesinin yüksekliği dikkat çekicidir.

The fact that the Communist Party regime granted some privileges to our Turkish cognates at the beginning of the 1950s in Bulgaria is an indication that they wanted attract our cognates to their own side. In particular, a return to providing Turkish education is a proof of this. However, afterwards the assimilation policies against the Turks intensified significantly. The process that gained speed in 1984 was a reflection of the Soviet policies of the period. Bulgaria aiming at having a single nation and a single language under the influence of the Soviets, unacceptably stated that forcefully changing of names and religion was actually a return to freedom. The communist administration, which wrote Muslim Bulgarian on Turkish passports, strongly rejected the presence of the Turks.

The oppressive attitude towards eliminating religious duties, which was a continuation of the Cultural Revolution that began in the 1950s and was reset in the 1980s again, led to extreme unrest among the Turks. Bulgarian authorities, who changed the names of Pomaks and Roma's, started to change the names of Turks as of 1984. The Turks were asked to choose names for themselves from the name sheet, and those who did not choose were jailed and tortured. Within a year, the names of Turks were completely changed in the records. It is interesting that Bulgarians gave the Turks the option to use the first letter of their names.

In 1989, Europe witnessed the largest movement of migration ever in the 20th century. Turkish society, whose mother tongue was banned, whose names were changed, who was tortured and prevented from fulfilling their religious duties, faced a change of self. During the assimilation process, the educational levels of the Turks were remarkably high.

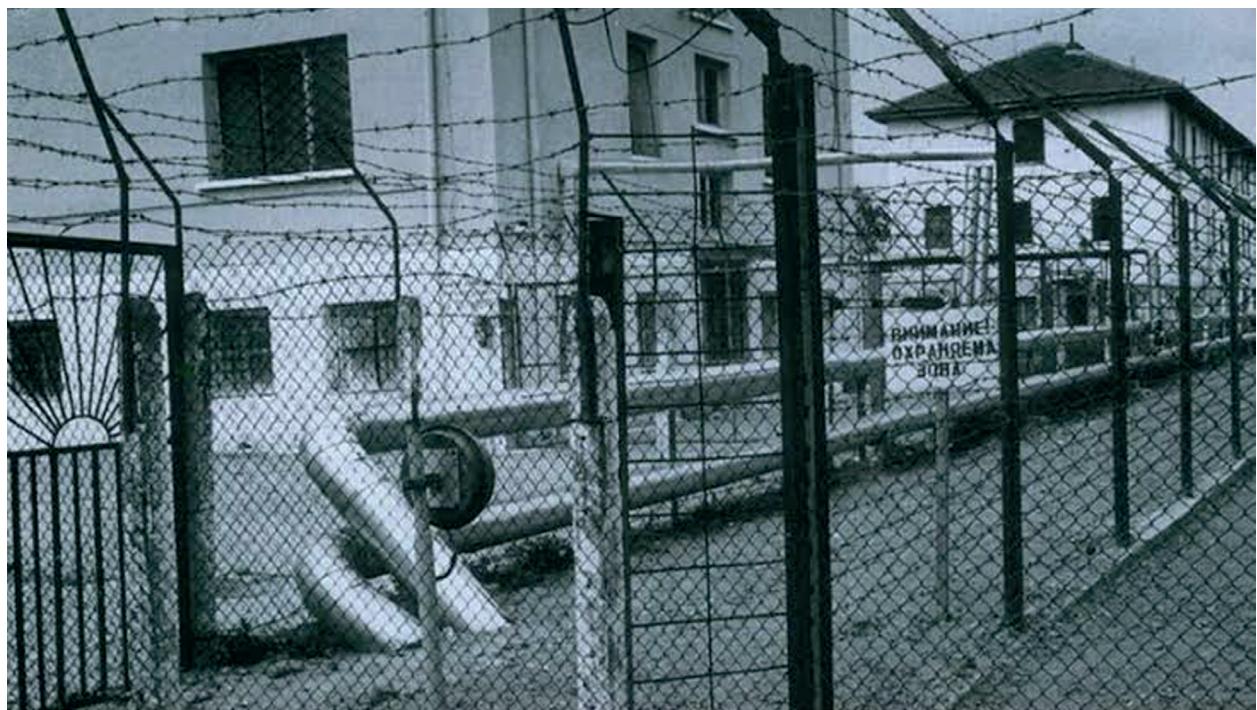

Bulgaristan Fotoğraflarında Göç
Migration in Bulgarian Photographs

24 Ekim 1985 tarihinde Jivkov'un sözde "soya dönüs süreci" olarak adlandırdığı ağır koşullar içeren asimilasyon ve entegrasyon politikaları son halini almıştır. Asıl sorun artan Türk nüfusu idi. Hızla artan nüfus Jivkov'un gözünü korkutmuştur. Gelecekte Türklerin Bulgar topraklarını tekrar Türkiye'ye bağlamak isteyeceği düşüncesi, Bulgar yöneticileri geri dönülməz bir yola itmiştir. Özellikle Kıbrıs Barış Harekâtı bu korkuyu paranoaya hali-ne getirmiştir. Türkler için kâbusa dönüşen süreçte Türklerin yardım beklediği Türkiye Cumhuriyeti devleti gereken hamleyi yapmıştır. Türkiye, soydaşlarını kabul etmeye hazır olduğunu ifade etmiştir. Ancak Bulgarlar, bu ağır asimilasyon politikalara-na rağmen soydaşlarımıza vermeye niyetli değildi. Türkler kendi durumlarını korumalıydı. Türkler kendi aralarında örgütlenmeye başlamışlardı. Özellikle Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgelerde kırıdanmalar başlamıştı. 1984-85 yıllarında, Filibe tren istasyonu ve Varna hava alanında yaşanan patlamalardan Türkler sorumlu tutulmuş ve 3 Türk ölüm cezasına çarptırılmıştır. 1980-84 arası Bulgaristan'da 1000'e yakın Türkün Bulgar güvenlik güçlerince çeşitli şekillerde öldürdüğü tahmin edilmektedir. 1985 yılında Belene Cezaevi Türklerin toplama kamپına dönüştürülmüştür. Türk mahkûmlar ağır işkence görmüşler ve madenlerde ağır işlerde zorla çalıştırılmışlardır.

On 24 October 1985, Zhivkov's assimilation and integration policies, which he called the so-called the "national revival process" took its final shape. The real issue was the increasing Turkish population. The rapidly growing population intimidated Zhivkov. The thought that Turk would in the future want to connect Bulgarian territory to Turkey again had put Bulgarian officials on an irrevocable path. Specifically, the Cyprus Peace Operation had turned this fear into a paranoia. In the process that had turned into a nightmare of Turks, The Republic of Turkey undertook the necessary actions. Turkey expressed that it is ready to accept its cognates. However, despite the immense assimilation policies, the Bulgarians were not ready to hand over our cognates. Turks had to protect their own standing. Turks had started to organize amongst themselves. Especially in the regions where the Turks resided majorly, there were sparks of movements starting. In the years 1984-85, the Turks were held responsible for the explosions at the Plovdiv railway station and Varna airport and three Turks were sentenced to death. It is estimated that around 1,000 Turks in Bulgaria were killed in various ways by Bulgarian security forces between 1980-84. In 1985, Belene Prison was transformed into a concentration camp for Turks. The Turkish prisoners were subjected to severe torture and forced labor in the minefields.

Belene Kampı

Belene Camp

Belene Kampında Çekilen Fotoğraf

Photo taken at the Belene Camp

1985-86 yıllarında her yaştan soydaşımız Belene kampında çeşitli işkencelere ve insanlık dışı baskılara tabi tutulmuştur. Belene kampı, sosyalist rejimin baskıcı yapısını gözler önüne seren örneklerden sadece birisidir. Soydaşlarımızı Belene sürecine iten etkenlerin başında dirençlerinin kırılmasını hızlandırmaktır. Ancak Bulgaristan komünist rejimi bu konuda ciddi bir direnç gösteren soydaşlarımıza cezaevi koşulları başta olmak üzere fiziki, maddi ve manevi her türlü çirkin saldırıyı yapmıştır. Yargı sürecine götürüren hiçbir sebep olmadığı için sadece direnç göstermek suç sayıldığı için insanlık dışı uygulamalarla bastırılmaya çalışılmıştır.

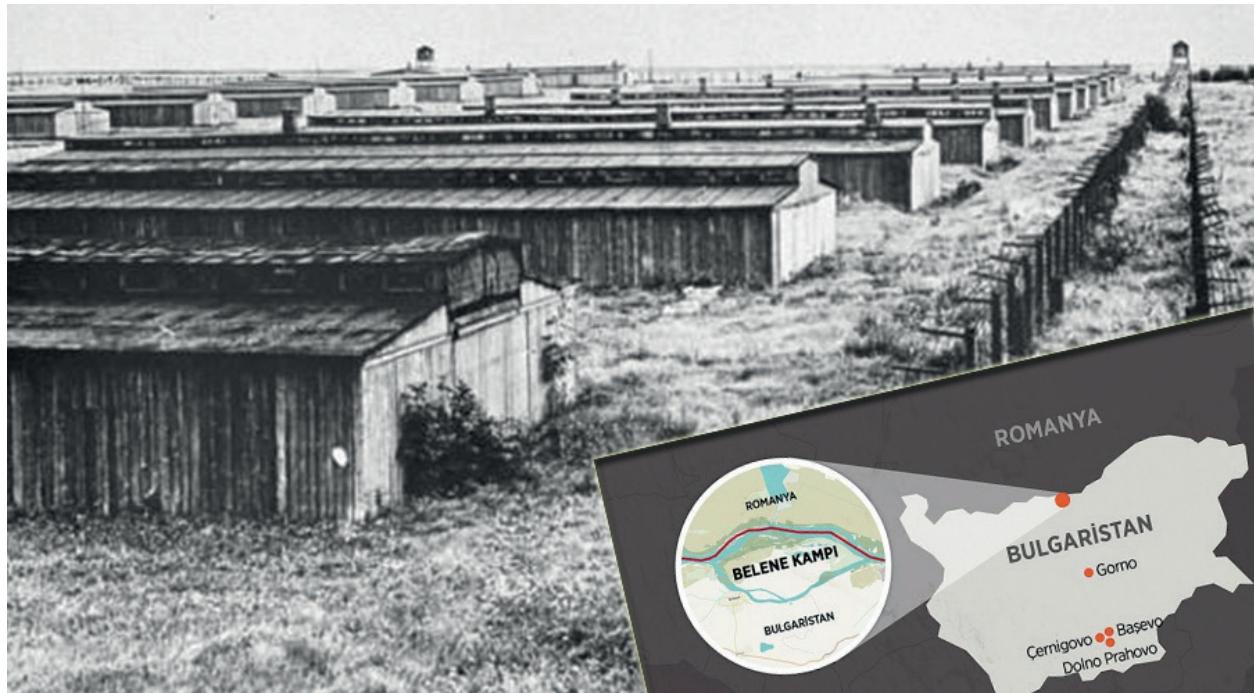
Bir diğer suç unsuru ise siyasi otoriteyi temsil ettiği ifade edilen Bulgar görevlilerin baskılara dayanamayan soydaşlarımızın söz konusu görevlilerle tartışmalarıdır. Herhangi bir yargılama dahi yapılmayan yaklaşık 500 soydaşımız söz konusu kamplarda tutularak Bulgar siyasi otoritesi tarafından asimilasyon sürecinin sigortası olmuşlardır. Soydaşlarımızı, Belene ve diğer cezaevlerinde teminat olarak tutma politikasıyla süreç hızlandırılmak istenmiştir.

In 1985 and 1986, our cognates from all age groups were subjected to various forms of torture and inhuman treatment in the Belene Camp. The Belene Camp is one amongst many example portraying the oppressive nature of the socialist regime. Our cognates were forced into the Belene process because their resistance resilience wanted to be broken down. The Bulgarian communist regime carried out all sorts of cruel physical, mental and moral attacks on our cognates including severe prison conditions. There was no legal process and just to break down their stamina they were exposed to inhuman treatment because resistance was considered a crime.

Another element that considered a crime was the debates our cognates had with Bulgarian officials who were said to represent the Bulgarian political authority. Nearly 500 of our fellow peoples, without trial were held in these camps and were used as the assurance for assimilation by the Bulgarian political authority. They aimed to accelerate the process by holding our cognates in the Belene and other prisons.

Belene kamplarında yaşanan dram Türkiye'yi huzursuz etmiştir. Diplomatik tüm yolları deneyen Türkiye, Bulgaristan'la müzakerelere başlamıştır. Ancak Sovyet desteği ile hareket eden Bulgaristan'la yapılan diplomatik görüşmeler sonuç vermemiştir. Türk soydaşlarımız bu süreçte daha radical eylemler yapmaya başlamışlardır. Açlık grevleriyle başlayan süreç hızla gösterilere dönüşmeye başlamıştır. Türkler Belene kampında mağduriyet yaşayan mahkûmların serbest bırakılmasını ve Türkiye'ye göç taleplerini sıkça dile getirmeye başlamışlardır. Bu istekler uluslararası medya yoluyla tüm dünyaya iletilmiştir.

The tragedies experienced in the Belene camp made Turkey uneasy. Turkey tried all diplomatic channels and started negotiations with Bulgaria. However, the negotiations did not result in any solution with the Soviet backed Bulgarians. Our Turkish cognates started to implement more radical actions during this period. It first started with hunger strikes and then led to demonstrations. Turks wanted the captives in the Belene camp to be freed and they more loudly voiced their desire to migrate to Turkey. These requests were delivered to the whole world via the international media.

Belene Kampı
Belene Camp

Sovyetlerde yaşanan değişim rüzgârlarının getirdiği vatandaşların ülke içerisinde serbest dolaşım hakkı elde etmeleri Bulgaristan'ı köşeye sıkıştırmıştır. Mayıs 1989 tarihi itibarıyle Türkler pasaport edinmeye başlamışlardır. Yaşanan süreç Jivkov yönetimini yeni arayışlara itmiştir. Bu arayış "Büyük Gezi" adını verdikleri zorunlu göç uygulamasıdır. Büyük gezinin asıl hedefi Türkiye'dir. Bulgarlar sinsice bir plan uygulamaya başlamışlardır. Plan, Türk'lere pasaportlarının verilmesi, sınırları açmak ve beklemeye geçmektedir. Bu süreçte eğer Türkiye sınır kapılarını açmazsa uluslararası kamuoyunda Türkiye suçlanacaktır. Göç etmek isteyen Türkler eğer sınır kapıları açılmadığından dolayı Bulgaristan'da kalırsa yeni bir özümseme süreci Türkiye aleyhtarı söylemlerle başlatılacaktır.

The free movement rights in the country brought upon by the winds of change in the Soviet Union started to corner Bulgaria. As of May 1989, the Turks started to obtain passports. The process has pushed the Zhivkov administration to look for methods. This new method was what they called the "Grand Travel". The Grand Travel's main target was Turkey. Bulgarians began to implement insidiously a plan. The plan was to give passports to Turks, to open the borders and to wait patiently. In this process, if Turkey did not open its borders the international community would blame it. If the Turks who want to migrate could not because Turkey would not open its borders and they would stay in Bulgaria than a process of assimilation and propaganda against Turkey would be started.

KÜÇÜK ŞEHİDIMİZ “TÜRKAN BEBEK”

26 Aralık 1984 tarihi soydaşlarımız için dönüm noktalarından birisidir. Kirli Beldesi, Kayaloba köyünde protesto amacıyla yürüyüş yapan topluluğa Bulgar güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu Türkkan bebek henüz 18 aylıkken annesinin sırtında şehit olmuştur. Hak arama mücadeleleri isyana dönüşmüştü. Yediden yetmiş Türk soydaşlarımız sokaklara dökülmüş rejime isyan etmişlerdir. Beklentileri sadece hak eşitliği idi. 26 Aralık 1984'de başlayan hak arayışı, eşit şartlarda yaşam isteğiyle yapılan protesto yürüyüşleri kanla bastırıldı. Küçük Şehidimiz TÜRKAN BEBEĞİN yeni başlayan hayat mücadelesi demokrasi arayan soydaşlarımızın isyancı sırasında son bulmuştur. Bulgar güvenlik güçlerinin kalabalığa doğru hedef gözetmeden silah kullanması acı bir hatırlatma olarak zihinlerimize yer etmiştir.

OUR LITTLE MARTYR “BABY TÜRKAN”

26 December 1984 was a turning point for our cognates. Due to the firing from the Bulgarian security forces in the Kayaloba village of Kirli town baby Türkkan was martyred while on his mother's back when she was only 18 months old. The struggle to attain rights had turned into a rebellion after this incident. All of our cognates from every age group had taken to the streets and rebelled against the regime. All they wanted was merely equal rights. The search for rights, which started on 26 December 1984, ended with blood shed as protests erupted requesting right to life. The struggle of our little martyr TÜRKAN BABY, which had just begun, ended during the rebellion of our descendants seeking democracy. The use of weapons by the Bulgarian security forces without any concern for the crowd of people is a bitter memory.

Türkkan Bebeğin Mezar Taşı

Gravestone of Baby Türkkan

Annesinin Kucağında Şehit edilen Minik Türkân
Little Turkan Martyred in Her Mother's Arms

Bu üzünlü hatıra Bulgaristan'da başlayan özgürlük hareketinin bir simgesi olarak hafızalara kazınmıştır. Türkân bebek Türk soydaşlarımızın ilelebet hak arama simgesinin küçük şehidi olarak anılacaktır. Büyük bir dram ve üzüntü kokan olayı özetleyen küçük bir yazı;

Katledildiği vakit 18 aylıktı henüz. Ne Türklik biliyordu, ne Bulgarlık. Ne milletten anlıyordu, ne milliyetçilikten... Ne vatanseverlik duygusundan tatmıştı, ne de ihanet etmişti... Kendisi kadar küçüktü dün yaşısı... Doğduğu dağın havası, suyu, bağıri yanık annesinin gözyaşları gibi temizdi...

Evet, adını biliyordu. Türkân deyince, hemen kulak veriyor, şakıyarak pitil pitil çağrısına varıyor, boyununa sarılıyordu. Ninesi Kerime bacının da anlattığı gibi, pek de canlıydı hani. Emeklemeden yürümüş, kekelemeden anne, baba demişti.

Televizyondan, radyodan, annesinden veya Turhan ağabeyinden bir melodi duymasın, hemen ellerini kaldırıp oynamaya başlıyordu. Süt gibi beyaz, tombul bir yüzü vardı. Henüz bitmiş saçları sarıcıydı.

Gözleri, annesininkilere çekmişti, çakır ve pir pir. Sağ olsaydı hani, on sekizinde akıllı ve güzel olacaktı simdi. Belki bir işletmenin öncüsü. Belki bir üniversitenin alacısı olurdu. Maalesef, on sekizinci ayı bile tamamlamamıştı!...

Ebeveynleri, protesto yürüyüşüne hazırlanıyorlardı. Türkân kipirdamalarından işi anladı vevardı annesini şalvarından yakaladı.

-Bunu ne yapacağız? diye sordu Fatma eşine. Bak sana nasıl sarıldı bana. Kalacağı bile yok!..

-Götüreceğiz tabii, dedi Feyzullah da. Zaten bırakmayız ki, ihtiyaçlar da geliyorlar bizimle. Mahallede kimse kalmıyor.

Fatma, gitti dolaptan yün bir giysi aldı, acele sırtını giydirip kızını sırtladı.

Kapıda amcasıyla karşılaştılar.

-Nereye kızım, diyerek sordu amcası minik yegenini okşayarak. Nereye götürüyorkar seni?

-Kızı botuş, diye yanıtladı küçük Türkân kendi dilince.

Evet, "Kırmızı botuş alacağız sana" demişti ona annesi. Mahallede indiler, Kaylobalılar katıldılar. Türkân'ı kah annesi taşıyordu kah babası. Mogilane'ye yaklaşınca, ırkçılar belki çocuk ve kadın isyancılara dokunmazlar umidi ile annesinin sırtında kaldı. Kaylobalılar, Mogilane ve Kitna halkını gergin bir durumda buldular.

Bir yandan isyancılar birleşmeye, diğer yandan da milis ve iç müdafale askerleri, onların bu özenini engellemeye çalışıyordu. Çarpışma başladı, iki taraf birbirine girdi. Asker ve milis, eli boş insanları gaddarca dövüyordu. Türkân'ın babası Feyzullah, durmadı, soydaşlarının yardımına koştu, ama bir grup asker ve milis onun üzerine de atılarak cop, tekme ve yumrukla vurmaya başladılar. Bunu gören eşi Fatma, küçük Türkân sırtında «Bırakın kocamı katiller, biz Türküz, bize dokunmayın!» diyerek hemen sıçradı ve eşini kurtarmak üzere ileri atladi. Ve silahlar takırdadı, birden bire bir kaç kişi yere yuvarlandı. Fatma, hala ne olduğunu anlayamamış, eşini savunmaya çalışırken yandan biri:

-Kan, kan akiyor Fatma abla! diye bağırıldı biri. Sizden akiyor. Fatma, panik bir şekilde bakındı, onda bir şey yoktu, hemen sırtından küçük kızını kucagina aldı ve ne görsün! Katil, kurşunlarını onun omuzu üzerinden sırtındaki küçük kızının taa alnına rastlamıştı, üstü başı kan içindeydi...

Zulüm döneminde çekilen tüm acıların sembolü olan minik şehidimiz Türkân, "Türkân çeşmesi" anıtında yatıyor ve artık anılarımızda büyüyor.

This tragical memory has never been forgotten as a symbol of the movement of freedom that began in Bulgaria. Baby Türkan will be commemorated as the little martyr of the symbol of seeking for rights of our Turkish cognates forever. A brief article that summarizes this great tragedy and sadness;

She was only 18 months old when she was murdered. She knew neither Turkishness nor Bulgarian. She had no knowledge of nation or nationalism ... She did not experience the feeling of patriotism and did not betray... Her world was as small as herself ... The air and water of the mountain where she was born were as clean as his mother's tears ...

Yes, she knew her name. When she was called Türkan, she immediately listened, run towards those who called her and she hugged their neck. She was actually vivacious, as indicated by her grandmother, sister Kerime. She walked without crawling and said "mother" and "father" without stammering.

When she heard a melody on television, on the radio, from his mother or her brother Turhan, she immediately started to raise her hands and to dance. She had a white and clean, chubby face. Her hair was yellowish.

Her eyes were like her mother's, greyish blue. If she was alive, she would be smart and beautiful in eighteen now. Maybe the leader of a business. Maybe she would be the twilight of a university. Unfortunately, she didn't even finish the eighteenth month!...

Her parents were preparing for the protest march. Türkan found out and caught her mother's shalwar.

- What will we do with her? Fatma asked her husband. Look how she hugged me. She would not stay!..

- Of course we would take her, Feyzullah said. We would not leave her anyway; the old men would also come with us. Nobody stays in the neighborhood.

Fatma took woolen clothes from the wardrobe and hurriedly dressed her and she took her daughter on her back.

They met her uncle at the door.

- Her uncle asked where they would go by stroking her hair. Where are they taking you??

- Her daughter, Türkan replied as boot, in her own language.

Yes, her mother said "We will buy red booties for you". They walked down the neighborhood and joined those from Kayloba. Türkan was carried by her mother and her father. When they approached Mogilane, she was left on her mother's back with the hope that maybe the racists would not touch the child and the female rebels. Those from Kayloba found that Mogilane and Kitna residents were nervous.

On the one hand, the rebels were seeking to be united, and on the other hand, the militia and the internal intervention soldiers were trying to prevent their attention. The clash started, the both sides were engaged in fight. Soldiers and militia brutally beat empty-handed people. Feyzullah, father of Türkan, could not stop, came to his cognates' rescue, but a group of soldiers and militia pounced at him and started batting, kicking and punching him. His wife Fatma saw it, Türkan was on her back, and she jumped immediately and jumped forward to save his wife by stating that "Leave my husband, you killers, we're Turkish, don't touch us!". And guns were rattled, suddenly a few people were tumbled down. Fatma still could understand what happened and while she was trying to defend her husband, one of those around her shouted:

- Blood, blood flows sister Fatma! Flowing from you. Fatma looked in panic, she had nothing, she immediately took her little girl in her arms and saw! The bullets of the killer came across her shoulder and her little daughter's forehead, and she was covered in blood...

Our little martyr Türkan, a symbol of all griefs suffered during the persecution, is lying in the "Türkan fountain" monument and now grows in our memories.

19 MAYIS 1989 CEBEL İSYANI

Cebel İsyani olarak kayıtlara geçen protesto yürüyüşleri Bulgaristan'da yaşayan soydaşlarımızın ihlal edilen hakları açısından son derece önemlidir. Soydaşlarımız Cebel'de başlayan insanı ve hak arayışı içeren gösteriler esnasında umulmadık olaylarla karşı karşıya kalmışlardır. Şumnu ve Silistre'de yoğunluğu kadın ve çocukların oluşturduğu binlerce soydaşımız barışçıl hak arama gösterileri yapmıştır. Bu ilk değil son da olmayacağı. Aslında 21 Mayıs'ta tüm Bulgaristan'da eş zamanlı gösteriler planlanmıştı, ancak baskınlar altında zaman geçmiyor. Binlerce soydaşımız protestolara başlamış sadece kaybettikleri, elliinden zorla alınan haklarını talep ediyorlardı. Cebel'de başlayan isyan dalga dalga tüm Bulgaristan'a yayılmış ve dünyanın dikkatlerinin ülkeye çevrilmesine neden olmuştur.

CEBEL REBELLION, 19 MAY 1989

The demonstrations that were documented as the Cebel Rebellion are extremely vital for our cognates whose rights have been violated while living in Bulgaria. Our cognates faced unhoped for incidences during the human rights protests in Cebel. In Şumnu and Silistre, our kin relatives with majority composed of women and children, performed peaceful marches for their rights. This was not the first march and it would not be the last. In fact, simultaneous demonstrations were planned throughout Bulgaria on May 21st, but time would not pass under oppression. Thousands of our cognates started protests and demanded only the rights they had lost and the one that had been forcibly taken away from them. The rebellion wave that started in Cebel spread all across Bulgaria and caused the attention of the world to turn to the country.

Jivkov 29 Mayıs 1989 tarihinde bu konuda Türkiye'ye rest çeken bir açıklama yapmıştır. Açıklamanın içeriği, Türkiye'nin göç etmek isteyen "Bulgar Müslümanlara" yaptığı çağrıyı yerine getirmesine ilişkindir. Bu çağrı Türkiye'nin geçici ya da kalıcı olarak göç edecek Türklerle kapıları açmasına ilişkindir. Korkunç bir sürecin başlangıcına ilerlerken dünya kamuoyunda Bulgarların Türkiye tarafından mağdur edildiği algısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Dönemin Başbakanı Turgut Özal NATO toplantısında Türkiye'nin sınırları açtığı mesajını tüm dünyaya deklare etmiştir. Bulgarlara göre "Büyük Gezi", Türklerde göre "Büyük Zorunlu Göç" başlamıştır.

On 29 May 1989, Zhivkov made a statement to Turkey. The content of the statement was that Turkey should fulfill its call towards the Bulgarian Muslims who wanted to migrate. This call was related to the opening of the borders to the Turks who would migrate temporarily or permanently. While on the way to the beginning of a terrible process, it was attempted to put forward a perception that Turkey unjustly treated the Bulgarians on the world public opinion. Turgut Özal, Prime Minister of that period, declared that Turkey had opened its borders to the whole world at the NATO meeting. "Grand Tour" according to the Bulgarians and "Great Forced Migration" according to the Turks started.

/dir.bg

Bulgar Sınırına Yığılan Soydaşlarımız
Our Cognates Crowded at the Bulgarian Border

14.06.1989, Milliyet, Sayfa 1

**İktidar ve muhalefet uzun süredir ilk defa aynı görüşte
BULGARİSTAN'DAN GÖÇ KONUSUNDA ORTAK SES:**

Hepsi gelsin

ÖZAL: "Gelmek isteyenlerin hepsini almaya hazırız"

İNÖNÜ: "Sürgün önlenmeli, göç anlaşması yapılmalı"

DEMİREL: "Türkiye Türküm diyen herkesin vatanıdır"

"HESABI SORULACAK" Bulgaristan Türklerin zorunuyla sınır kapılarına dönmemek için bir sorumluluğumuz varmış olsak da, bunun hesabi bir gün sorulacaktır. Bize 56 milyonuz, 2 milyon dana gelirse, ne fark eder? 58 milyon olursa?" şeklinde konuştu

MITINGİ KİNAŞA DYP Genel Başkanı Mithat Gürsoy, bulgaristanlı Türklerin "Bulgaristan'ın varlığı bilişimini" One Şördü ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra onların "Bulgaristan'ın varlığı bilişimini" eleştirdiler. "Ben binlerce kişiye hukümette sefil edenle niye birlikte oluyorum?" diye soruları

"GEREKEN YAPILSIN" SHP Genel Sekreteri Deniz Baykal da, soydaşlarımızın ağır insan hakları ihlallerine uğradıklarını hatırlatırken, Türkiye'nin üzerinde düzenli yapılmamış genetikini söyledi ve "Kapsamlı bir göç anlaşması imzalanması şart" dedi

HABERİ 13. SAYFADA

Alle bir arada "Etilene" de yaklaşıklık iki yıl kaldıkları sonra allelerine kavuşan Şerrif Ahmetoğlu, erkek hır...
Bulgaristan'ın varlığını güçlendirmek amacıyla Türkiye'ye yoldaşlığı Ahmedoğlu'nu alleli Başvurucu tedim. (kanıtanlar Ali BOSTANCI)

Dönemin Gazete Küpürü

Newspaper Clipping of That Period

Bulgaristan'da yaşayan ve zulüm gören soydaşlarımız sınır kapılarına doğru uzun ve güç bir yolculuğa başlamıştır. 6 Haziran-21 Ağustos arası büyük göç dalgası sonucu binlerce soydaşımız Türkiye'ye giriş yaptı. Sonrası dönemde sadece vizeli girişlere izin verilmeye başlanmıştır. Vize almak isteyen soydaşlarımız Bulgaristan Türk Büyükelçiliği önünde uzun kuyruklar oluşturmuştur. Kuyrukta bekleyen soydaşımıza Bulgar polisi çok defa müdahale ederek yaptığı insanlık dışı uygulamalara devam etmiştir.

Our cognates who were living in Bulgaria and were persecuted started their long and difficult journey to the border gates. Between 8 June and 21 August due to mass waves of migration thousands of our cognates entered Turkey. In the period after, only those with visa were allowed to enter. Our cognates who wanted to get a visa made a long line in front of the Turkish Embassy in Bulgaria. The Bulgarian police intervened many times in the queue and continued their inhuman practices.

Bulgaristan'da Türklerin yaşadığı trajediye Batı maalesef ilgisiz kalmıştır. Birçok gazeteci, olayları izlemek üzere ülkeye gelmek istemiş ancak Bulgaristan dış temsilcilikleri vakit kazanmak adına vize işlemlerinde gecikme başta olmak üzere bir dizi engelleyici önlem almıştır. Bir şekilde gelebilenlere ise Türklerin yaşadığı bölgelere girişte zorluklar çıkartılmıştır. 1988 yılında başlayan protestolar komünist yönetimi rahatsız etmeye başlamıştır. Jivkov özellikle Bulgar milliyetçiliğini körkleyen açıklamalar yaparak sürece hâkim olmaya çalışmıştır. Ancak olayların artışı Jivkov yönetimini zor duruma düşürmüştür ve tek çare soydaşlarımızın ülkeye dışına çıkışını sağlayacak kararı almak kalmıştır. Helsinki Nihai Senedinin "her ülke vatandaşların serbest dolaşım özgürlüğü vardır" kararına ilişkin olarak bir dizi önlem ile göç hareketi başlatılmıştır. İlginç kararlar da vardır. Örnek olarak, göç etmek isteyen çiftçi Türklerin, ancak tarlalardaki mahsulleri topladıktan sonra gidebilecekleridir. Diğer bir ilginç uygulama ise göç etmek isteyenlerin mal varlıklarına ilişkindir. Jivkov yönetimi bu konuda mal alım satımını serbestleştiren bir kararın altına imza atmıştır.

Unfortunately, the West was indifferent to the tragedy experienced by Turks living in Bulgaria. Many journalists wanted to come to the country to monitor the events, however, Bulgaria's foreign representative offices took a series of preventative measures, particularly the delay in visa procedures, to gain time. Difficulties were raised for those who could come in some way while entering the regions where the Turks lived. The protests that started in 1988 began to disturb the communist administration. In particular, Zhivkov tried to dominate the process by making statements that stirred up Bulgarian nationalism. However, the rise in events put Zhivkov administration in a difficult position and the only solution was to get our cognates out of the country. The movement of migration was initiated with a number of measures in relation to the decision of the Helsinki Final Act "citizens of all countries have the freedom of movement". There were also interesting decisions. For instance, Turkish farmers who wanted to migrate would only be able to leave after harvesting their crops in the fields. Another interesting application was related to the assets of those who wanted to migrate. In this respect, Zhivkov administration signed a decision that liberalized the purchase and sale of goods.

Vize Almak İçin Bekleyen Soydaşlarımız
Our Cognates Waiting to Get Visas

Bulgaristan devlet yönetimi ülkede dalga dalga yayılan gösterilerden ve başlayan uluslararası baskılardan kurtulmak için yoğun bir arayış içesindedir. Komünist rejim, Kapıkule sınırına yiğilmasına müsaade ettiği binlerce soydaşımızdan kurtulmak istiyordu. Bunun için çıkarılan bir yasa ile beş yıl geçerli olan pasaportların verileceği duyurulmuştur. Ayrıca daha önceki dönemlerde baskılardan dolayı yurtdışına kaçan soydaşlarımıza genel af ilan etmiştir. Soydaşlarımız bu yasayı sevinçle karşılamıştır. Diğer taraftan Bulgar devleti yöneticileri soydaşlarımızın yurt dışına gönderilmesinin yasal dayanağını oluşturdukları ve bu konuda önemli bir adım attıkları konusunda hemfikir olmuşlardır. Garip olan bir başka durumsa, pasaportlarıyla yurt dışına gönderilenlerin altı ay sonra yurda dönmemeleri halinde yabancı sayılacaklarıdır. Bu durumda Bulgaristan'da kalan mallarını yönetmek üzere birini belirlemeleri zorunluluğu iki yüzlülüğün açık bir göstergesidir.

Bulgaristan'da Göç Hazırlıkları
Preparations for Migration in Bulgaria

The Bulgarian state was in a deep search to find a way to end the protests in the country and to get rid of the mounting international pressure. The Communist regime wanted to get clear of the thousands of people, which it had allowed to settle at the Kapikule border. For this purpose, it had announced a new law that would give passports with an expiry date of five years. They also declared general amnesty to our cognates who had fled abroad in the previous periods due to oppression and suppression. Our kin relative welcomed this law with joy. On the other hand, the rulers of the Bulgarian state had been in agreement that they formed the legal basis and took the necessary steps to send our cognates abroad. A strange element in all of this is that those who were sent to foreign countries with their passports would be considered as foreigners if they did not return home within six months. In this case, the necessity of appointing someone to manage the remaining of his or her goods in Bulgaria is a clear indication of hypocrisy and contradictive approach.

Yaşanan tüm olumsuz süreçler her iki ülke içinde avantaj ve dezavantajlar içermiştir. Avrupa'nın en büyük sistematik asimilasyonu ve zorunlu göçün yaşandığı sürecin politik, ekonomik, kültürel ve dini sonuçları olması kaçınılmaz bir gerçektir. 1989 Bulgaristan zorunlu göçüne söz konusu başlıklar altında bir kez daha göz gezdirirsek;

Politik Sonuçlar; Politik olarak karşılıklı restleşmelerle geçen zorunlu göç süreci her ne kadar Türkiye'nin diplomatik başarısı olarak görülse de sonuçları itibariyle gelen soydaşlarımı mutlu etmemiştir. Bugün hala politik sonuçların zorluklarını çeken soydaşlarımız iki ülke arasında yerleşme konusunda ikilem yaşamaktadır. Bir yandan doğdukları topraklardan koparılmak diğer yandan değişen politik koşullar ve Bulgaristan'ın siyasi açılımı sonucu elde etmiş olduğu ayıralıklar önem kazanmıştır. Özellikle AB vatandaşlığı hakkı ikinci ve üçüncü kuşak göçmen soydaşlarımıza cazip gelmektedir. Ancak komünist Bulgaristan'ın ellerinden zorla aldığı vatandaşlık haklarını geri alabilmek için günümüzde soydaşlarımız zorlu koşullarla karşı karşıya kalmaktadır. Bunların başında Bulgarca bilmek, ikamet göstermek, vatandaş olan birinci derece yakını olmak gibi hususlar gelmektedir.

All of the negative processes experienced had positive and negative consequences for both countries. It is inevitable that the greatest systematic assimilation of Europe and the process of forced migration have political, economic, cultural and religious costs. We could review the 1989 Bulgarian Forced Migration under the below headings.

Political Consequences; Even though the political showdowns between the two countries during the forced migration process highlight Turkey's diplomatic success, our cognates were not satisfied with the outcomes. Today, our compatriots, who suffer from the difficulties of political consequences, are in a dilemma about settling between the two countries. On the one hand, they were separated from the land they were born on and on the other hand, the changing political conditions and the privileges that Bulgaria provided because of the political opening gained importance. In particular, the right to EU citizenship is attractive to our second and third generation migrant fellow citizens. However, in order to reclaim the citizenship rights that communist Bulgaria has forcibly taken away, our cognates are facing difficult conditions today. Amongst the most important conditions is speaking Bulgarian, showing residency, and others such as being a first degree relative of a citizen.

Bulgaristan, Soydaşlarımız ve Göç
Bulgaria, Our Cognates and Migration

Tam da komünizmin çöküş sürecine denk gelen zorunlu göç süreci, siyasi anlamda soydaşlarımızın tekrardan bazı hakları elde etmesine sebep olan dönüşüme tanıklık etmelerine sebep olmuştur. 1990 yıllarda dönemin koşullarına uyum sağlayamayan göç mağdurlarının yaklaşık üçte biri Bulgaristan'a dönmüş, aileler daha fazla parçalanmıştır. Türk devleti her ne kadar soydaşlarına kapılarını açsa da iç siyasi çekişmeler göçmenler için iskân yasasının çıkartılamaması sürecini beraberinde getirmiştir. Bu sebeple çok sayıda soydaşımız mülteci konumuna düşmüş ve birçok haktan yararlanma fırsatını kaybetmiştir. 2012 yılında Bulgaristan parlamentosu yapılanlara bir özür niteliği taşıdığı söylenen bir bildiri kabul etmiştir. Özette (Özkan, 2018);

- Müslüman azınlığa uygulanan asimilasyon politikasını kınamıştır. (Parlamento bu kınama ile hala geçmişteki Bulgar Müslüman iddiasını sürdürmektedir),
- Yaklaşık 400.000 Türk kökenli Bulgar Müslümanının ülkeden kovulması ve etnik asimilasyon konusunda totaliter rejim suçlanması,
- Bulgaristan'ın tüm adalet kurumlarının, Türklerin soya dönüş ve temel haklarına ilişkin kararlar almasını hızlandıracagını belirtmiştir.

The forced migration process, which precisely coincided with the collapse of communism, caused our cognates to witness the political transformation that led to the re-acquisition of specific rights. In the 1990s, about a third of the migrant victims who did not adapt to the conditions of the period returned to Bulgaria, and the families were further fragmented. Although the Turkish state opened its borders to its cognates, internal political conflicts caused the failure to enact a settlement law for migrants. Therefore, many of our cognates became refugees and lost the opportunity to enjoy various rights. In 2012, the Bulgarian parliament adopted a declaration that was said to be an apology for what was done before 1990. In brief the declaration stated (Özkan, 2018);

- The parliament condemned the assimilation policy of the Bulgarian communist regime against Muslim minorities. (With this condemnation, the Parliament still maintains the old Bulgarian Muslim claim),
- Totalitarian regime was accused of expulsion and ethnic assimilation of approximately 400.000 Bulgarian Muslims of Turkish origin,
- It was noted that Bulgarian justice administration shall expedite decision making process regarding regaining citizenship and fundamental rights of Turks.

Kasım 1989'da Jivkov hükümeti ülkenin başından uzaklaştırılmıştır. Çeşitli suçlardan yargılanan Jivkov, ev hapsine çarptırılmıştır. Aralık 1989'dan itibaren mahkûmlar serbest bırakılmaya başlanmıştır. Aynı süreçte Türk isimlerinin kullanılması ve yakınlarını kaybedenlere tazminat hakkı verilmesi kanunlaştırılmıştır. Sorumluların yargılanmasının kapısını aralayan kararlar olmasına rağmen bu konuda hala somut bir sonuç içeren dava kararı alınamamıştır. Soydaşlarımızın, siyasi ve insan hakları bağlamında şartları iyileşmiş gibi gözükmektedir. Batı Avrupa'da artan milliyetçilik akımları geçmişte yaşanan zorlukların geri gelebileceği endişesini beraberinde getirmektedir.

Ekonominik Sonuçlar; Her iki ülke açısından da ekonomik bazı problemler ortaya çıkartan zorunlu göç süreci, Bulgaristan açısından daha kötü sonuçlar ortaya koymuştur. Türk soydaşlarımızın yoğun yaşadığı bölgelerde Bulgaristan ekonomisine verdikleri katkılar göç süreciyle ortadan kalkmıştır. Asimilasyon sürecinde bu bölgelerin seçilmesi acaba tesadüf müydü? Göçün ekonomik sonuçlarını daha net öğrenmek için çeşitli verilere ihtiyaç vardır. Ancak bu verilerin ne Bulgaristan'da ne de Türkiye'de net olmadığı belirgindir. Göçe maruz kalanların meslekleri konusunda net bir bilgi olmama da genelde yerleşim yeri olarak köylerde bulunmaları tarım sektöründe olanların çoğunlukta olduğu ifade edilebilir. Göç eden soydaşlarımızın birçoğu birikimlerini dayanıklı malları satın almak üzere kullanmışlardır. Ancak Bulgaristan devletinin böyle bir talebe cevap verecek stoku olmadığı için söz konusu malların fiyatları karaborsa değerlerine ulaşmıştır. Ayrıca ulaşım araçlarının fiyatları aşırı artmış, işlem yaptırmak için rüşvet piyasası

In November 1989, the Zhivkov government was removed from the head of the country. Zhivkov was tried for various crimes and was sentenced to house arrest. As of December 1989, prisoners began to be released. In the same process, the use of Turkish names and the granting of compensation to those who lost their relatives were legalized. Although there are decisions that open the door to the prosecution of those responsible, there is still no concrete decision on this matter. Although the conditions of our cognates seem to have improved in the context of political and human rights, the increasing trend of nationalism in Western Europe raises the concern that the difficulties of the past may come back.

Economic Consequences; The forced migration process caused economic problems for both countries, however, it led to worse consequences for Bulgaria. The contributions of our Turkish cognates to the Bulgarian economy in the regions where they lived disappeared with the migration process. Was it a coincidence that these regions were selected during the assimilation process? There is a need for various data in order to find out the economic consequences of migration more clearly. However, it appears that the data is not clear neither in Bulgaria nor in Turkey. Although there is no clear information about the occupation of those who were subjected to migration, it can be said that they usually resided in villages and were mostly engaged in the agricultural sector. Most of our cognates who migrated used their savings to buy durable goods. However, since the Bulgarian state had no stock to respond to such a demand, the prices of these goods reached the black market values. Furthermore, the prices of transportation vehicles increased excessively and a bribery market

kurulmuştur. Gıda maddelerin fiyatlarında aşırı yükselmeler yaşanmış Bulgaristan devleti enflasyon sorunu ile karşı karşıya kalmıştır.

Zorunlu göçün Bulgaristan tarım sektörüne olumsuz katkısı olmuştur. Örneğin, Bulgaristan ihracatında önemli yeri olan tütünü sahipsiz bırakmıştır. Binlerce hektar arazi boş kalmıştır. Fabrikalarda istihdam edilecek işçi bulmakta zorlanan ülke, hayvancılık, maden ocakları ve inşaat sektörü dahil olmak üzere vasıflı istihdamını kaybederek, içinden çıkmaz bir ekonomik durum ile karşı karşıya kalmıştır. Bu açığı Rusya'dan göç kabul ederek kapatmaya çalışan Bulgaristan devleti aslında demografik değişim sürecini bir anlamda terk etmemiştir. Ancak Rusların geriye dönmesi Bulgarlara tekrar güç duruma sokmuştur. Kısaca (İnaç ve Yazıcı, 2018);

- Göç sürecinde bankalara hücum eden soydaşlarımız, bankacılık sistemini zora sokmuştur,
- Devlet mağazalarında alışveriş ederek fiyatların artmasına neden olmuşlardır,
- Binlerce ton ürün tarla ve depolarda işlenmeden çürümeye terk edilmiştir,
- Tarım seferberliği adı altında tüm Bulgar vatandaşları durumlarına bakılmaksızın tarlalarda çalışmaya zorlanmış ve bu durum zulmün Bulgarlara dönmesine neden olmuştur.

was established. There were extreme increases in the prices of foodstuffs, and the Bulgarian state was faced with the problem of inflation.

Forced migration has contributed negatively to the Bulgarian agricultural sector. For example, tobacco that has an important place in Bulgarian exports has been left to itself. Thousands of hectares of land remained empty. The country, which has difficulty in finding workers to be employed in factories, has lost its skilled employment, including livestock, mines and the construction sector, and has faced an inexorable economic situation. The Bulgarian state, which tried to close this gap by accepting immigration from Russia, did not actually abandon the process of demographic change. However, the return of the Russians left the Bulgarians in a difficult situation again. In short (İnaç and Yazıcı, 2018);

- Our cognates who rushed the banks during the migration process made the banking system unworkable,
- They led to an increase in prices by shopping in state stores,
- Thousands of tons of products were left to decay without being processed in fields and warehouses,
- Under the name of agricultural mobilization, all Bulgarian citizens were forced to work in the fields, regardless of their situation, which led to the return of the persecution to the Bulgarians.

Türkiye açısından bakıldığından ise her ne kadar istihdam sağlayacağı düşünülse de zorunlu göçle gelen soydaşlarımızın iskân sorunu sıkıntı yaratmıştır. Gelen soydaşlarımıza binlerce konut yapılmış ve iskân edilmeleri sağlanmıştır. Kamu kaynakları ile yapılan konutlar harcama olarak kamu bütçesine olumsuz yansımıştır. Belirli bölgelerde işçi ücretleri artan istihdam rekabeti yüzünden ucuzlaşmış ve Türk vatandaşları bu durumu tepki ile karşılamıştır. Kısacası uyum süreci ekonomik anlamda sancılı geçmiştir.

Kültürel Sonuçlar; Zorunlu göçe tabi tutulan ve ülkemize gelen soydaşlarımızın birçoğu iskân edildikleri bölgelerin kültürlerine uyum sağlamamıştır. Birçoğu daha önceki dönemlerde göçle gelen akrabalarının yanına yerleşme imkânı bulmuştur. Ancak yakınları ve akrabaları olmayanlar ülkenin değişik bölgelerinde iskân edilmişlerdir. Özellikle köy hayatından kent hayatına geçişte zorluklar yaşayan soydaşlarımız sıkıntılarla baş başa kalmışlardır. Bulundukları ortama uyum sağlayamayan birçok soydaşımız çareyi Bulgaristan'a dönmeye bulmuştur. Adaptasyon sürecini atlatalar ise yeni hayatlarına Türkiye sınırları içerisinde devam etmişleridir.

Dini Sonuçlar; İçerisinde bulunduğumuz yüz yılda defalarca göçe maruz bırakılan Balkan coğrafyası özellikle dini sebeplerden dolayı çok defa baskıyla karşı karşıya kalmıştır. 1989 zorunlu göç döneminde Bulgaristan'daki soydaşlarımız din konusunda şiddetli baskiya uğramışlardır. Komünist idarenin "Müslüman Bulgarlar" olarak nitelendirmesine ve ayırtmasına rağmen soydaşlarımıizi baskı altında tutması ciddi bir çelişkidir. İsim değiştirme döneminde defalarca soydaşlarımızın

From the perspective of Turkey, although our cognates who were forced to migrate brought employment there settlement had also transported other issues. Thousands of dwellings were built for our cognates, and they were settled. The dwellings built with public resources were negatively reflected on the public budget as expenditures. In certain regions, workers' wages became cheaper due to increased employment competition, and Turkish citizens reacted against it. In brief, the adaptation process was painful in the economic sense.

Cultural Consequences; Most of our cognates who were subjected to forced migration and who came to our country could not adapt to the local cultures of the regions where they settled. Many of them had the opportunity to settle with their relatives who had migrated in previous periods. However, those who had no relatives were settled in different regions of the country. Our cognates who had difficulties especially in transition from village life to urban life were left alone with their problems. Many of our cognates who could not adapt to their environment resorted to return to Bulgaria. Those who survived the adaptation process continued their new lives within the borders of Turkey.

Religious Consequences; The Balkan geography, which has been subjected to migration for many times in the present century, faced pressure many times, especially for religious reasons. In 1989, our cognates in Bulgaria were subjected to severe pressure related to religion during the forced migration period. It is a serious contradiction that the Communist administration kept our cognates under oppression although they describe and discriminate them as "Muslim Bulgarians". The Bulgarian regime, which

yaşadıkları bölgelere baskınlar yapan dönemin Bulgar rejimi, din konusunda tavizsiz bir yaklaşım sergilemiştir. Kurban bayramında köylere baskınlar yapan rejim güçleri, kurban kesilmesine engel olmuşlardır.

1980'li yıllarda bir dizi karar alan komünist idare, evlenme, sünnet, doğum, dini bayramlar, ölüm gibi dini ve geleneksel törenleri ve adetleri yasaklamıştır. Bulgaristan'daki Müslüman Türklerin, Osmanlı devleti tarafından zorla Müslümanlaştırılan Bulgarlar olduğunu iddia eden komünist Bulgar rejimi, assimilasyon politikalarına dini de eklemiştir. 1984 yılında alınan bir kararla yeni cami yapılmasına izin verilmemeye başlanmıştır. Yaşanan sorunların kısa sürede unutulacağını uman Bulgar idaresi, kendisine yakın olan din adamlarını örgütleyerek İslam karşıtlığını ciddi şekilde uygulamaya koymuştur. Bu duruma destek veren komünizm yanlısı din adamları soydaşlarımıza büyük zararlar vermişlerdir.

repeatedly raided the regions where our cognates lived during the period of name decimation, took an uncompromising approach to religion. The regime forces, which raided the villages during the Feast of the Sacrifice, prevented it to be implemented.

In the 1980s, the communist administration, which took a series of decisions, banned religious and traditional ceremonies and customs such as marriage, circumcision, birth, religious holidays and burial rituals. The communist Bulgarian regime, which claims that the Muslim Turks in Bulgaria were Bulgarians forced to convert to Islam by the Ottoman state, added religion to their assimilation policies. With a decision taken in 1984, the construction of a new mosque was not allowed. The Bulgarian administration, hoping that the problems will be forgotten in a short time, organized the clergy close to it and implemented anti-Islamic practice seriously. The pro-communist clergymen who supported this situation caused great harm to our cognates.

Şimdi Neredeler? Göçe tabi olan soydaşlarımızın büyük çoğunluğu hala Türkiye'de ikamet etmektedir. Komünizmin yıkılmasından sonra birçok soydaşımız çift vatandaşlıkla her iki ülkede ikamet etme hakkı edinmişlerdir. Göç döneminde soydaşlarımızın öncelikle aile yakınlarının yanına yerleşmesine izin verilmiştir. Yakınları olmayanlar için kurulan çadır ve prefabrik merkezlerde kalmaları sağlanan soydaşlarımız daha sonra iskân kanunu ile Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde ikametleri sağlanmıştır. Söz konusu dönemdeki iskân kayıtları incelendiğinde;

Where Are They Now? The vast majority of our cognates who were subject to migration are still residing in Turkey. After the collapse of communism, most of our cognates had the right to reside in both countries through dual citizenship. During the migration period, our cognates were primarily allowed to settle with their relatives. Our cognates with no relatives were provided to live in the tents and prefabricated centers established for them, and then, they were ensured to reside in various parts of Turkey with the settlement law. The examination of settlement records in the relevant period are shown below.

Tablo 1: 1989 Zorunlu Göç İle Türkiye'ye gelen Nüfusun Illere Dağılımı

Table 1: Distribution of the Population coming to Turkey due to 1989 Forced Migration according to Provinces

İller Provinces	Göçle Yerleşen Nüfus Population Settling With Migration	Göç Nüfusuna Oranı (%) Migration To Population Ratio (%)
İstanbul	84255	30
Bursa	67378	24
Tekirdağ	30828	11
İzmir	25489	9.1
Kocaeli	12276	4.3
Eskişehir	9845	3.5
Kırklareli	7045	2.5
Ankara	5157	1.8
Balıkesir	4852	1.7
Manisa	3899	1.4
Düzen İller Other Provinces	30035	100
TOPLAM TOTAL	281059	

Kaynak: Çetin (2010) http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp6_9.pdf

Source: Çetin (2010) http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp6_9.pdf

Diğer yandan Türkiye Cumhuriyeti devleti göç ile gelen soydaşlarımıza barınmaları için konutlar inşa etmiştir. Buna göre;

The state of the Republic of Turkey also constructed houses for our cognates who migrated here. The table below shows the distribution of houses according to provinces.

Tablo 2: Göçmenler için yapılan konutların illere dağılımı

Table 2: Distribution of houses constructed for immigrants according to provinces

İller <i>Provinces</i>	Konut Sayısı <i>Number Of Houses</i>	İller <i>Provinces</i>	Konut Sayısı <i>Number Of Houses</i>
Adana	50	İstanbul	5318
Ankara	1566	İzmir	2060
Balıkesir	500	Kırklareli	312
Bilecik	116	Kocaeli	1000
Bursa	7258	Kütahya	87
Çanakkale	21	Manisa	340
Edirne	440	Sakarya	1030
Erzurum	40	Tekirdağ	1510
Eskişehir	1344	Yalova	503
TOPLAM <i>TOTAL</i>			23495

Kaynak: Çetin (2010) http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp6_9.pdf

Source: Çetin (2010) http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp6_9.pdf

Her iki tabloda incelendiğinde 1989'da zorunlu göçe tabi tutulan Türk soydaşlarımıza Türkiye Cumhuriyeti bağıraста bастыгы görülmektedir. Göçle gelen soydaşlarımız Türkiye'de üretkenliğe büyük katkılar sağlamışlardır. Yerleştirildikleri bölgelerde yerel halka yeni bilgi ve teknikleri öğreten bir yaklaşım sergilemişlerdir.

When the two tables are examined, it becomes obvious that the Republic of Turkey has embraced our Turkish cognates who forcefully migrated to Turkey in 1989. Our cognates who migrated to Turkey made significant contributions to Turkey's productivity. In the regions where they settled, they came with an open attitude to show the local people novel approaches and techniques.

KAYNAKÇA REFERENCES

- Atasoy, E., (2010), "Siyasi Coğrafya Işığında Bulgaristan Türklerinin 1989 Yılındaki Zorunlu Göçü" İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Coğrafya Dergisi, Sayı 21, Sayfa 1-17, İstanbul.
- Çağlayan, S. (2009). "Bulgaristan Türklerinin 1989 Göçü Üzerine Bir Değerlendirme" *Sosyoloji Dergisi*, 20, C. 2, İzmir, s. 25.41
- Çetin, T. (2008). "Bulgaristan'daki Soydaşlarımızın Türkiye'ye Göç Etme Süreçlerini Etkileyen Bazı Değişkenlerin İncelenmesi," *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 8, Sayı: 1, 55-75.
- Çetin, T. (2009). "Bulgaristan'dan Göç Eden Soydaşlarımızın Sosyo-Ekonominik Özellikleri", *Erzurum Kültür ve Eğitim Vakfı (EKEV) Akademi Dergisi*, 13, Sayı: 39, s. 395-412
- Çetin, N, Turhan., (2010). "Bulgaristan'dan Göç Eden Türk Nüfusun Dağılışını Etkileyen Coğrafi ve Kültürel Faktörler", Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM) VI. Ulusal Coğrafya Sempozyumu Ankara
- Çolak, F. (2013)," Bulgaristan Türklerinin Türkiye'ye Göç Hareketi, (1950-1951)" Tarih Okulu, İlkba-har-Yaz 2013, Sayı XIV
- İnaç. H ve B. Yazıcı, (2018) "Bulgaristan'dan Türkiyeye Göçler, Bulgaristan Diasporası ve Uluslaşma" *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı, 04 (04)
- Kanev, K. (1998), "Zakonodatelstva i Politika Kam Etničeskite i Religioznite Maltsinstva v Bal-gariya", *Obğtnosti i Ģdentiçnosti v Bulgariya*, Ģzdatelstvo Petekston, Sofya.
- Özkan, V., (2018), "Sosyalist Bulgaristan'da Adkırimı ve Direniş", *Akademik Tarih ve Düşünce Dergisi*, 5 (15), ss.94-114
- Şimşir, B. N., (1986), *Bulgaristan Türkleri (1878-2008)*, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Tahir, N. A., (2015), "Bulgar Komünist Partisi ve Bulgaristan'daki Türklerle Yönelik Asimilasyon Politikası", *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 41
- Tstoneva, D. (2005) "The Puzzle of the Bulgarian-Turkish Interethnic Cooperation in Post-Communist Bulgaria" *By Submitted to Central European University Nationalism Studies Program in partial fulfilment of the requirements for the degree of Masters of Arts*, Budapest
- Yıldırım, S., (2012) "Balkan Savaşları ve Sonrasındaki Göçlerin Türkiye Nüfusuna Etkileri". *CTAD*, Yıl 8, Sayı 16, Güz
- Turan, Ö. (2005) "Bulgaristan'dan Türk göçleri", *Türklük Bilgisi Dergisi*, 3:104-123.
- Zafer, Z. (2010). "Bulgaristan Türkleri'nin 1984-1989 Eritme Politikasına Karşı Direnişi". *Akademik Bakış*, 3(6), 27-44
- Zhelyazkova, A. (1998). "The Socian and Cultural Adaptation of Bulgarian Immigrants in Turkey". *Sofia: International Center for Minority Studies and Intercultural Relations*, 11-44

GÖÇ ANILARI

MEMORIES OF MIGRATION

Basri ŞİMBİL

“ Koşukavak’tan buraya göç ettik.
Çok zor şartlardan geldik. Zulüm
derseniz zulüm gördük.

*I migrated here from Koşukavak.
I came here under very dire
circumstances. If you say “cruelty”,
we indeed experienced cruelty.*

”

Koşukavak'tan buraya göç ettik. Çok zor şartlardan geldik. Zulüm derseniz zulüm gördük. Bulgaristan'da şeker fabrikasında işçi olarak çalışıyordum. Ailem de tütüncülük yapıyordu. Bulgaristan'da iki yıl Türkçe eğitimi aldım ama bazı arkadaşlarım ise sonradan kaldırıldığı için hiç Türkçe eğitim alamadı. Askerdeyken bizi inşaatlarda, farklı işlerde çalıştırırlardı.

Bulgaristan'da örf ve adetlerimizi yerine getiremiyorduk, yapamıyorduk. Türkçe konuşmak, camiye gitmek, çocuğuńu sünnet ettirmek yasaktı. Köyde kendi içinde bile Türkçe konuşmazdım. Yaşlı insanların giyim kuşamına, kadınların şalvarlarına bile karışırlardı. Yaşlılar Bulgarca konuşmaka zorlandıkları için Türkçe konuşurlardı. Bu nedenle de emekli aylıklarını vermezlerdi. Lisede okurken, Bulgar çocukları bizi sevmezler, istemezlerdi. Küçük çocukları bizlerle, Türklerle korkuturlar, "Seni alıp götürür" diyorlardı.

Babam üç sefer Türkiye'ye göç etmek istemiş ama nasibimiz 89 göçüyleymiş. Göç ederken insanın içinde bir burukluk oluyor ama geldiğimize şükrettik. Pişman değilim, hatta çok mutluymuyum. Orada mal mülk her şeyi bırakıp geldik. Hiçbiri gözümde değil ama akrabalarımızı bıraktık. Türkiye'ye gelirken sınırda da sıkıntilar yaşadık. Sonra Darıca'ya yerleştik, orada akrabalarımızla kardeşlerimizle bir arada yaşadık. 94'te de Göçmen Konutları'na taşındık.

I migrated here from Koşukavak. I came here under very dire circumstances. If you say "cruelty", we indeed experienced it. In Bulgaria, I was employed as a blue-collar worker at a sugar factory. My family was producing tobacco. I studied Turkish for two years in Bulgaria but some of my friends never studied Turkish because the classes were cancelled. When I was serving in the military, they used to employ us in construction and different works.

We could not practice our customs and traditions in Bulgaria. It was forbidden to speak Turkish, to go to a mosque, to have your child circumcised. We could not even speak Turkish among ourselves in the village. They meddled even with dresses of old people and the shalwar that women wore. The elderly found it difficult to speak Bulgarian, so they spoke Turkish. They were denied their pensions for this reason. When I was in high school, Bulgarian kids did not like us nor accept us. They scared their little children by using us - the Turks. They were saying "He (The Turk) would come and get you."

My father had tried to migrate to Turkey three times; however, we could only make it during the 1989 migration. We felt sad when immigrating, but we are grateful that we arrived here. I do not regret; on the contrary, I am very happy. We left our properties there. I do not care for any of it, but we left our relatives as well. When we were coming to Turkey, we also had problems on the border. Then, we settled in Darıca and lived together with our relatives and brothers. In 1994, we moved to the houses built for us.

Erdinç BİLALOĞLU

“ Bulgaristan’ın Şumnu bölgесinden Sakarya’ya göç ettik. Bulgaristan’dа üniversitedeyken olaylar başladı.

We migrated to Sakarya from Shumen in Bulgaria. We still live in Sakarya. I was in university in Bulgaria, when the events started to unfold.

”

Bulgaristan'ın Şumnu bölgesinden Sakarya'ya göç ettik. Halen daha Sakarya'da ikamet ediyoruz. Bulgaristan'da üniversitedeyken olaylar başladı. 89 yılında da Türkiye'ye göç ettik. Bulgaristan'daki zorunlu göç olayları sadece o döneme ait edildi. Bulgaristan'da çok önceden beri Türk - Müslüman nüfusuna yönelik kapsamlı çalışmalar yapılmıştı. Hatırladığım kadariyla 73 yılında bize Türkçe kitapları dağıttılar, sonra "Bu yıl Türkçe okutulmayacak." dediler ve kitapları topladılar. Üniversiteden mezun olana kadar da bir daha Türkçe eğitim görmedik.

1984 yılında bu hadiseler başladığında ben üniversite birinci sınıfındaydım. Hadiseler Kırcaalı'de başladı. Ertesi yıl kuzey bölgelerine doğru yayıldı. O zaman köyde babamı evden alıyorlar ve bilmediğimiz bir yere götürüyorlar. Biz de bu arada okulu bırakıp bırakmama düşünceleri arasında gidip geliyorduk. Babamları yedek asker diye toplayarak bir ay kampta tutmuşlar. Herhangi bir ayaklanma olmasın diye onları orada topladıklarını ya da rehin aldıklarını düşünüyorduk.

O dönemlerde üniversitede ismimi değiştirmedigim zaman beni derslere ve sınavlara almadılar. Belli süre böyle devam ettiğinden sonra memlekete gittiğimde bir isim listesi sundular ve isim seçmemi istediler. Sonra oradan mecburen bir isim seçtik. 84 yılından sonra bu olaylarla ilgili yürüyüşler yapılmaya başlandı. Bundan sonra, Bulgar Hükümeti vatandaşlarının yurt dışına gidebilmesinin önünü açtı ya da sınır dışı etti. Bu arada Türk Hükümeti de "Biz her soframızda soydaşlarımıza bir kaşık ayırırız" diyerek bizleri kabul etti. Böylelikle biz de zorunlu göçle Türkiye'ye göç ettik. "Tarih tekerrürden ibarettir" diller ya bu olaylar Balkan coğrafyasında yüzyıldır tekrarlıyor.

We migrated to Sakarya from Shumen in Bulgaria. We still live in Sakarya. I was in university in Bulgaria, when the events started to unfold. In 1989, we migrated to Turkey. Forced migration in Bulgaria was not limited to that period. There were comprehensive actions against Turkish-Muslim minorities in Bulgaria going back a long time. As I remember, in 1973 we were distributed Turkish books and then said, "There will be no Turkish classes this year", and they collected the books back. Until I graduated from the university, I never studied Turkish again.

When events started to unfold in 1984, I was a freshman at university. Occasions started in Kardzhali and spread towards northern regions the following year. During that time, they took my father from our home in the village to somewhere we did not know. Meanwhile, I was thinking whether I should quit school or not. They kept my father as a reserve soldier in a camp for one month. We thought that they were collecting or taking people hostage to prevent any uprisings.

Since I had not changed my name, I was not allowed to take classes or enter exams during that period. After a while, I was presented with a list of names when I went to my hometown and I was asked to choose a name. I had to choose a name from that list. After 1984, the marches started to take place. Following this, the Bulgarian government either allowed its citizens to travel abroad or just deported them. At the same time, the Turkish government accepted us by saying: "We would spare a spoon for our cognates at every table." Thus, we migrated to Turkey under forced migration. How do they say it, "History repeats itself", these events have been repeated in the Balkans for centuries.

Olaylar sırasında orada yaşayan Türkler hiçbir zaman bir Bulgar'a zarar, ziyan vermedi. Herkes bunun bir devlet politikası olduğunu biliyordu. Türkler hızlıca çoğalıyor, Bulgar nüfusu azalıyordu. Bunu önlemenin yolunun da ya Türkleri asimile etmek ya da göç ettirmek olduğunu biliyorlardı. Ama bu politikanın onlara bir yararı olmadığı. Ben 89'u tarihi değiştiren bir olay olarak görüyorum. Bizden sonra tarlalarda çalışacak insan bulamadılar. 15 yıl boyunca çok büyük sıkıntılar çıktı. Nüfus azaldı, fabrikalar kapanıldı, kooperatifler kapandı, onlardan da yurt dışına göçler başladı.

Türkiye'ye geldiğimizde burada oradaki olayları protesto etmek amacıyla 1985'te derneğin kurulduğunu gördük. Geldiğimizde gerek devletimiz gerekse sivil toplum kuruluşları ve buradaki hemşehrilerimiz sayesinde uyum sorunu yaşamadık. Gençlerimiz orada yaşananları unutmamalı, bu olaylar unutturulmamalı! Geçmişte yaşanan olayların farkında olursak bundan sonra atacağımız adımların çok daha sağlam olacağına inanıyorum. Orada da soydaşlarımız, vatandaşlarımız var. Onlarla irtibatımızı, ilişkilerimizi hiçbir zaman koparmamalıyız. Gençleriminin de bu tip sivil toplum kuruluşları aracılığıyla oradaki bağıntısını hiçbir zaman koparmamasını diliyorum.

During the events, the Turks living in Bulgaria never caused harm or damage to any Bulgarian. Everybody knew this was a government policy. Turkish population was increasing in numbers and Bulgarian population was decreasing. They knew the only way to stop this was to assimilate or force Turks to migrate. Nevertheless, these policies did not do them any good. I see events of 1989 as a milestone. When we left, they could not find anyone to work on the fields. For 15 years, they had major problems. The population decreased, factories were closed so did the cooperatives and Bulgarians started to migrate as well.

When we arrived in Turkey, we found out that the association was established in 1985 to protest events that took place there. Upon our arrival, we had no troubles regarding harmony thanks to our government, NGO's and our fellow townsmen here. Our young people must not forget what took place there. Such events must not be forgotten! I believe if we know about what happened in the past, we would take stronger steps in the future. We also have our cognates and citizens living in Bulgaria. We must never break our ties and relations with them. I hope that our youth will never cut their ties there through such non-governmental organizations.

T. C.
TANIM ORMAN ve KÖY İŞLERİ BAKANLIĞI
KÖY HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SAKARYA KÖY HİZMETLERİ İL MÜDÜRLÜĞÜ
Sıra No : 1532

Fış No. :

MUHACİR KÂĞIDI

Eski tabiyeti : ..Bulgar.....	Soyadı : ..YILMAZ.....	Geldiği tarih : ..10.3.1990.....
İrkı : ..Türk.....	Ana dili : ..Türkçe.....	Oturacağı yer : ..SAKARYA.....
Geldiği yer : ..Bulgaristan.....	Konuştuğu dil : ..Türkçe.....	İskân şekli : ..
Tabiyet beyannamesinin tarihi : ..3.4.1990.....		Numarası : ..1532.....
Eşya ve hayvan kâğıdının tarihi : .. - ..		Numarası : .. - ..

Alle relst	Adı	Baba adı	Ana adı	Doğum yeri	Doğum tarihi	Medeni hali	Sat'atu
A.R. Egi	İsmail Embiye	Abdulkadir Mehmetali	Samile Güllü	Kırcaali "	4.4.1928 12.6.1920	Evli "	Emekli Ev Kadını

Yukarıda hifziyeleri yazılı göçmenler için 2511 Sayılı Kanunun 6inci maddesinin A. fıkrası mucibince
 4.../4/1991..... tarihine kadar doğum kâğıdı yerine geçmek üzere ..Bulgaristan..... göçmenle-
 rinden Abdulkadir oğlu İsmail YILMAZ'a verilmiş ve ge-
 tirdiği eşya ve hayvanlarına ve yapılan tahkikata göre olduğu anlaşılmıştır.
 3 / 4 /1990

Adres :
 Sakarya Mh. Cem Sk.No:22
 ADAPAZARI

KH - 932

İsmail Yılmaz'a ait Muhacir Kağıdı
Migrant Document belonging to İsmail Yılmaz

Fikri KORKMAZ

“İsimler değiştmeye başladı, baskılar başladı. Sünnet yapmayacaksın, camiye gitmeyeceksin, ibadet etmek yasak, Türkçe konuşmak yasak, kurban kesmek yasak.”

The names were changing, the oppression increased. They were saying, “You cannot circumcise your child, go to the mosque, worship, speak Turkish or make sacrifice.”

”

İsimler değiştmeye başladı, baskılar başladı. Sünnet yapmayacaksın, camiye gitmeyeceksin, ibadet etmek yasak, Türkçe konuşmak yasak, kurban kesmek yasak. Evinin tavan arasında kurban kesenler oldu. Oğlumu bel hizasında kar varken kış günü gizlice sünnet ettirdim. Türkler toplanır, bu baskılar nereye kadar gidecek nasıl olacak diye sürekli konuşurduk. Ne yapacağımız diye düşünürdük. Aklımızdan silahlı direniş bile geçiyordu. Psikolojik açıdan çok sıkıntılı durumlara girdik, ne yapacağımızı bilemedik. Silah yolunu değil de politik, demokratik yolları tercih ederek kendimizi kurtarmaya çalıştık.

Türkiye devreye girmeseydi Bulgaristan'daki hayat bu şekilde devam edemezdi. Akrabalarımızla bile vedalaşmadık. 1-2 saat içinde hemen sınırı geçtik. Bulgaristan'da sivil polis emniyete aldı bizi, "Hemen aileni toparla!" dediler. Hayvanlarımız, ekinlerimiz başıboş kaldı. Eşyalarımızı bile almadık, evlerimiz öylece kaldı. Çocuklarım küçüktü. Kızımın ayakları çiplaktı. "Kızım ayakkaşılabilir nerde?" dedim. "Köyde kaldı baba" dedi. Yalın ayak Türkiye'ye geldi. O telaş ile çocuğun o halinin bile farkında olmadık. Ekmek, su hiçbir şey yok. Orada demiryollarında çalışıyordu. Tazminat vs. hiçbir hakkımızı vermediler. Anılarımız, hayatımız Bulgaristan'da kaldı.

Göç ettikten 3 sene sonra Bulgaristan'a gittim, dönerken 3 teneke koyun peyniri aldık. Bulgar sınırında gümrük görevlisi "Sen burada koyun mu baktın da bu peynirleri götürüyorsun?" diye bize izin vermedi. "Bunları geri verip öyle geçebilirsiniz" dedi. O senelerde baskıların ne kadar yoğun devam ettiği buradan anlaşılıyor. Gençlere tavsiyem vatanlarının, Türkiye Cumhuriyeti'nin kıymetini bilsinler, sahip çıksınlar.

The names were changing, the oppression increased. They were saying, "You cannot circumcise your child, go to the mosque, worship, speak Turkish or make sacrifice." Some people sacrificed animals in their attics. I had my son circumcised secretly on a winter day when there was snow at waist level. We used to come together with other Turks and discuss how much more oppression we could bear. We used to think about what to do. We were even considering armed resistance. We had hard times psychologically and we did not know what to do. We tried to save ourselves by preferring political and democratic ways instead of arms.

If Turkey did not get involved, life in Bulgaria could not have continued in the same way. We could not even say goodbye to our relatives. We crossed the border immediately in 1-2 hours. In Bulgaria, undercover police took me to the police station and told me to gather my family. Our crops and herd were left unattended. We could not even take our belongings with us. We left our house as it was. My children were young. My daughter had no shoes on. I asked her where her shoes were. She told me she left them in the village. She came to Turkey barefooted. In a hurry, we did not notice that she had no shoes on. We had no bread or water. I was working at the railroads in Bulgaria. I received no indemnities or any rights. I left my life and my memories in Bulgaria.

Three years after we migrated, I went back to Bulgaria. On the way back, we bought three cans of sheep cheese. At the Bulgarian border, the customs officer asked if I had had sheep in Bulgaria and he did not let me take the cheese. He said I could pass after leaving the cans. It is understood from this how intense the pressures continued in those years. My advice to young people is that they should know the value of their homeland and of the Republic of Turkey and always protect their homeland.

Halil MUTLU

“*İsim değişikliği döneminde,
biz köyce ormanda yaklaşık
bir ay saklandık.*

*During name changes,
our entire village hid in the
forest for a month.*

”

İsim değişikliği döneminde, biz köyce ormanda yaklaşık bir ay saklandık. Aramızdan birkaç kişi şehrde inip ihtiyaç duyduğumuz malzemeleri alıp ormana getiriyordu. Ormana kaçmadan önce köy muhtarımız bize "Bu isim değişikliği bir kez başlamış, oraya da kaçsanız buraya da kaçsanız bir gün hepiniz dayak yiyecek köye getirileceksiniz. O yüzden, işi uzatmadan ve zorladan gelin isimlerinizi değiştirin, kimsenin çolguna çocuğuna dokunmasınlar." dedi. Sadece yaşayanların isimlerini değil, mezar taşlarındaki isimleri bile değiştirdiler, Türkçe yazılan mezar taşlarını kırdılar.

Ölen Müslümanları kefen ile değil tabut ile gömmeye başlıdilar. Kişiyi, ilçeden gelen papaz ve imam eşliğinde gömüyorlardı. Ancak Müslümanlar, görevliler gittikten sonra mezarı açıp mevtayı tabutun içinden çıkartıp kefen ile tekrar gömüyorlardı.

During name changes, our entire village hid in the forest for one month. A few of us used to go to the town and bring us supplies. Before running to hide in the forest, the chief of our village told us, "The name change has already started. No matter where you run, you will all be beaten and brought back to the village. Thus, do not prolong this or push, and change your names. Do not cause any family suffering." They changed not only the names of the inhabitants, but also the names of the gravestones, and broke the gravestones written in Turkish.

The deceased Muslims started to be buried in coffins and not in shrouds. They were burying the deceased in the presence of a priest who came from the town accompanied by an imam. However, the Muslims re-opened the grave after officers left to take the deceased out of coffin and buried them again in shrouds.

Hekimhan HEKİMOĞLU

Bulgaristan'da doktorluk eğitimi aldım. 10 yıl orada, 27 yılda Türkiye'de görev yaptım. İki yıl önce emekliye ayrıldım. Ben Bulgar mahallesinde büyümüşüm. 1959'da ilkokula başlarken Türk okulları kapatıldı. Sekizinci sınıfa kadar Bulgar çocuklar evine giderken biz fazladan iki saat Türkçe dersi alıyorduk.

Mahallede Bulgar çocuklarınla oynarken bazen "Haydi Türk esaretini oynayalım" diyorlardı. Onların düşüncesine göre Osmanlı egenliğine girmeseler daha iyi bir Avrupa ülkesi olacaklarını düşünürlerdi. Ben bu oyuna hiçbir zaman katılmazdım.

I studied medicine in Bulgaria. I had served as a doctor there for 10 years and here for 27 years. I retired two years ago. I grew up in a Bulgarian neighborhood. When I was about to start primary school in 1959, Turkish school was closed. Until the eighth grade when Bulgarian children were going home, we would stay for extra two hours of Turkish classes.

When I was playing with Bulgarian children in our neighborhood, they sometimes said "Come on, let us play Turkish slavery." According to them, they had never entered under Ottoman sovereignty; they would have made a better European country. I never joined in this game.

Köyümüze çok uzak bir yerde Bulgar bir komşumuzun babasını tedavi ettim ve ayağa kaldırıldım. Kadına ücretli izin vermişlerdi işyerinden, bize gelip gideni takip etsin diye ama Türkiye'ye göç ederken de çocukluk arkadaşımı “Bana bir araç lazım Kapıkule'ye kadar” dedim. “Ben varken başkasını mı arayacağız?” dedi ve beni arabasıyla sınır kapısına kadar götürdü. Türklerle iç içe yaşayan Bulgarlar biraz daha ilimliydi. O dönemlerde 2050'li yıllarda Bulgarların azınlık olabileceği konuşulurdu. Belli bir dönemden sonra Türkçe konuşmak yasaklandı, telefonlarımızı dinlerlerdi. Emniyet müdürü gibi aynı oyunu oynadığımız aynı topu koşturduğumuz kişiler bize düşman olmuştu.

Türkiye'ye gelince amcamın yanında kaldık. Sonra tayinim Adapazarı'na çıktı ve burada 27 yıl çalıştım. Bu süreci yaşamış bir insan olarak topraklarımı unutmamam gerektiğini ve oralarda sahip çıkılmam gerektiğini düşünüyorum. Gençler orasını unutmasınlar, tarihimizi iyi bilsinler, tarihimizden ibret alsinlar. Televizyonda “Elveda Rumeli” dizisi yayınlandığında yalnızca iki bölümünü izledim, çünkü olaylar aynı, kahramanlar aynı, yalnızca zaman farklıydı. Ben yemin etmiştim 10 sene hiç gitmeyeceğime, 30 sene hiç gitmedim. Gittiğimde de gördüğüm bir sabah bir de akşam sokaklarda hareketliliğin olduğu... Onun dışında sokaklarda üç beş tane yaşlı insan vardı. İnsanlara bakınca umutsuz olduklarını gördüm. O fotoğraf benim için 30 sene daha değişmez.

At a distant place from our village, I treated a Bulgarian neighbor's father and made him well. She was given paid leave from work to track comers and goers. Yet, when we were migrating to Turkey, I told my childhood friend “I need a car to take me to Kapıkule.” She said, “Why should we look for someone else while I am here,” and took me to the border gate with her car. Bulgarians living close to Turks were more moderate. Back then, there was talk that by 2050s Bulgarians might fall into the minority category. After a while, it was forbidden to speak Turkish. They were bugging our phones. People like the police chief with whom I used to play and chase after the same ball started becoming hostile towards me.

Upon our arrival in Turkey, we stayed at my uncle's home. Then, I was assigned to Adapazarı where I worked for 27 years. As a person who went through this process, I think we must never forget our lands and claim ownership there as well. Young people must not forget it there, learn our history well and draw lessons from it. When the TV series named “Farewell to Rumelia” was being aired, I could only watch two episodes because events and protagonists were the same and only the period was different. I swore to myself that I would not return for 10 years and I did not, indeed, for 30 years. What I found upon my return was activity on streets only in the mornings and the evenings... There were three to five senior people on the streets. When I looked at people, I saw desperation. That picture would not change for me for 30 years more.

Hilmi ÇALIŞKAN

“1949'da bazı kişileri sürgün ettiler.
Herkes korku içindeydi. “Hoşçakal
tarlacığım, hoşçakal ineciğim”
kampanyası yaptılar.

*In 1949 they exiled some people.
Everybody was in a fright.
A campaign was organized titled
“goodbye my dear land,
goodbye my dear cow”.*

”

1950'li yıllara kadar Türkçe eğitim veren okullar vardı. Sonra hepsi kapatıldı. Ben okulu bitirince köyüme dönerek öğretmenlik yaptım. İşkence ve isim değişikliği gibi zorlamaların yapılacağı gibi şeyler kulağımıza geliyordu.

1979 yılında halkın uyarıyorlar, muhtar seçiminde iki ayaklı birini seçin diye. Tabii kimse anlamıyor ne olduğunu. Yani hem dünya hem de ölüm sonrası hayatı iyi bilen, halkın yönlendirecek kişilerden bahsediyorlar.

1949'da bazı kişileri sürgün ettiler. Herkes korku içindeydi. "Hoşçakal tarlacığım, hoşçakal ineciğim" kampanyası yaptılar. İnsanların tüm mallarına el konuldu, insanlar baskılar yapılacak diye korku içindeydi. 1951'de de yapılanlar sonucu Türkiye'ye göç başladı.

1989 göçü de bu baskıların en üst noktasına erdiği zamandı. Bulgaristan'ın 6000 köyünün 2000'i Türk köyüydü. Bulgarlaştırma ve assimilasyon suçlarını da köylerdeki muhtarlarla atıyorlardı. Manastır'dan 2 Bulgar köye geliyor ve tedbir alın diye uyarıyor herkesi. İki ilmi de bilen kişiyi mutlaka seçin diye uyardılar. Bizim köyde de beni seçtiler. 2 günde tüm köyün adı değiştirildi. Bu süreçte bizi de suçladılar, bu işleri köylerde Türklerin kendi yapıyor diye. Bizim hiç yetkimiz yoktu, emirler Sofya'dan geliyordu, karşı koyma şansın yoktu.

Until the 1950s, there were schools providing Turkish education. Then all of them were closed. After I finished school, I returned to my village and started to teach. We heard about oppressive practices such as torture and name changes.

In 1979, they warned people to elect someone with two feet as village governor. Obviously, no one understood what that meant. They meant someone who knew life on this earth and the life hereafter very well. They meant someone that can manipulate the people.

In 1949, they exiled some people. Everybody was in a fright. A campaign was organized titled "goodbye my dear land, goodbye my dear cow". People were afraid that all their property was going to be confiscated and they were going to be oppressed. In 1951, because of these events, migration to Turkey began.

Migration in 1989 took place because the oppression had reached its peak. Turks inhabited 2000 of 6000 villages in Bulgaria. They were putting the blame of Bulgarianization and assimilation to village headmen. Two Bulgarians from Bitola arrived in villages and warned everybody to take precaution. They warned people to elect a person who knew about both disciplines as headman. I was elected as the headman of our village. In two days, names in the entire village were changed. In this process, I was blamed, it was said that Turks in villages were doing all these by themselves. I had no authority, the directives came from Sofia and I had no chance to resist.

İbrahim KABADAYIOĞLU

“ Bulgarca ismin ne olacak diye sorduklarında görevli kadın ismimin ‘ı’ harfi ile başlamasından dolayı ‘İvaylo’ olsun dedi.

When they asked me what my Bulgarian name would be, the female officer said my name should be “Ivaylo” since it starts with the letter “I”.

”

Askerdeyken gece nöbetçisi, komutanın çağırduğunu belirterek bizi yatakheneden çıkardı. Odadan çıkar çıkmaz yüzümün bir tarafına yumruk yedim, ardından bir tane de diğer tarafımıma yumruk attı. Komutanın odasına girdiğimde odadaki arkadaşımı baktım, yüzüme gülüyor du. "Neden gülüyorsun, yoksa sen de benim gibi dayak mı yedin?" diye sordum, güldük. Askerdeyken Türkler çok eziyet ettiler, silah taşımayan millet sadece Türkler idi. Kışın askere gitmiştim. Biz ya kanal kazma ya da inşaat gibi ağır beden gücü gerektiren işlerde çalışırdık.

1984 yılının Ekim ayında işe giderken tutukladılar. Benim ismimi Türkçe Koşukavak, Bulgarçası Krumovgrad olan şehirde değiştirdiler. İsim değişikliği döneminde arkadaşları çok dayak yedi. İsim değişikliği yapılan yerde beni tanıyan güvenlik görevlisi kulağıma "İbrahim bak, seni buraya getirmişler, ismini değiştirmezsen buradan ölüń çıkar. Adını değiştir, dayak yeme, değiştirmeyeceğini söyleyip inatçılık etme" dedi. Arkadaşımı dövdüklerini bildiğim için korkudan ismimi değiştirmek zorunda kaldım. Bulgarca ismin ne olacak diye sorduklarında görevli kadın ismimin "İ" harfi ile başlamasından dolayı "İvaylo" olsun dedi. Ivaylo ismini bilmememe rağmen kötü olacağını düşünerek "İvan" olsun dedim. "İbrahim Ahmedov Bekirov" olan ismim İvan oldu. Böylece İvan olduk.

When I was serving in the military the night watchman took me out of the dorm room, stating that the commander was calling. As soon as I left the room, I was punched on one side of my face. Afterwards he hit me on the other side of my face. When I entered the commander's room, I saw my friend was smiling at me. I asked, "Why are you smiling? Were you also beaten up like me?" We laughed among us. In the military, Turks were severely mistreated. It was only Turks who did were not allowed to carry guns. I did my military service in winter. We worked at duties that required physical strength such as channel excavation or construction.

In October 1984, I was arrested on my way to work. My name was changed in the city known as Koşukavak in Turkish and Krumovgrad in Bulgarian. During the period of name changes, my friends were beaten several times. The security officer at name change kiosk knew me and he whispered to my ear, "Look, İbrahim, they brought you here. Unless you change your name, your corpse will leave this place. Change your name and spare yourself the beating. Do not be stubborn and do not tell them you will not change your name." Because I knew they beat my friends, I was afraid and had to change my name. When they asked me what my Bulgarian name would be, the female officer said my name should be "İvaylo" since it starts with the letter "I". Although I had not heard the name Ivaylo before, I thought it would sound bad and said my name should be "İvan". I changed my name from "İbrahim Ahmedov Bekirov" to Ivan. This is the story of how I became Ivan.

Kenan MURATOĞLU

“Bizi oralarda düşük profilli işlerde çalıştırıldılar. Türkiye'ye gelince rahatlığa eriştiğim. Gençlere mesajım ülkenizi bayrağınıizi vatanınızı sevin.

They employed us there on low profile works. We found comfort in Turkey. My message to the young population is to love their country, flag, and homeland.

”

Benkovski kelleleri kesmeye başlayınca bizim köylerdeki Türkler korkmaya başladı. Mübadele zamanı hepsi Türk olan köyler çoluk çocuk hayat korkusuyla koyun sürülerini, eşyalarını alıp yürüyerek kağınlarla Türkiye'ye gitmişler.

1989 yılında da bunların aynısı oldu. Apar topar al pasaportunu git dediler. Bu kadar yıllık baskıya rağmen dilimizi, dinimizi korumak bizim için büyük başarı. İsmeni vermeyenler Belene'ye gitti. Bizi oralarda düşük profilli işlerde çalıştırıldılar. Türkiye'ye gelince rahatlığa eriştiğim. Gençlere mesajım ülkenizi bayrağınıza vatanınızı sevin. Başka bayrak altında yaşamadan bunu anlayamaz kimse.

Gelsinler de sorsunlar Sevginar'ın babasına ne işkenceler yapmışlar. Kazım hocaya da aynı şekilde. Bunu yaşayanlar bilir ki bu bayrak asla yere düşmemeli, vatanı sevmeli, korumalı. Bayrak hiçbir zaman yere düşmemeli. Polisler köyü sardı. Karşı çıkarsa biri, alacaklar işkence yapacak ve dayak atacaklar. Herkes sıraya girdi. Listeden isim beğendirdiler.

When Benkovski started to cut heads, Turks living in nearby villages got scared. During the population exchange, entire villages where Turkish population lived took their sheep herd and belongings, and went to Turkey on foot or on carts worried for their lives.

The same thing happened in 1989. They told us to take our passports and leave right away. It is a considerable success for us to keep our language and religion despite all those years of oppression. Those that did not change their names were sent to Belene. They employed us there on low profile works. We found comfort in Turkey. My message to the young population is to love their country, flag, and homeland. This cannot be appreciated without living under a different flag.

Let them ask about the torture Sevginar's father had to endure. Similarly, the ones Kazım Hodja underwent. Those that live in such periods would know that the flag must always rise. The homeland must be loved and protected. The flag must never come down. The police encircled the village. If anybody were to oppose, they were going to torture and beat them. Everybody formed a line. They made us pick names from a list.

Kerim GALİP

“*isim değişikliğinden sonra
bana verdikleri Bulgarca ismin
söylenmesini hazmedemedim ve
işimi bıraktım.*

*After name change, I could not put
up with the Bulgarian name that I
was given so I quit my job.*

”

Bulgaristan'da 85 yıldan itibaren baskılar başladı. Kırcaali'de yaşanan olaylar bir ay sonra bizim çalıştığımız yerde de başladı. Şubat ayında bir gece fabrikanın etrafı basıldı. Neymiş? İsimleri değiştireceklermiş! Sıraya göre çağırıldılar, isim değiştirmek zorunlu, dediler. Ellerinde silah olan emekli, sivil askerler vardı. İsmini kitapçıktan seçtiriyordu. İsmini değiştirmeyene, değiştirmek istemeyene baskı uyguluyorlardı. İsmini değiştirmek istemeyenleri karakola götürüyorlar, bir iki hafta orada tutuyorlardı. O zamanlarda Kırcaali'de toplantılmamasın diye tren ve otobüs seferlerini bir ay kadar durdurdu. Bazı ismini değiştirmeyenleri Belene Kampı'na götürüp orada baskı, şiddet uyguladıklarını duyduk.

İsim değişikliğinden sonra bana verdikleri Bulgarca ismin söylemesini hazmedemedim ve isimi bıraktım. Kırcaali'ye geri döndüm. 89'da zorunlu göç başlayınca biz vize almadık. Kardeşim Türkiye'ye geldi, bizi de İsveç'e gönderdiler. Bulgaristan'a demokrasi gelince bizi yeniden Bulgaristan'a 1991'de geri gönderdiler. Bu nedenle aileler çok parçalandı. Bir kardeşimle annem Bulgaristan'da, iki kardeşim de burada.

Bulgaristan'dan gelen gençlerimize önerim; "Türkiye gibi başka bir ülke yok. Ülkemize her zaman sahip çıkmak, koruyup kollamak zorundayız."

The oppression in Bulgaria started after 1985. The events that began in Kardzhali spread to our workplace in a month. One night in February, the factory was besieged. What for? Because they were going to change our names. They called us one by one and told us it was mandatory to change our names. There were retired soldiers holding guns. They were making people pick names from a booklet. Those that did not want to change their names were oppressed. They were taking those that did not want to change their names to police stations and keeping them there for a few weeks. Around that time, they started to stop train and bus services to prevent meetings in Kardzhali. We heard that some people who did not want to change their names were taken to Belene Camp where they were beleaguered and tortured.

After name change, I could not put up with the Bulgarian name that I was given so I quit my job. I returned to Kardzhali. When forced migration started in 1989, we could not receive visas. My brother came to Turkey while we were sent to Sweden. When democracy was reintroduced in Bulgaria, we were sent back in 1991. This fragmented families considerably. I have a sibling and a mother in Bulgaria and two siblings here.

My advice to young people that came from Bulgaria is that they should remember "There is no other country like Turkey. We must protect our country at all times."

Mehmet YILDIRIM

“*Onlara defalarca çocuğuma mama almaya geldiğimi, orada olan protesto ile bir ilgimin olmadığını, sadece Türk olduğum için gözaltına alındığımı belirttim.*

Several times I told them I had been there to get food for my child and that I had nothing to do with the protest, I was arrested only for being a Turk.

”

Çiftçilik ile geçinen fakir bir ailenin çocuğu olarak şoför olarak eğitimimi tamamladım. Çalışma ortamında tek Türk ben olmama rağmen iş arkadaşları ile hiçbir problem yaşamadık. Bebeğime mama almak için Burgaz'a gittim. Türklerin son günlerde yaşananları protesto etmek için düzenledikleri yürüyüş ile karşılaştım. Daha önce bu yürüyüşün olacağını biliyordum ama benim maksadım bebeğime yiyecek almaktı.

O gün birileri pasaport (kimlik) istedi ben de onlara kimsiniz diye sorduğumda polis kimliklerini gösterdiler ve karakola götürdüler. Karakolda 15 gün boyunca her yarım saatte bir soruya çekildik ki uyumayalım. Genelde sorulan sorular ise bu eylemi niye yaptınız, siz Bulgaristan'ı yok etmek mi istiyorsunuz gibi sorular soruldu. Onlar defalarca çocuğuma mama almaya geldiğimi, orada olan protesto ile bir ilgimin olmadığını, sadece Türk olduğum için gözaltına alındığımı belirttim.

Karakolda bize 3 ögün için sadece çeyrek ekmeğ veriliyordu. Kâğıt oynayan bazı memurlar bizi masa yerine kullanıp üzerimizde kâğıt oynadılar. Sorgulayan kişi başımıza izi belli kalmayacak şekilde vuruyor ve doğruluğu söylememiz konusunda baskı yapıyor, bir nevi kendi istediklerini söylememizi istiyordu. 15 günün sonunda bizi ceza evine gönderdiler fakat hiçbir hukuk süreci ve yargılama süreci olmadan. Cezaevinde geldik fakat bizi burada da kimse yargılamamış, hâkim karşısına çıkartmamıştı. Cezaevinin avlusuna çıkmamız siyasi suçlu olduğumuzdan yasaktı. Dışarıdan gelen gazete ve dergilerden

As the son in a poor family living on farming, I completed my education as a driver. Although I was the only Turk in my work environment, I had no problems with my colleagues. One day I went to Burgaz to buy food for my baby. There I ran into a march organized by the Turks protesting the recent events. I had known about this march but my purpose of being there was to buy food for my baby.

Some people asked for a passport that day and when I asked them who they were; they showed me their police ID and took me with them to the police station. At the police station, I had been interrogated every half an hour for 15 days so that I could not sleep. The most frequently asked questions were "why did you protest?", "Do you want to wipe Bulgaria off the map." Several times I told them I had been there to get food for my child and that I had nothing to do with the protest; I was arrested only for being a Turk.

At the police station, we were given only quarter bread for three meals. Some officers used us instead of tables to play cards on. The interrogator was hitting my head in a way not to leave any scars, pressuring to tell the truth, asking me to tell him what he wanted to hear. At the end of the 15 days, they sent me to prison without going through any legal process or trial. I went to prison but I was not tried or had I appeared in court there either. Because I was a political prisoner, I was not allowed to go out to the prison courtyard. I followed the news from newspapers and magazines that came from outside. I did not know why I was imprisoned, I learned that later. I learned that this process was applied to create one single nation in Bulgaria.

gündemi takip ediyorduk. Neden hapse alındığımızı bilmiyorduk, sonradan öğrendik. Bulgaristan'da tek bir millet olması için bu uygulamanın yapıldığını öğrendik.

Daha önce ben İçişleri Bakanlığına mektup yazarak "Benim ismimi değiştirirseniz utançmdan köye gidemem, burada intihar ederim!" demiştim. Ailem için katlandım ama isim seçmem için önume konulan kitaptan bir isim seçemeyeceğimi, verecekleri ismi mecburen kabul edeceğimi bildirdim. İsmi kendi isteğim ile değiştirmiştüm gibi dilekçe imzalattılar. Bir gece, sizi bir gün sonra serbest bırakacağız bilgisi verildi fakat bizi hala kimse yargılamamıştı.

Benim için zor olanı, 6 aylık kızımın eve dönmeğinde beni tanımaması oldu. Arkadaşlarımızın bir kısmı Belene adasına gitti fakat içlerinden bir arkadaş geri dönmemi ve ne olduğuna dair bilgi de verilmedi. Türk olduğum için cezaevinde yatlardan dolayı göç etmemi engelleyip en sona bıraktılar. Bulgar bir memurun yardımımı ile vizemi aldım ve kesinlikle geri dönmemem gereği konusunda beni uyardı. Bulgaristan'dan göç eden ailelerin çocuklarına tavsiyem; Bulgaristan'daki geçmişimizi iyi öğrenmelerini ve Anavatanlarına bağlı olmalarını nasihat ve tavsiye ediyorum.

Before that, I wrote a letter to the Ministry of Interior where I said if you change my name, I would be too embarrassed to return to my village and I would commit suicide here. I put up with things for my family. When they placed a book in front of me and asked me to pick a name from it, I told them I would not choose a name for myself but instead would accept unwillingly the name they give. They made me sign a petition as if I were changing my name willingly. One night I was informed that I was going to be released the next day but I never appeared in court.

The difficult part for me was that my 6-month-old daughter did not recognize me when I got home. Some of my friends went to Belene Island. One of them never returned and we were never informed about what happened to him. Because I served time in prison for being a Turk, they prevented me from migrating and kept me in Bulgaria until the last minute. I got my visa with the help of a Bulgarian officer and he warned me that I should never return. I would like to advise children of families that migrated from Bulgaria to learn about our part in Bulgaria very well and dedicate themselves to their homeland.

- 3 -

Geçen müsteburum bu kaotiklerle
Son vermek için sizlere ayrıca,
ayrıca, hepimizden ve hepinize
Büyükler ve Küçükler özlenen
Selamlarımı sunar, sağlik
ve hoşluklar dileriz.

Sizi umutluyan ve sizin
olamina hatırlımlar göz ömründe
tutmak güveniz sabır ve kararlılığınıza
emine itaraf ederim. -----

11.12.1990 senisi

Mastambı,

Muharrem GEZER

Çocukluğumuzdan beri büyüklerimiz bize hep vatan, bayrak aşkınlı kazandırmaya çalıştı. Bulgaristan'dayken de bir an önce anavatanımıza göç etmenin yollarını aramaya başladık. 1978 yılında anavatanımıma, bayrağıma, aşkıma kavuştum ama geride ailemi, akrabalarımı bıraktım. 1984 yılına kadar oradaki akrabalarımızla mektupla haberleşiyorduk. O zamanlarda gönderdiğim mektuplar "Bu adreste böyle bir şahıs yoktur" yazılarak bana geri gönderiliyordu.

Bulgaristan'daki akrabalarımın durumunu öğrenmek için çok zor şartlarda vize alarak Bulgaristan'a gidebildim. Bulgaristan'a gidip akrabalarımı görebileceğim için vize alınca o kadar çok

Since childhood, our elders have always tried to teach us about the love for our homeland and flag. When we were in Bulgaria, we were looking for ways to migrate to our homeland. In 1978, I was united with my homeland, my flag and my love but I had to leave my family and relatives behind. Until 1984, I was communicating with my relatives in Bulgaria through letters. Afterwards, my letters were returned to me with the note "no such person lives at this address."

I received a Bulgarian visa with difficulty and went there to learn how my relatives in Bulgaria were doing. I got so happy when I received a Bulgarian visa to go and see my relatives. At the

sevindim ki dünyalar benim oldu. Sınır kapısında bizi geri göndermek için bahane aradılar ama bulamadılar. Kırcaali'ye giderken Türk olduğumuzu anlamasınlar diye bir öğrenciye biletlerimizi aldırdık. Yolda kimlik kontrolü yapılan bir noktadan önce akrabamızın kullandığı aracı görünce otobüsten indik. Orada yol yapımında çalışan bir arkadaşın kıyafet ve kimliğini alarak kar küreme aracıyla kendi köyüme doğru yola koyulduk. Köyde oturan yaşlı kadınlardan biri beni tanır gibi oldu.

Ertesi gün yine akrabalarımın olduğu köye doğru yola koyulduk. Koskoca otobüste köye giden sekiz dokuz yolcu vardı. Düşünüyordum acaba benim akrabalarıma ne oldu diye. Sonradan öğrendim ki isimlerini yeni değiştirmişler. Orada akrabalarım bana "Burada olup bitenlerden sizin, Türk devletinin haberi var mı?" diye sordular. Ben de onlara "Tabii ki var. Burada olanları bildiğimiz kadarıyla ilgiliere aktarıyoruz, çok büyük katılımlarla yürüyüşler düzenliyoruz ve mitingler yapıyoruz" dedim.

Sınırdan dönerken Bulgaristan tarafındanki gümrük memuru bize Türkçe olarak "Komşu yine gelecek misiniz?" diye bana sordu. "Geleceğiz tabii, ne demek! Benim burada anam, babam, akrabalarım, arkadaşlarım var" dedim. O da "Geleceksiniz ama buralar çok karışık" dedi. Gebze'ye geldiğimizde orada yapılanlar ile ilgili Ankara'ya giderek üst düzey yetkilileri ziyaret ettik, bildiklerimizi anlattık. Uluslararası İnsan Hakları Örgütü'ne telgraflar gönderdik. Büyükşehirlerde mitingler yaptık. İstanbul'da çok büyük bir katılımla yapılan mitingle de Bulgaristan'da yaşanan olaylara tepkisiz kalmadığımızı gösterdik.

border gate, officers looked for an excuse to send me back, but they could not find any. When I was on my way to Kardzhali, I asked a student to get my ticket so I would go unnoticed. Before we arrived at a checkpoint on the road, I saw a car that one of my relatives was driving. Upon this, I got off the bus. There I took clothes and ID of a person working at road construction and started on a snowplough. One of the elderly women living in the village recognized me.

The following day I started towards the village where my relatives were living. On the big bus going to the village there were only eight or nine passengers. I was wondering what happened to my relatives. Later, I found out that they had just changed their names. My relatives in the village asked me, "Do you or the Turkish government know about what is happening here?" In addition, I replied to them, "Of course we do. We inform the authorities of what we know about what happens here. We organize rallies and meetings with great participation."

On my return, customs officer on the Bulgarian side asked me in Turkish, "Neighbor, will you come back again?" I said, "Of course I will. My parents, relatives, and friends live here." He replied, "You will, but it is a mess here." After I returned to Gebze, I went to Ankara and visited high-level officers. I informed them about what was happening in Bulgaria, I told them what I knew. I sent telegrams to international human rights organizations. We organized meetings in metropolitan towns. At a meeting organized in Istanbul with huge participation, we demonstrated our reaction to the events in Bulgaria.

Mustafa ÇAKMAKÇI

“ Biz Bulgaristan’ın milli sporcusu olmak için çabalamamıza rağmen onlar ırkçı yaklaşarak bizim yerimize Bulgar sporcuları yurtdışına gönderiyordu.

Although we tried to be the national athletes of Bulgaria, there was a racist approach towards us and they sent Bulgarian athletes abroad instead of us.

”

Burgaz ilinin Dikenlik köyünde doğdum. İlkokul birinci sınıfta babamla birlikte bayram namazına gitmiştim. Bunu haber alan okul müdürü beni azarlamıştı. Lise okuduğum kasaba Rum kökenli kişilerin çoğunlukta olduğu bir kasaba olmasından dolayı biz Türklerde öfke duyuyordu. Hatta arkadaşlarımızın bir kısmı onların şiddetinden dolayı okullarını bırakmak zorunda kaldı. Yurt binamızda bile bize saldıryorlardı. Bize saldıranlar genelde 30- 40 yaş üstü yetişkinlerdi. Polisler bu olaylara müdahale etmeye bile gelmiyordu. Bir gün Kıbrıs savaşını bahane ettiler ve kasaba halkın çoğunluğunun karıştığı büyük bir kavga çıktı. Bu kavgaya karışanları Bulgaristanın farklı bölgelerine sürgüne gönderdiler.

Ata sporumuz güreşe başladım fakat ayrımcılık kendini spor alanında da gösterdi. Biz Bulgaristanın milli sporcusu olmak için çabalamamıza rağmen onlar ırkçı yaklaşarak bizim yerimize Bulgar sporcuları yurtdışına gönderiyordu. Mezuniyet derecem çok iyi olmasına rağmen benden daha düşük ortalaması olan kişileri işe alıyor fakat beni almadılar. Varna'da iş buldum, tersanelerde çalışmaya başladım.

Kırcaali bölgesinden olan arkadaşlarından isimlerin değiştirilmeye başlandığını öğrendik. Bir süre sonra iş yerinde bulunan Türkleri ücretsiziz izine çıkartarak köye dönmemiz tebliğ edildi. Bir hafta sonra köyümüzün etrafi tanklar eşliğinde silahlı askerler tarafından kuşatıldı. Direnen olursa vur emri verildiğini biliyorduk, bu yüzden karşı çıkmadık. Buna rağmen Türk ismini çağrıştıran isimler seçmeye çalıştık. "Asen" ismi "Hasan" ismini çağrıstdığı için köyümüzde neredeyse yüz kişi bu ismi almıştı. Isimlerimiz değişikten sonra yeniden iş başı yapmamıza izin verildi.

I was born in Dikenlik Village of Burgas Province. I went to feast prayer with my father in the first year of my primary school. The school principal, who heard that, scolded me. Since the majority of the population of the town where I studied high school, was Greek origin and the Greeks hated the Turks. Some of our friends even had to leave their schools because of Greek violence. They even attacked us in our dormitory building. The people who attacked us were usually adults over the ages of 30 - 40. The police did not even come to get involved. One day, they used the Cyprus war as an excuse and a big fight broke out that included the majority of the townspeople. They exiled those who took part in the fight to various parts of Bulgaria.

I started wrestling, which is our ancestor sport, but discrimination demonstrated itself in the field of sports as well. Although we tried to be the national athletes of Bulgaria, there was a racist approach towards us and they sent Bulgarian athletes abroad instead of us. Although my graduation score was very good, people with a lower score than me were hired but they did not employ me. Later, I found a job in Varna and started working in the shipyards. I learned from my friends in Kardzhali region that the names have started to be changed.

After some time, the Turks in the workplace were sent to unpaid leave and we have been notified that we should return to the village. A week later, armed soldiers with tanks surrounded our village. We knew that they were ordered to shoot those who resist, so we could not resist. However, we tried to select names that evoke the Turkish name, since the name of Asen evokes the name of Hasan; almost one hundred people in our village had taken this name.

Varna'da İtalya ve Yunanistan'dan gelen turist kafilerinin olduğunu, kendi basın mensuplarının olduğunu da öğrendik; bir eylem yapmaya karar verdik. Hazırladığımız İngilizce pankart ve attığımız sloganlar ile sesimizi duyurmaya çalıştık. Sarıkovalık köyünde protestolarda hamile bir kadının ve yakın bir arkadaşımızın şehit olduğunu öğrendiğimizde çok üzülmüştük. Kimlik kontrolünde ismimizi değiştirmiş olmamıza rağmen bizi göz altına aldılar. Karakola gittiğimizde başörtüsü takan, şalvar giyen yaşlı kadınları da göz altına almışlardı. Benim en çok canımı yakan ise kendi yediğim cop darbesi değil, yaşlı kadınlara vurulan cop darbeleri idi.

Bir süre sonra sünnet olmak suç olmuştu ve okullarda da kontrol ediliyordu. Yakın bir köylümüz sünnet işlemi yaptığı için hapis yattı hatta içerisinde kum torbası ile dövüldüğünü, bu şekilde vücudunda iz kalmadığını ama iç organlarının tahrip olduğunu söylemişti. Yaşayamadı zaten, kısa süre sonra vefat etti.

89 yılında gece evime geldiler ve o gece Bulgaristan'ı terk etmem gereği bildirildi. Eşimle 2,5 yaşındaki oğlum ile sadece birkaç eşya alabildik. Üzerimizde olan paranın da çoğunu sınırda Bulgaristan gümrükçüleri çeşitli bahaneler ile almışlardı. Her şeye rağmen Türkiye'nin bize mutlaka sahip çıkacağını biliyorduk ve öyle de oldu. Yeni nesiller bizim yaşadıklarımızı iyi öğrensinler ve unutmasınlar.

After changing our names, we were allowed to go back to work. We also learned that the tourist groups were coming from Italy and Greece to Varna and that they had their own press members. We decided to take action. We tried to make our voice heard via banners and slogans that we prepared in English.

We were very upset when we learned that a pregnant woman and one of our close friends were martyred during the protests in Sarıkovalık village. Although we changed our name during a routine identity check, they took us into custody. When we went to the police station, they also had taken elderly women wearing headscarves and salwar. What hurt me the most was not the truncheon they hit me with but the fact that they hit an old women with truncheons.

After a while, circumcision had become a crime and male children at schools were checked if they were circumcised. One of our villagers was imprisoned for performing circumcision; he even said that he had been beaten with a sandbag and that there was no scar on his body but that his internal organs were destroyed. He could not survive and died soon after.

In 1989, they came to my house at night and I was told that I had to leave Bulgaria that night. Together with my wife and two and half year-old son, I was able to take a few things with me. Bulgarian customs clearance officials took most of the money that we had. After all, we knew that Turkey would surely save us and it did so. The new generations should learn and remember our about our past experiences well.

Nazım YILDIZ

“*Kırk yıl önce vefat etmiş kişilerin isimleri Bulgar ismi ile değiştirildi, mezar taşları kırıldı.*

People who passed away forty years ago were given Bulgarian names and their gravestones were broken.

”

1984 yılının Kasım ayında bizim bölgede bir ayaklanma gerçekleştirildi. Ayaklanmayı başlatanların içinde bizim köyden ben de vardım. Bir gün sonra ilçe merkezine gidildi ve o günü protestolarda iki kişi maalesef hayatını kaybetti. Onlarca kişi de polis tarafından gözaltına alındı. Sadece bizim köyden beş kişi göz altına alınmıştı.

1985 yılının ocak ayında da köylerimiz asker ve polis tarafından basıldı. Benim köyüme tam öğle saatinde geldiler. O zaman Komünist Partinin köy temsilcisi olmam sebebiyle beni çağrııp 'köyun isim değiştirme işini hallet, en son seninle anlaşacağız' dediler. İki polis iki sivil olmak üzere dört kişiden oluşan altı grup köye dağıldık ve bir iki saat içinde isim değişikliği işini hallettik. Bu olayların içinde olmam kendi isteği ile değil tamamen mecburiyetten oldu. Çünkü Belene adasına götürülen kişilerin durumları halkta koru yaratmıştı. Kapımıza dayanmış olan eli silahlı asker ve polislere karşı maşa ile karşı gelecek durumumuz yoktu. O zamanki büyüklerimizin daha fazla ağlamaya güçleri yetti, kimse bir şey yapamadı.

İsim değişikliğinin en acı yanlarından birisi de anne babası yıllar önce vefat etmiş olanların mezarlarda bile isimlerinin değiştirilmiş olmasıdır. Kırk yıl önce vefat etmiş kişilerin isimleri Bulgar ismi ile değiştirildi, mezar taşları kırıldı. Defin ve kurban ibadetlerinde Komünist Parti, köylerimize temsilci gönderirdi ki, kim kurban kesecék, kim defin işlemini Müslüman usullerine göre yapacak diye.

In November 1984, there was an uprising in our region. I was among those who initiated it from my village. A day later, we went to the town center and during the protests that day, unfortunately two people had lost their lives. Tens of people were taken into police custody. There were five people taken into custody from my village only.

In January of 1985, the military and the police raided our villages. It was noon when they arrived in my village. Since I was the representative of the Communist Party in my village, they called me and said, 'You take care of changing names in this village. We will agree with you the last.' Six groups of four people, two being police officers and other two being civilians got spread into the village and took care of name changes in a few hours. I was involved in this not with my free will but compulsorily. What was happening to people taken to Belene Island was instilling fear in people. Nobody could have fought with tongs against soldiers and with police at our doors holding guns. Our elders at the time cried loudly but nobody could do anything.

One of the most painful aspects of the name change was altering names on gravestones of mothers and fathers who passed away years ago. People who passed away forty years ago were given Bulgarian names and their gravestones were broken. During burial and sacrifice practices, the Communist Party would send representatives to our villages to find out who was sacrificing animals and burying people according to Muslim faith.

Nefiye GÜNEYDIN

“*Hastaneye gittiğimizde ismim
değişmediğinden en temel hakkım
olan sağlık hakkından dahi
yararlanmama müsaade etmediler.*

*When we went to the hospital,
I was denied my most basic right to
healthcare because my name was
not changed.*

”

Ben Haskovo'da şehir merkezinde tütün işletmesinde çalışıyordum. Bir gün çalışanlardan bazıları gelip beni kollarımdan tutup zorla üst kata çıkarmaya çalıştılar. Merdivenlerden çıkarken nasıl olduğunu hatırlayamadığım şekilde merdivenlerden düştüm veya atıldım. Bayın halde yatarken polisler benim kaburgalarıma basmışlar, kaburga kemiklerim kırılmış. O anda kendime gelip çırpnırken ayağım ile camı kırmışım, kırıkların ayaklarına battığını hatırlıyorum. Beni o halde bırakıp gitmişler. Arkadaşım beni tütün çuvallarına koyarak hastaneye götürmüştür. Nasıl yapıldığını bilmemiştim şekilde üzerinde sigaralar söndürülmüş, göbek etrafında ve göğsümde hala bu izler durmaktadır.

Beni muayene eden beyin cerrahı benim için "3 gün ömrü olur, eğer daha uzun yaşarsa da konuşmaz" diyor. Başhekim benim ismim için direndiğimden dolayı bu hale geldiğini öğreniyor. "Bu kadını çıkartın hastaneden! Gidin akıl ve zihin hastalıkları hastanesine götürün gerekirse ama burada görmek istemiyorum" diyor. Ailem beni eve getiriyor fakat kendileri de isim değişikliğine maruz kalmanın köyde kalamayıp ormanlarda gizlenmek için gidiyorlar.

Ben 9 ay yataktaki yatalak kaldım, tedavi olmam gerekiyordu. Hastaneye gittiğimde ismim değişmediğinden en temel hakkım olan sağlık hakkından dahi yararlanmama müsaade etmediler. Eşim çocuklarım için tedavi ol diyecek beni ikna etti. Fakat içimden hiç Bulgar ismi almak gelmiyordu. Ben de Bulgarca "hayır" anlamına gelen "ne" ve yine Bulgarca evet anlamına gelen "da"nın birleşiminden oluşan "Neda" ismini koymalarını istedim. Aslında konulan isimle onlara mesaj veriyordum. Babam beni "gazi kızım" diye severdi. Gençlere tavsiyem Türkiye'ye dört elle sarılsınlar. Bizim Bulgaristan'da birçok hakkımız ve malımız kaldı. Bana bu işkence ve zulmü yapanlara hiçbir zaman hakkımı helal etmeyeceğim.

I was working at a tobacco factory in Haskovo city center. One day some of the employees came and held me by the arms to take me forcefully upstairs. When I was climbing the ladders, I fell or was pushed, I do not exactly remember. When I was lying unconscious, police stepped on my ribs and broke them. I broke a window with my foot while regaining consciousness and convulsing. I remember pieces of glass pricking on my foot. They left me in that situation. My friends put me in tobacco sacks and took me to the hospital. They burned me with lit cigarettes. I still carry those marks around my belly button and chest.

The brain surgeon that examined me said I would live for 3 days and even if I live longer, I could not speak again. The chief physician learned that I was in that situation because I resisted for my name. He said, "Take this woman to the mental facility if you have to but I do not want to see her here." My family brought me home. However, they could not stay in the village or they would have to change their names. Therefore, they left the village to hide in the woods.

I had been bedridden for 9 months. I had to receive treatment. When we went to the hospital, I was denied my most basic right to healthcare because my name was not changed. My husband convinced me to get treatment for the sake of our children. However, I did not feel like getting a Bulgarian name. Therefore, I combined "ne" meaning no in Bulgarian and "da" meaning yes in Bulgarian and asked to receive the name "Neda". In fact, I was giving them a message with this name. My father used to tell me I was his "veteran daughter". I advise the young people to stick their hearts and souls to Turkey. We left many rights and property in Bulgaria. I will never give my blessing to those that tortured and oppressed me like this.

Nihat İLERİ

Adaya vardık, bir soğuk hava, anadan doğma soydular. "Deniz istiyordunuz alın size deniz. Yüzmeye de vaktiniz kalacak eğlenmeye de." Suçumuz domuz beslememek, Türkçe konuşmak. En çok psikolojik baskı gördük. 4 ay kimseyle görüşmedik. 10 ay sonra serbest bırakıldılar. Çıkarken "Ya bizim dediğimize razi geleceksin ya da bir daha çıkmamak üzere buraya tekrar geleceksin." dediler.

7 ay sonra tekrar tutuklandık. Adada açlık grevi yaptık. Bulgar köylerine sürgüne gönderildik, 3 ay sürgünde kaldık. Zorla dilekçe verdiriliyorlardı. "Özal bizim işimize karışmasın, biz gönüllü olarak adımımızı değiştirdik." Ben imza atmadım.

I arrived at the island in a cold weather. I was stripped of my clothes. "You asked for the sea, here you have it. You will have time to swim and to have fun," they said. I was guilty of speaking Turkish and not breeding pigs. I suffered from psychological oppression the most. For 4 months, I had no visitors. I was released 10 months later. When I was being released, I was told that we would do either as they say or return there never to walk out again.

I was arrested again 7 months later. I staged a hunger strike on the island. I was exiled and sent to the Bulgarian villages. I remained in exile for 3 months. I was forced to sign petitions saying "Özal should not get involved in our internal affairs and

Polis, "Kendini dövdürme çok kötü olacak" dedi. Turgut Özal "Sınır kapılarını açtım, isterse Todor Jivkov da gelsin" dedi ve zorunlu göç başladı.

Ne kadar Türkiye'ye kavuşsak da kalbimizin yarısı Bulgaristan'da kaldı. Orası da bizim vatanımızdı. Oğlumu getiremedim. Bulgaristan'da askere alınmıştım. Orada kaldığı için çok sıkıntılar çektiğim. Oğluma ölüm tehdidi ve işkenceler yapıldı.

Belene adasında deprem oldu. Yataklar birbirine çarpıyor. Kapılar kilitli, kaçacak yerimiz yok. Koğusta 20 kişiydik. 19 kişiye Bulgar adı "Martin" diyorlardı. Bir sabah hastayım, gardiyan uyardı "Kalk kabuk! Misafirin var" dedi. Misafir de polis oluyor. Sorguya çekmeye geliyorlar. Gittik, masanın üzerinde silah ve cop duruyor. "Doğruyu söylemezsen bunları kullanacağım" dedi. Oradan Sofya'ya gönderdiler, ellişimiz kelepçeli.

Orada "Domuz yiyor musun?" dediler. "İstemeden de olsa yemek zorunda kalıyoruz her şeyin içinde var" dedim. "O zaman yiyorsun da neden bakmıyorsun" dedi. Böyle bir duruma düştüğünde ya hepten aptal oluyorsun ya da hepten kahraman. Ben de ona "Siz Bulgarlar da eşek sıpası yiyorsunuz ama bakıyor musunuz?" dedim. 23 ay sürgünde inek baktırdılar. Belene'de yemek vermiyorlardı. Ekmeği getirip koğuş kapısına bırakıyorlardı. Ekmeği bıçakla kesemiyorduk. Güvercin vurup onları yedik.

that we volunteered to change our names." I did not sign the petition. The police said "Do not try to get yourself beaten, this will end badly." Turgut Özal said, "He opened border gates and Todor Zhivkov could come if he wanted to." This is when forced migration started.

Although I reached Turkey, I left a part of my heart in Bulgaria. It was also my homeland. I could not bring my son. He was enrolled into military service in Bulgaria. We had a lot of trouble because he remained there. My son was threatened with his life and tortured.

There was an earthquake on Belene Island. Beds were clashing into each other. The doors were locked and there was nowhere to run. There were 20 of us in the ward. 19 of us were called with the Bulgarian name Martin. One morning I was sick when the guard woke me up. He told me to get up quickly because I had a visitor. The visitors were police officers. They came to question me. When I went there, I saw a gun and a baton on the table. The police officer said he would use those if I would not tell him the truth. From there, I was sent to Sofia in handcuffs.

There they asked if I ate pork. I said I did unwillingly since it was an ingredient in everything. He said, "Why do you not breed pigs if you eat them?" Faced with such a situation, you become a complete idiot or a real hero. I said to him "You Bulgarians eat donkey-foal but do you breed them." I had been exiled for 23 months and forcibly employed to breed cows. In Belene, they would not give us food. They brought bread and left it at the gate of the ward. We could not slice the bread. We shot pigeons and ate them.

Ruşen ÖZCAN

“Sürecin artarak devam etmesiyle
89 zorunlu göçü gerçekleştirdi. Türkiye
Cumhuriyeti bize sahip çıkarak
içimizdeki buruk acıyı bir nebze
olsun giderdi.

*With increased intensification of the
process, forced migration started
in 1989. The Republic of Turkey
protected us and eased the pain
inside us.*

”

1970'li yıllarda Komünizmin en kuvvetli dönemlerinde asimilasyon kampanyaları başladı. Türkçe eğitim tamamen yasaklandı, giyinme tarzına karşıldı, dini yasaklar getirildi. Çocuğunu kaçak sünnet ettirenler hapis yattı, Türkçe konuşmak yasaklandı. Osmanlıdan kalan köy camisini yıktılar. Nihayetinde de isimleri değiştirmeyle devam etti.

Türk halkın elinde siyasi güç yoktu, sadece çalışıyordu. Tepki olarak herkes işi bırakınca Bulgaristan ekonomisi ciddi darbe gördü. Belki de komünizmin sonunu getiren faktörlerden biri de bu ekonomik darbe sayılabilir. Sürecin artarak devam etmesiyle 89 zorunlu göçü gerçekleşti. Türkiye Cumhuriyeti bize sahip çıkarak içimizdeki buruk acıyi bir nebze olsun giderdi. Bizler gençliğimizi feda ederek geleceğimizi kazandık.

In the 1970s, assimilation campaigns began during the most powerful periods of Communism. Education in Turkish was completely forbidden; they intervened in dressing styles and banned religious practices. Those who secretly got their children circumcised served time in prison and speaking Turkish was forbidden. The village mosque built by the Ottomans was demolished. Finally, it continued with changing names.

Turkish people did not have political power they were only workers. When everybody quit work as a reaction to the assimilation policies, the Bulgarian economy took a serious blow. Maybe this economic blow can be one of the factors that ended communism. With increased intensification of the process, forced migration started in 1989. The Republic of Turkey protected us and eased the pain inside of us. We sacrificed our youth to gain our future.

Sülbiye DEĞIRMENCİOĞLU

“ Sabah saat 4 sıralarında kapıya askerler geldi ve adımın Sülbiye olup olmadığını sordular.

Around 4 a.m. soldiers came to my house and asked me if my name was Sülbiye.

”

İsim değişikliği başladığında ben belediyede, nüfus müdürlüğünde çalışıyordum. Sabah saat 4 sıralarında kapıya askerler geldi ve adımın Sülbiye olup olmadığını sordular. Ben olduğunu söyleyince onlarla belediyeye giderek bazı işlemlerin yapılması gerektiğini söyleyip beni belediyeye götürdüler. Belediyeye gittiğimizde herkesin doğum ve evlilik kütüklerini istediler. Hava aydınlanmaya başlayınca askerlerin zoruya köyden insanlar birer birer gelmeye başladilar. İsim değişikliği esnasında halk tarafından yapılan itirazlara silahlı bir müdahale oldu ve hamile kadınları dahi ayaklarından vurdular.

Bu olaylar olmadan önce günlük hayatımıza normal şekilde devam ediyorduk. Ne zaman ki bu baskılar başladı; sokakta ve kamu dairelerinde Türkçe konuşmak yasaklandı, gelenek ve göreneklerimizde olan şalvar ve başörtüsü yasaklandı. Ben devlet dairesinde çalıştığım için benim etek giyip giymedigimi kontrol etmek için işyerine gelirlerdi. Oysa bizim yöremiz tarihten bu yana şalvar kültürü ile yetişmişti. Annelerimiz evde dahi eteği kabul etmezlerdi.

Aynı şekilde sünnet ettirmek de yasaklandı. Babam başka bir şehirden cerrah getirmiştir üç tane çocuğu sünnet ettirmek için. Sünnet ettiğeri için mahkemedede yargılanmıştır. Oysa o gün sünnet gizli saklı yapılmıştı, pencerelerde battaniye vardı ama birisi gidip şikayette bulunmuş. Babamın o gün gidişini hiç unutamam. Annemle vedalaştı, "Mahkemeye gidiyorum, herhalde dönüşüm olmayacak" dedi ve gitti. Bu olaylar böyle böyle birikti, isim değiştirmek de son acı nokta oldu halkın üzerinde.

When the name changes started, I was working at the civil registration directorate in the municipality. Around four in the morning, soldiers came to my house and asked me if my name was Sülbiye. When I told them it was, they replied that some procedures had to be completed and they took me to the municipality. When we went to the municipality, they requested all marriage and birth records. After dawn, villagers started to arrive under coercion of soldiers. When people protested changing their names, soldiers responded with fire and even pregnant women were shot on their feet.

Before these events started, we had continued our daily lives normally. With such oppression, speaking Turkish on the streets and in government offices was forbidden in addition to wearing our traditional shalwar and scarf. Since I was working at a government office, they used to check on me at my workplace to see if I was wearing skirts. However, in our region women historically wore shalwar. Our mothers would not accept wearing skirts even at home.

Similarly, circumcising boys was also forbidden. My father brought a surgeon from another city for circumcision of three boys. Because of this, he was tried in court. Circumcision was carried out secretly while the windows were covered with blankets but one day someone made a complaint. I still remember the day my father left. He said goodbye to my mother and added, "I am going to the trial. I doubt I will return." and he left. All these incidents coming one after another were finalized with name changes as the last sting point for people.

Yakup AKSOY

Anaokulundan itibaren Bulgarca bilmediğimiz için azar işitmeye başlamıştık. Lisede Haskovo'da eğitim alırken polisler evimize gelip komünizm propagandası yapılan kulüplere bizi zorla götürürlerdi. Oralarda partinin eski yöneticileri tarafından propaganda konuşmalarını dinlememiz istenirdi. Bu kulüplere gitmediğimizde dayak yediğimiz olurdu.

Bir gün okul müdürümüz bizi çağırdı ve "Türk isimlerinizi değiştirmek istemiyorsanız kaçın! Kapılarda polisler var" diye bizi uyarmıştı. Daha önceden duyduğumuz şubat ayına kadar isimlerimizi değiştirmedigimizde isimlerimizin Türk ismi olarak kalacağı şeklinde idi.

Starting from kindergarten, we were reprimanded for not speaking Bulgarian. When I was going to high school in Haskovo, police would come to our house and take us by force to clubs where communism was propagated. We were asked to listen to propaganda speeches by former executives at such clubs. If we did not go to the clubs, we would be beaten.

One day our school principal called us and warned us that we should run if we did not want to change our Turkish names since the police were waiting at the gates. Previously, we had heard that unless we changed our names by February, we could keep our Turkish names.

18 Şubat geldiğinde köye gidip ismimi değiştirmeye mecbur kalmıştım. İsmim Yakup olduğu için görevli memura benim ismimde bir Bulgar filmi olduğunu anımsattım fakat kabul etmedi.

İsmimiz değişikten sonra okula gittiğimiz Bulgar isimlerimizi kullanmamız istendi. Ancak bazı öğretmenlerimiz anlaşış göstererek Türk isimlerimizi kullanmaya devam ettiler. Toplum içinde Türk arkadaşlarımız ile Türkçe konuşmaya çekinirdik. Konuşmasak bile etrafta bulunmayan şahitler bulunur onların ifadesi ile para cezası kesilirdi. Bir akşam arkadaşlarımıza farkında olmadan kendi içimizde Türkçe konuştuğumuz için bizi nezarete aldılar ve bizi demir çubuklar kullanarak öfke ile dövdüler. Bir hafta boyunca bu dayağın ağrısını hissettim.

Göç süreci başladığında annemin rahatsızlığı ve yeni evlenmemden dolayı başvuramadım. Daha sonra çocuğumun sağlık sorununu gereğe göstererek tedavi için Türkiye'ye annesi ile gitmesi konusunda yetkilileri ikna ettim. Onları anavatana gönderdikten 18 gün sonra kaçak yollarla ben de gittim. Biz Türkiye Cumhuriyeti'nde mutlu bir şekilde yaşıyor olsak da Bulgaristan'a karşı da bir özlemimiz devam ediyor. Oralar bize atalarımızdan yadigar topraklar. Bize bu yaşadığımız olaylara rağmen Bulgar, Bulgar Türkü gibi ifadeler kullanılması rencide edici, bu ifadeye dikkat edilmeli. Biz birlikte bu coğrafyada kardeşçe yaşamalıyız. Türk'ten Bulgar, Bulgar'dan Türk olmaz. Biz anavatana geldiğimizde Türkiye'nin ilerlemesi yönünde geceli gündüzülü çalışarak katkı sunmaya çalıştık. Gençlere tavsiyem imkânlar verilmişken vatandaşlıklarını alınsınlar; oradaki haklarına, atalarının yadigarlarına sahip çıksınlar.

On February 18th, I had to go to the village and change my name. Since my name was Yakup, I reminded the officer in charge that there was a Bulgarian film with the same name, but he refused.

After our names were changed, when we went to school, we were asked to use our Bulgarian names. However, some of our teachers understood the situation and continued to use our Turkish names. We were hesitant to speak Turkish with Turkish friends in public. Even if we did not speak Turkish, some witnesses would come about from nowhere and testify that we did speak Turkish then we would be fined. One evening my friends and I were speaking Turkish among ourselves forgetting that we must not; thus, we were taken into custody and beaten ragingly using iron bars. We suffered from pains the following week.

When migration started, I could not apply, because I had been newly married and my mother was ill at that time. Later, I used my child's health issue as an excuse and convinced authorities that my child and my wife must go to Turkey for treatment. 18 days after sending them to the motherland, I fled to Turkey. Even though we live happily in the Republic of Turkey, we continue to miss Bulgaria. Those lands are full of our ancestors' relics. Calling us Bulgarian or Turkish Bulgarian is very offending. Such expressions must be avoided. We must live on these lands as brothers. A Turk would not make a Bulgarian nor would a Bulgarian make a Turk. After we arrived in the motherland, we worked day and night to contribute to Turkey's progress. I advise the young generation to get citizenship of Bulgaria while they have the chance so that they can claim their rights and relic of their ancestors there.

FOTOĞRAFLarda 1989 GÖCÜ
1989 MIGRATION IN PHOTOS

122 • 123 ►

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı Kapıkule sınır kapısından giriş yaptı.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Our Cognates that were deported from Bulgaria entering Turkey through the Kapıkule border gate.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989.*

Bulgaristan'ın 1984-1989 yılları arasında Türk'lere yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından kaçan yaklaşık 350 bin kişinin "zorunlu göçü"nün üzerinden 30 yıl geçti. 4 Haziran 1989'da Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı.
Anadolu Ajansı Arşivi

30 years have passed since the "forced migration" of approximately 350,000 people who fled Communist Bulgaria's assimilation policy against the Turks between 1984 and 1989. On June 4, 1989, some of our cognates who had been deported by Bulgaria entered Turkey by train from Kapıkule. Anadolu Agency Archive

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Behiç Gunaşan

Bulgaristan'ın uyguladığı asimilasyon politikalarına dayanamayarak Türkiye'ye zorunlu göç eden ve Türklerin acısını fotoğraflayan sanatçı Behiç Gündalan, anıları siyah beyaz karelerle sergiye dönüştürdü. Anadolu Ajansı Arşivi, 15.05.2009

Behiç Gündalan, who migrated to Turkey due to the fact that he could not stand the assimilation policies implemented by Bulgaria, photographed the sufferings of the Turks and transformed the memories into an exhibition with black and white frames. Anadolu Agency Archive, 15.05.2009.

Свободна Европа (RFE/RL)

128 • 129 ►

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotografları
*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

/dir.bg

/dir.bg

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları
*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan 1989 yılında yaşanan göçle
Türkiye'ye trenlerle yüzbinlerce soydaşımız geldi.
Anadolu Ajansı Arşivi

*Hundreds of thousands cognates migrated to
Turkey via trains during the forced migration from
Bulgaria in 1989. Anadolu Agency Archive*

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'ın 1984-1989 yılları arasında Türklerle yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından kaçan yaklaşık 350 bin kişinin "zorunlu göç"ünün üzerinden 30 yıl geçti. 4 Haziran 1989'da Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı. Anadolu Ajansı Arşivi

30 years have passed since the “forced migration” of approximately 350,000 people who fled Bulgaria’s assimilation policy against the Turks between 1984 and 1989. On June 4, 1989, some of our cognates who had been deported by Communist Bulgaria entered our country by train from Kapıkule border gate. Anadolu Agency Archive

Bulgaristan'ın 1984-1989 yılları arasında Türkler'e yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından kaçan yaklaşık 350 bin kişinin "zorunlu göçü"nün üzerinden 30 yıl geçti. 4 Haziran 1989'da Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı. Anadolu Ajansı Arşivi

30 years have passed since the "forced migration" of approximately 350,000 people who fled Bulgaria's assimilation policy against the Turks between 1984 and 1989. On June 4, 1989, some of our cognates who had been deported by Communist Bulgaria entered our country by train from Kapıkule border gate. Anadolu Agency Archive

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı Kapıkule sınır kapısından giriş yaptı. Türkiye topraklarına ayak basan bazı soydaşlarımız, birbirlerine sarılarak ağladılar. Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989.

*Some of our cognates who were deported from Bulgaria entered through Kapikule border gate and they hugged each other crying.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

Bulgaristan'dan çok sayıda soydaş, 1989 yılında eşyalarını yükledikleri at arabalarını çekerek Kapıkule sınır kapısından yurda giriş yaptı.
Anadolu Ajansı Arşivi

Numerous cognates from Bulgaria in 1989 entered Turkey through Kapıkule border gate by pulling their carriages on which they loaded their belongings. Anadolu Agency Archive

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları
*Photographs of Forced
Migration from Bulgaria*

Bulgaristan'ın sınırdışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı Kapıkule sınır kapısından giriş yaptı.

Türkiye topraklarına ayak basan bazı soydaşlarımız, birbirlerine sarılarak ağladılar.

Some of our cognates who were deported from Bulgaria entered through Kapıkule border gate and they hugged each other crying.

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı
trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı. Soydaşlarımız
Türkiye topraklarına ayak basmaz yeri öptüler.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

Some of our cognates, who had been deported by Bulgaria, entered our country by train through Kapikule border gate. Our cognates kissed the ground as they stepped in the territory of Turkey.

Anadolu Agency Archive, 04.06.1989

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı. Soydaşlarımız Türkiye topraklarına ayak basar basmaz yeri öptüler.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Some of our cognates, who had been deported by Bulgaria,
entered our country by train through Kapıkule border gate.
Our cognates kissed the ground as they stepped in the territory of Turkey.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Behiç Gündalan

Behiç Günalan

Bulgaristan'ın uyguladığı politikalarına dayanamayarak anavatana zorunlu göç eden Türklerin acısını fotoğraflayan sanatçı Behiç Günalan, anıları siyah beyaz kareelerle sergiye dönüştürdü.
Anadolu Ajansı Arşivi, 15.05.2009.

Behiç Günalan, who migrated to Turkey due to the fact that he could not stand the assimilation policies implemented by Bulgaria, photographed the sufferings of the Turks and transformed the memories into an exhibition with black and white frames. Anadolu Agency Archive, 15.05.2009.

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları

*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

Zorunlu Göç Sırasında Çocuk Olmak
Being A Child During Forced Migration

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları
*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı Kapıkule sınır kapısından giriş yaptı. Türkiye topraklarına ayak basan bazı soydaşlarımızın üzüntüsü

Some of our cognates who were deported from Bulgaria entered Turkey through Kapıkule border gate and, their sadness was obvious

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları
*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

PREHODA.BG
ИЗГУБЕНИ В ПРЕХОДА

Bulgaristan'dan
Zorunlu Göç Fotoğrafları

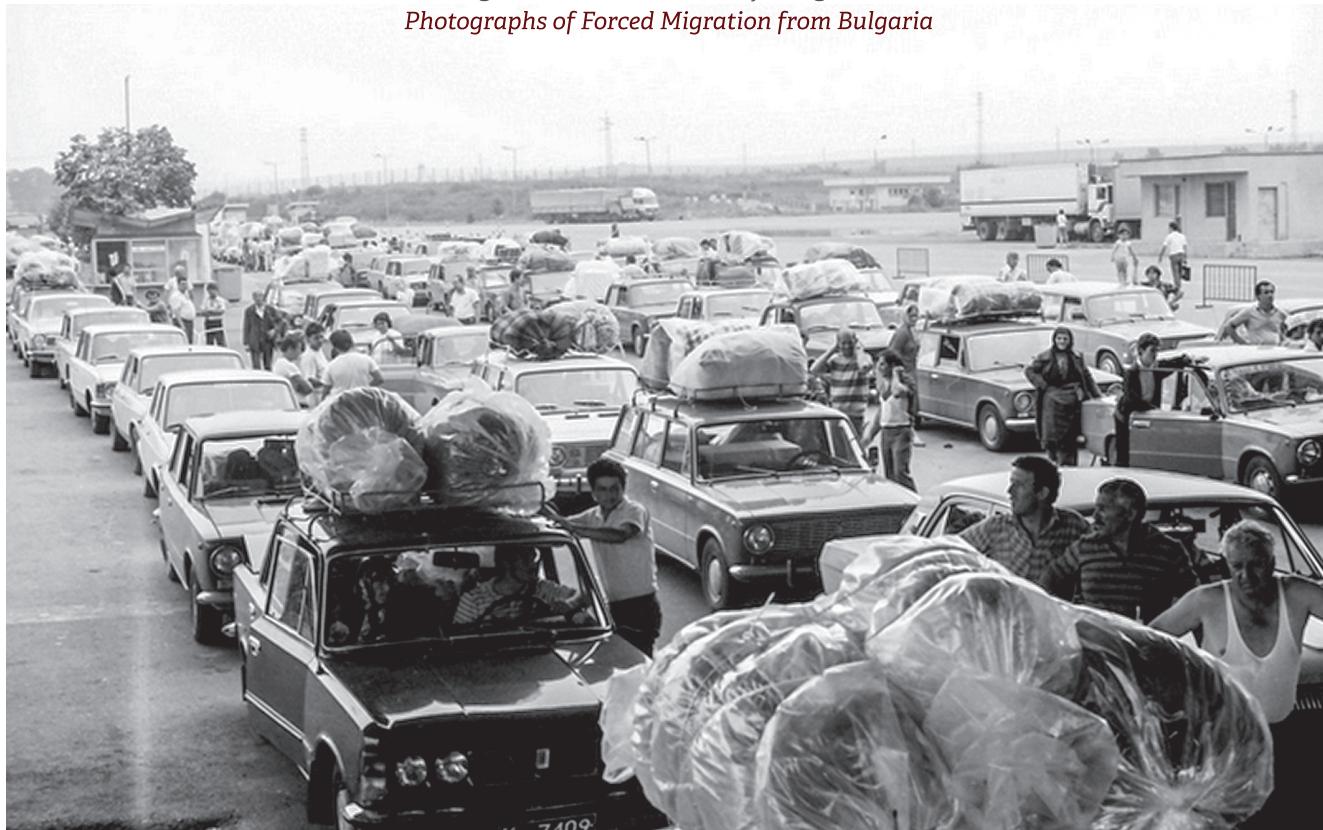
*Photographs of Forced Migration
from Bulgaria*

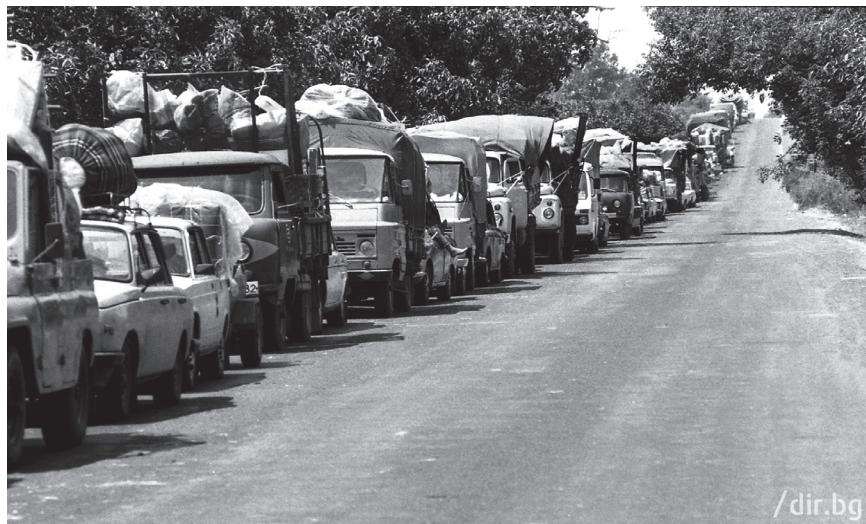

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

/dir.bg

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

Bulgaristan'dan Zorunlu Göç Fotoğrafları
Photographs of Forced Migration from Bulgaria

6 Haziran 1989'da Bulgaristan'ın zorla sınır dışı ettiği soydaşlarımız için Edirne'de kurulan çadırkent.

Temporary accommodation centre (tent city), established on 6 June 1989 in Edirne province for our cognates who had been forcibly deported by Bulgaria

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

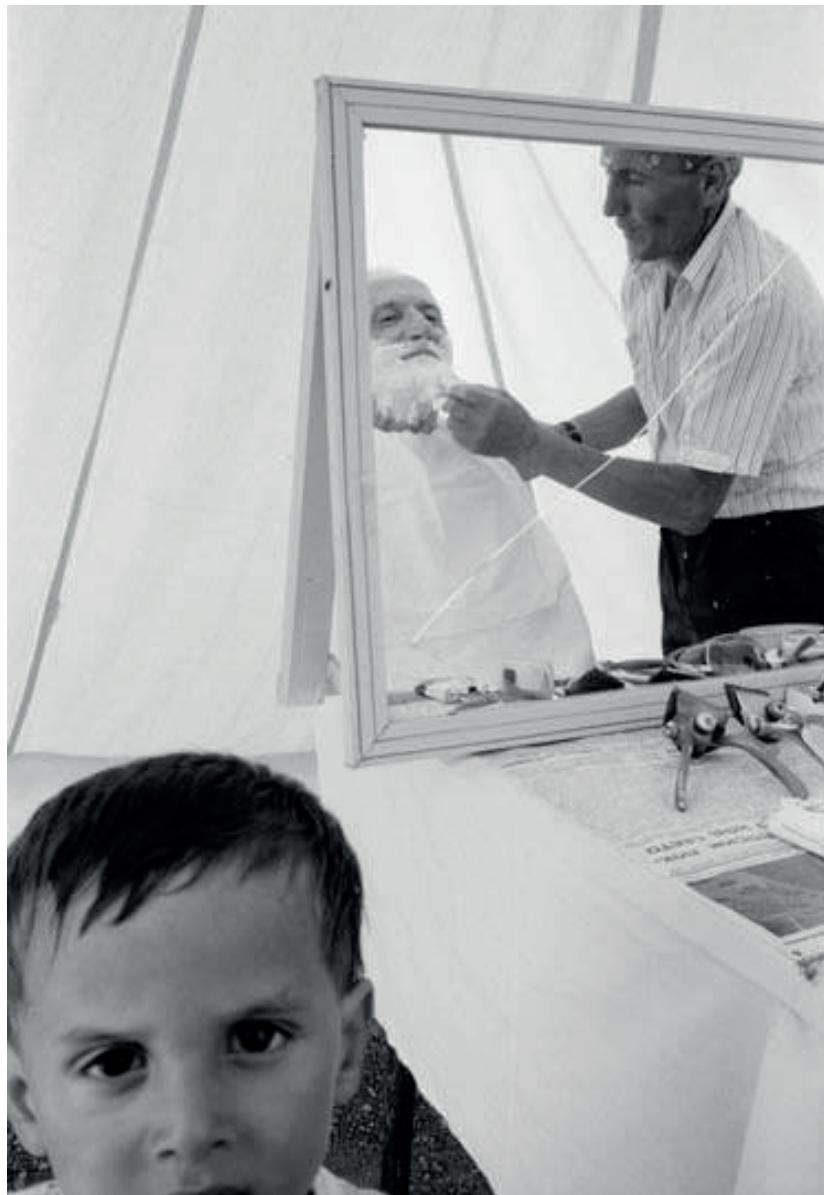

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

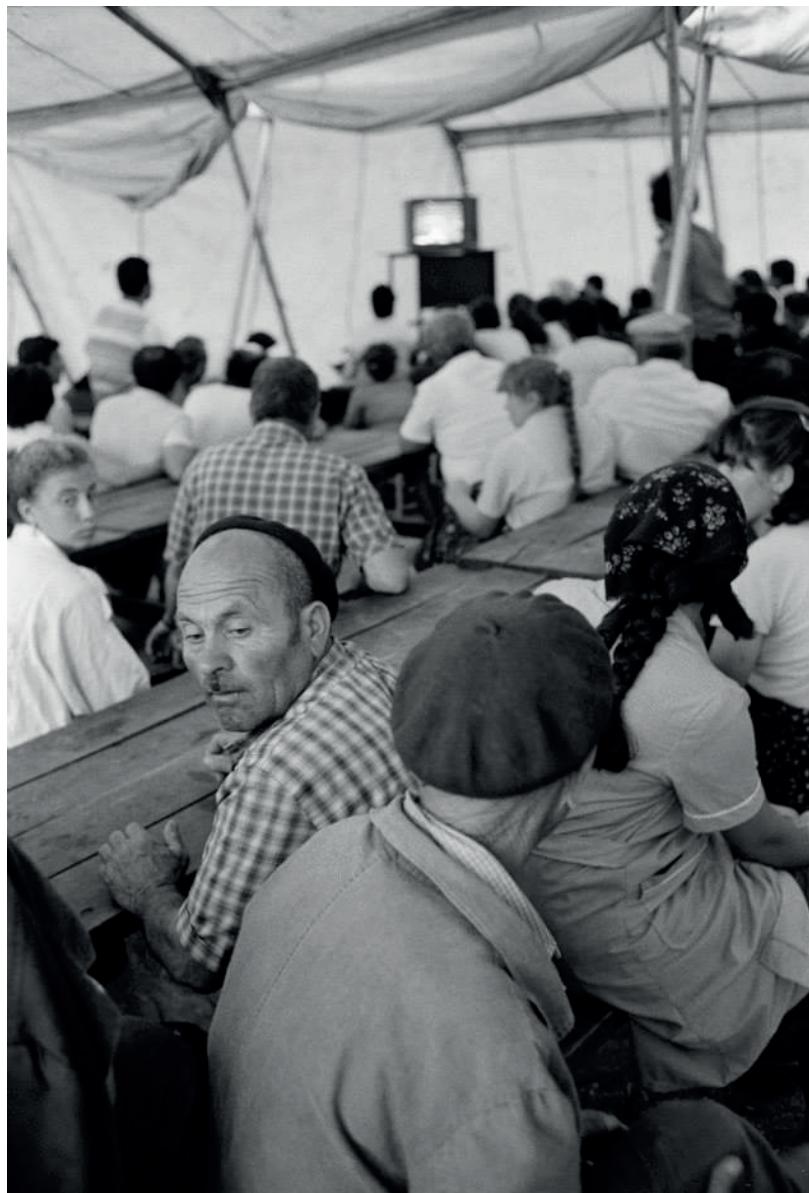
1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

196•197 ►

Bulgaristan'dan Zorunlu Göçle Gelenlerin
Yerleştirildikleri Okullardan Kareler

*Shots from Schools in which forced Turkish
migrants from Bulgaria are placed*

Bulgaristan'da yaşayan Türkler Bulgaristan'ın asimilasyon politikaları sonucu dönemin Başbakanı Turgut Özal'ın girişimiyle Türkiye'ye göç etti. Türkiye'ye gelenler kısa bir süreliğine Edirne'de bulunan mülteci kamplarında kaldı. Göçmen bir kadın, kız kardeşinin uzayan saçını keserken.

Fotoğraf John Vink.

The Turks living in Bulgaria migrated to Turkey with the initiative of Prime Minister Turgut Özal because of the assimilation policies of Bulgaria. They stayed in the refugee camps in Edirne for a short time.

A woman cuts her sister's growing hair.
Photo by John Vink.

1989 Yılı Edirne Çadırkentteki Göç Kareleri
Photographs of Turks from Bulgaria Living in The Tent City in Edirne, 1989

*Mihailovgrad'ın (Montana) Çerni Vrh Köyü'nde
1987 yılında sürgün kalan Babički'nin oğlu Yusuf
ve kızı Vahide'yi ziyarete gelen dostları Ahmet,
Selahattin ve İlhan.*

Bulgaristan'ın 1984-1989 yılları arasında Türklerle yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından kaçan yaklaşık 350 bin kişinin "zorunlu göçü"nün üzerinden 30 yıl geçti.

Bulgaristan'dan 1989 yılında Türkiye'ye "zorunlu göç" edenlerden biri de Gazeteci yazar Galip Sertel'di.

Anadolu Ajansı Arşivi, 21.05.2019

30 years have passed since the "forced migration" of approximately 350,000 people who fled Bulgaria and its assimilation policy against the Turks between 1984 and 1989. Journalist and author Galip Sertel was also among those who had been forced to migrate to Turkey in 1989, Anadolu Agency Archive, 21.05.2009.

Bulgaristan'ın 1984-1989 yılları arasında Türklerle yönelik uyguladığı asimilasyon politikasından kaçan yaklaşık

350 bin kişinin "zorunlu göç"ünün üzerinden 30 yıl geçti. Bulgaristan'dan 1989 yılında Türkiye'ye "zorunlu göç" edenlerden biri de Avcılar Balkan Türkleri Derneği

Başkanı Efrəhim Kamberoglu'ydı.
Anadolu Ajansı Arşivi, 21.05.2019

30 years have passed since the "forced migration" of approximately 350,000 people who fled Bulgaria and its assimilation policy against the Turks between 1984 and 1989. Efrəhim Kamberoglu, head of the Avcılar Balkan Turks Association, was also among those who had been forced to migrate to Turkey in 1989.
Anadolu Agency Archive, 21.05.2009.

Türk İsimlerinin İade Edilmesi İçin Düzenlenen Barışçıl Yürüyüşler

Peaceful Marches for the Return of the Turkish Names

Komünist Bulgaristan'ın Asimilasyon Politikalarına Karşı Türkiye'de Yapılan Gösteriler

Marches in Turkey Condemning Communist Bulgaria's Assimilation Policies against its Turkish Minority

Bulgaristan'ın sınırdışı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı
İpsala sınır kapısından ülkemize giriş yaptı.
Anadolu Ajansı Arşivi

Picture of some of our cognates who were deported by Bulgaria and entered our country through Ipsala border gate. Anadolu Agency Archive

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın
bir kısmı özel bir uçakla İstanbul'a getirildi.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Some of our cognates who had been deported by
Bulgaria were flown to Istanbul.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızın
bir kısmı özel bir uçakla İstanbul'a getirildi.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Some of our cognates who had been deported by Bulgaria were flown to Istanbul.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

Bulgaristan'ın sınırdışı ettiği soydaşlarımızın
bir kısmı özel bir uçakla İstanbul'a getirildi.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Some of our cognates who had been deported by Bulgaria were flown to Istanbul.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

Bulgaristan'ın sınırdışı ettiği soydaşlarımız Atatürk Havaalanı'ndaki kalabalık bir grup tarafından karşılandı.
Anadolu Ajansı Arşivi, 31.05.1989

Our cognates who had been deported by Bulgaria were welcomed by a large group of people at Atatürk Airport in Istanbul. Anadolu Agency Archive, 31.05.1989

17 Haziran 1989'da Başbakan Turgut Özal, Bulgaristan'dan zorla sınır dışı edilen soydaşların durumlarını yakından izlemek üzere, Kapıkule'ye gelerek soydaşlarla görüştü.

Özal, soydaşların hepsini almaya hazır olduğunu belirterek, "Jivkov'un blöfünü gördüm, kapıları açtım" dedi. Anadolu Ajansı Arşivi

On June 17, 1989, Prime Minister Turgut Özal came to Kapıkule border gate and visited our cognates who had been forced to migrate from Bulgaria in order to closely monitor their situation. Saying that they were ready to accept all of cognates from Bulgaria, Özal stated that "I saw Zhivkov's bluff and opened the doors."
Anadolu Agency Archive

Başbakan Turgut Özal, Edirne Kapıkule sınır kapısında Bulgaristan'dan sınır dışı edilen soydaşlarımızi ziyaret ederek, incelemelerde bulundu. Anadolu Ajansı Arşivi, 17.06.1989

Prime Minister Turgut Özal visited our cognates, who had been deported from Bulgaria, at the Kapıkule border gate in Edirne. Anadolu Agency Archive, 17.06.1989

Başbakan Turgut Özal, Türkiye'ye getirilen Naim Süleymanoğlu ile basın toplantısı yapıyor. 13.12.1986

Prime Minister Turgut Özal together with Naim Süleymanoğlu held a press conference after Naim Süleymanoğlu was flown to Turkey. 13.12.1986

Dünya üzerinde ilk kez bir insanın ağırlığının 3 katından fazlasını kaldırduğu kaldırış "Dünya Rekoru", Türkiye'nin Olimpiatlardaki ilk Olimpiyat ve Dünya Rekoru, o güne kadar güreş dışında Türkiye'nin kazandığı ilk altın madalya... Daha yazılabilir ama en önemlisi 1988'de 60 kg'da yarışan Naim Süleymanoğlu'nun silkmekte kaldırıldığı 190 kiloluk bu kaldırışı, bugün üzerinden 31 yıl geçmesine rağmen halen kırlamadı.

For the first time on earth a person lifted more than three times his weight – the World Record- which was Turkey's first Olympic and World Record. Until that day, this was the first gold medal Turkey had won outside of wrestling... There is much more that could be said but more importantly in 1988 competing in the 60 kg class, the 190 kg lift by Naim Süleymanoğlu still has not been broken even though 31 years have passed by.

Şampiyonluk Hikayeleri Zorunlu Göçle Başladı
The Championship Stories Began with Forced Migration

Necmettin Erbakan ve Recep Tayyip Erdoğan,
Naim Süleymanoğlu ile birlikte

*Necmettin Erbakan, Recep Tayyip Erdoğan and
Naim Süleymanoğlu pose together*

Necmettin Erbakan, Bulgaristan'ın zorla sınır dışı ettiği soydaşlarımıza Edirne Kapikule sınır kapısında ziyaret etti. Milli Gazete Arşivi, 1989

Necmettin Erbakan visited our cognates who had been deported by Bulgaria at Kapikule border gate crossing. Milli Gazete Archive, 1989

Süleyman Demirel, Bulgaristan'dan zorunlu göç ettirilen soydaşlarımız için kurulan çadırkenti ziyaret etti.
Anadolu Ajansı Arşivi, 15.06.1989

*Süleyman Demirel visited the tent city that was established for our cognates who had to migrate from Bulgaria.
Anadolu Agency Archive, 15.06.1989*

Erdal İnönü, Bulgaristan'dan zorunlu göç ettirilen soydaşlarımız için kurulan çadırkenti ziyaret etti. Anadolu Ajansı Arşivi, 01.01.1989

Erdal İnönü visited the tent city that was established for our cognates who had to migrate from Bulgaria. Anadolu Agency Archive, 01.01.1989

Dışişleri Bakanı Mesut Yılmaz, Bulgaristan'ın zorla sınır dışı ettiği soydaşlarımız için Edirne'de kurulan çadırkenti ziyaret ederek onlarla sohbet etti.
Ajansı Arşivi, 04.06.1989

Mesut Yılmaz, the Minister of Foreign Affairs, visited the tent city established in Edirne for our cognates who had been deported by Bulgaria and had conversations with them. Anadolu Agency Archive, 04.06.1989

İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu ve
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Halil
Şıvgın, Bulgaristan'ın zorla sınır dışı
ettiği soydaşlarımız için Edirne'de
kurulan çadırkenti ziyaret etti.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Abdulkadir Aksu, the Minister of
Interior, and Halil Şıvgın, the Minister
of Health and Social Welfare, visited
the tent city established in Edirne for
our cognates who had been deported
by Bulgaria. Anadolu Agency Archive,
04.06.1989*

Devlet Bakanı Ercüment Konukman, Bulgaristan'ın zorla sınır dışı ettiği soydaşlarımız için Edirne'de kurulan çadırkenti ziyaret etti. Konukman, bir ailenin sofrasına oturarak bir süre sohbet etti. Anadolu Ajansı Arşivi, 14.06.1989

Ercüment Konukman, the State Minister, visited the tent city established in Edirne for our cognates who had been forcibly deported by Bulgaria. Konukman joined a family meal and had a conversation for a while. Anadolu Agency Archive, 14.06.1989

İstanbul Vali Yardımcısı Rıdvan Yenişen, Bulgaristan'ın sınır dışı ettiği soydaşlarımızı Atatürk Havaalanı'nda karşıladı. Anadolu Ajansı Arşivi

Rıdvan Yenişen, Deputy Governor of Istanbul, welcomed our cognates who had been deported by Bulgaria at Atatürk Airport. Anadolu Agency Archives

Bulgaristan'ın sınırı ettiği soydaşlarımızın bir kısmı trenle Kapıkule'den ülkemize giriş yaptı.
Anadolu Ajansı Arşivi, 04.06.1989

*Some of our cognates, who had been deported by Bulgaria, entered our country through Kapikule by train.
Anadolu Agency Archive, 04.06.1989*

